

अभिधम्मपिटक

၁၀၈

**ABHIDHAMMA
PITAKA**

ព្រះ
ក្រែតបិដកច្បាប់
និង
សេចក្តីប្រយោគាសាខ្មែរ
អនាម្បបិដក
បដ្ឋាន ចុក្ខុសម្មាសាគ
១០៧

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុកត្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តូរ ក្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

ABHIDHAMMAPIṬAKA

PAṬṬHĀNA

CUDDASAMABHĀGA

107

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជវិបស័ក បួរ ត្រី
 សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈបច្ចុប្បន្និកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្រាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធជម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាកិរិយាភាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធី. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

 >បួរ-ត្រី

VATT Botum Dhammavutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

အိတ်အိတ်

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ សន្ធិតក្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ចុន្ទសមភាគ

១០៧

ព.ស. ២៥១២

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស ចុទ្ធសមោ ភាគោ

អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

បរិត្តត្តិកហោតុទុកំ

[១] បរិត្តំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ មហាគ្គតំ ហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច មហាគ្គតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។ អប្បមាណំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-
ណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[២] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អរិ-
កតេ តីណិ ។

[៣] នអធិបតិយា តីណិ ។
សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤] បរិត្តោ ហេតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស ហេតុស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មហាគ្គតោ
ហេតុ ធម្មោ មហាគ្គតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេ-
តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អប្បមាណោ ហេតុ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន បុទ្ធសមភាគ

អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

បរិត្តត្តិកហោតុទុកៈ

[១] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៤] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាព ធំ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អប្បមាណាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥] បរិត្តោ ហេតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស ហេតុស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិត្តោ ហេតុ
ធម្មោ មហាក្កតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មហាក្កតោ ហេតុ ធម្មោ
មហាក្កតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ មហាក្កតោ ហេតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស ហេតុស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អប្បមាណោ ហេតុ
ធម្មោ បរិត្តស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អប្បមាណោ ហេតុ ធម្មោ មហាក្កតស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦] បរិត្តោ ហេតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស ហេតុស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មហាក្កតោ
ហេតុ ធម្មោ មហាក្កតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិ-
បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្កតោ ហេតុ ធម្មោ
បរិត្តស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អប្បមាណោ ហេតុ ធម្មោ អប្បមាណាស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

[៦] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

បរិគ្គតិកហោតុទុកំ

[៧] បរិត្តោ ហោតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស ហោតុស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បរិត្តោ ហោតុ
 ធម្មោ មហាក្កតស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។ មហាក្កតោ ហោតុ ធម្មោ
 មហាក្កស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ច-
 យោ មហាក្កតោ ហោតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស ហោតុស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អប្ប-
 មាលោ ហោតុ ធម្មោ អប្បមាលស្ស ហោតុស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អប្បមាលោ
 ហោតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យ-
 ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៨] បរិត្តោ ហោតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស ហោតុស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩] ហោតុយា តីណិ អារម្មណេ ធ អធិបតិយា
 បញ្ច អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ តីណិ
 អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ នវ
 អវិកតេ តីណិ ។

បរិក្ខេបក្រិកហេតុទុកៈ

[៧] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[១០] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[១១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ន ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាវំ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

[១៣] បរិត្តំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ

នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

មហាក្កតំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតោ នហេតុ

ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មហាក្កតំ នហេតុំ

ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-

តុប្បច្ចយា មហាក្កតំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ

នហេតុ ច មហាក្កតោ នហេតុ ច ធម្មោ ឧប្ប-

ជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អប្បមាលំ នហេតុំ

ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាលោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ហេតុប្បច្ចយា អប្បមាលំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច

បរិត្តោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[១០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (បរិត្តត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[១៣] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

បរិក្ខត្តិកហោតុទុកំ

អប្បមាលំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច បរិស្តោ នហោតុ
 ច អប្បមាលោកា នហោតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។ បរិត្តំ នហោតុញ្ច មហាក្កតំ នហោ-
 តុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច បរិស្តោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ បរិត្តំ នហោតុញ្ច អប្បមា-
 លំ នហោតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច បរិស្តោ នហោតុ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១៤] ហោតុយា តេស អារម្មណោ បញ្ច អធិ-
 បតិយា នវ វិកតេ បញ្ច អវិកតេ តេស ។

[១៥] បរិត្តំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច បរិស្តោ
 នហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា ។

[១៦] នហោតុយា ឯកំ នអារម្មណោ បញ្ច
 នអធិបតិយា នវ នោវិកតេ បញ្ច ។

[១៧] ហោតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ បញ្ច ។

[១៨] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

បរិក្ខេបក្រិកហេតុទុកៈ

នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវផង នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណ
មិនបានផង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ
អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវផង នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់
នូវសភាពធំផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌
មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវផង នហេតុធម៌
មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១៣ ។

[១៥] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌
មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១៦] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ។

[១៧] ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១៨] ក្នុងអារម្មណ៍ប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[១៩] បរិត្តោ នហេតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស នហេ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិត្តោ
 នហេតុ ធម្មោ មហាក្កតស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មហាក្កតោ នហេតុ
 ធម្មោ មហាក្កតស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្កតោ នហេតុ ធម្មោ ប-
 រិត្តស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អប្បមាលោកា នហេតុ ធម្មោ អប្បមា-
 លោកស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អប្បមាលោកា នហេតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស
 នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។

[២០] បរិត្តោ នហេតុ ធម្មោ បរិត្តស្ស នហេ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១] អារម្មណោ សត្ត អធិបតិយា សត្ត អ-
 នន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ ឯកានស
 អញ្ញមញ្ញេ សត្ត និស្សយេ តេរស ឧបនិស្សយេ
 នវ អវិតតេ តេរស ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[១៩] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២០] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២១] ក្នុងអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

បរិក្ខារម្មណត្តិកហោតុទុកំ

[២២] នហោតុយា បណ្ណាវស នអារម្មណោ
បណ្ណាវស ។

[២៣] អារម្មណាប្បច្ចយា នហោតុយា សត្ត ។

[២៤] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

បរិក្ខត្តិកហោតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

បរិក្ខារម្មណត្តិកហោតុទុកំ

[២៥] បរិក្ខារម្មណំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខា-
រម្មណោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
មហាក្កតារម្មណំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតារម្មណោ
ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អប្បមា-
ណារម្មណំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណារម្មណោ
ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ មេ ។

[២៦] ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
វិភតេ តីណិ អវិភតេ តីណិ ។

[២៧] នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ
នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

បរិក្ខារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

[២២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៥ ។

[២៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (បរិក្ខត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ បរិក្ខត្តិកហេតុទុកៈ ។

បរិក្ខារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

[២៥] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ អាស្រ័យ នូវហេតុ- ធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុ- ធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រ- មាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[២៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៧] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវាហេមិ សម្បយុត្តវាហេមិ បដិច្ច-
វាសនិសា ។

[២៨] បរិត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
ណាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
មហាក្កតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ មហាក្កតារម្មណាស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អប្ប-
មាណារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អប្បមាណារម្មណាស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩] បរិត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
ណាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បរិត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ មហាក្កតា-
រម្មណាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ មហាក្កតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ មហាក្ក-
តារម្មណាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ មហាក្កតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ បរិត្តា-
រម្មណាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ អប្បមាណារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អប្ប-
មាណារម្មណាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អប្បមាណារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៨] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៩] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មាន អារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិន បាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន

បរិក្ខារមូលាត្តិកហេតុទុកំ

បរិក្ខារមូលាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ សត្ត អធិប-
តិយា សត្ត អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ ឧបនិស្សយេ
នវ អវិតតេ តីណិ ។

[៣១] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៣២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៣៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវតព្វំ ។

[៣៤] បរិក្ខារមូលំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខា-
រម្មណោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
បតិយា តីណិ អវិតតេ តីណិ ។

[៣៦] បរិក្ខារមូលំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខា-
រម្មណោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

បរិក្ខារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

[៣០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៣២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៣] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (បរិក្ខារម្មណត្តិកហេតុ-
ទុកៈ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៣៤] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ អាស្រ័យ នូវនហេ-
តុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

[៣៦] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ អាស្រ័យ នូវនហេតុ-
ធម៌ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៣៧] នហេតុយា តីណិ នអធិបតិយា តីណិ
នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

[៣៨] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ។

[៣៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤០] បរិត្តារម្មណោ នហេតុ ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
ណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បរិត្តារម្មណោ នហេតុ ធម្មោ មហក្កតា-
រម្មណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ មហក្កតារម្មណោ នហេតុ ធម្មោ មហក្ក-
តារម្មណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ មហក្កតារម្មណោ នហេតុ ធម្មោ
បរិត្តារម្មណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អប្បមាណារម្មណោ នហេតុ ធម្មោ
អប្បមាណារម្មណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អប្បមាណារម្មណោ នហេតុ
ធម្មោ បរិត្តារម្មណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៤០] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌
មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍
តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាព
ធំ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ
នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុ-
ធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មាន
អារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មាន
អារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍
តូចត្រូវ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហ៊ីនត្តិកហោតុទុកំ

[៤១] បរិត្តារម្មណោ នហោតុ ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
ណាស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤២] អារម្មណោ សត្ត អធិបតិយា សត្ត
អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
អវិតតេ តីណិ ។

[៤៣] នហោតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៤៤] អារម្មណាប្បច្ចយា នហោតុយា សត្ត ។

[៤៥] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វត្តារតព្វំ ។

បរិត្តារម្មណត្តិកហោតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហ៊ីនត្តិកហោតុទុកំ

[៤៦] ហីនំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ហីនោ ហោតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ មជ្ឈិមំ ហោតុំ
ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-
ប្បច្ចយា ។ បណីតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច បណីតោ
ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

ហីនត្តិកហោតុទុកៈ

[៤១] នហោតុធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ ជាបច្ច័យ នៃនហោតុ-
ធម៌ មានអារម្មណ៍តូចច្រាវ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៤២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៣] ក្នុងនហោតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៤៤] នហោតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៤៥] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហោតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (បរិគ្គារម្មណត្តិក-
ហោតុទុកៈ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ បរិគ្គារម្មណត្តិកហោតុទុកៈ ។

ហីនត្តិកហោតុទុកៈ

[៤៦] ហោតុធម៌ ថោកទាប អាស្រ័យ នូវហោតុធម៌ ថោក-
ទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុប្បច្ច័យ ។ ហោតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល
អាស្រ័យ នូវហោតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល ទើបកើតឡើង ព្រោះហោតុ-
ប្បច្ច័យ ។ ហោតុធម៌ ដ៏ឧត្តម អាស្រ័យ នូវហោតុធម៌ ដ៏ឧត្តម ទើប
កើតឡើង ព្រោះហោតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៤៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ អវិ-
កតេ តីណិ ។

[៤៨] នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ
នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤៩] ហីនោ ហេតុ ធម្មោ ហីនស្ស ហេតុស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មជ្ឈិមោ ហេតុ
ធម្មោ មជ្ឈិមស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ បណីតោ ហេតុ ធម្មោ បណីតស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០] ហីនោ ហេតុ ធម្មោ ហីនស្ស ហេតុស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហីនោ ហេតុ
ធម្មោ មជ្ឈិមស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ មជ្ឈិមោ ហេតុ ធម្មោ មជ្ឈិមស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៤៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៤៩] ហេតុធម៌ ថោកទាប ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ថោក-
ទាប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល ជាបច្ច័យ នៃ
ហេតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ដ៏ឧត្តម ជា
បច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ដ៏ឧត្តម ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥០] ហេតុធម៌ ថោកទាប ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ថោក-
ទាប ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ថោកទាប ជាបច្ច័យ នៃ
ហេតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ យ៉ាង
កណ្តាល ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

ហ៊ីនត្តិកហោតុទុកំ

មជ្ឈិមោ ហោតុ ធម្មោ ហីនស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បណ្ឌិតោ ហោតុ
 ធម្មោ មជ្ឈិមស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥១] ហីនោ ហោតុ ធម្មោ ហីនស្ស ហោតុស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ មជ្ឈិមោ
 ហោតុ ធម្មោ មជ្ឈិមស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មជ្ឈិមោ ហោតុ ធម្មោ ហី-
 នស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បណ្ឌិតោ ហោតុ ធម្មោ បណ្ឌិតស្ស ហោ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

[៥២] ហីនោ ហោតុ ធម្មោ ហីនស្ស ហោតុ-
 ស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។
 មជ្ឈិមោ ហោតុ ធម្មោ មជ្ឈិមស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។ បណ្ឌិតោ ហោតុ
 ធម្មោ បណ្ឌិតស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

ហ៊ីនត្តិកហោតុទុកៈ

ហោតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល ជាបច្ច័យ នៃហោតុធម៌ ថោកទាប ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហោតុធម៌ ដ៏ឧត្តម ជាបច្ច័យ នៃហោតុធម៌ យ៉ាង
កណ្តាល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៥១] ហោតុធម៌ ថោកទាប ជាបច្ច័យ នៃហោតុធម៌ ថោក
ទាប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហោតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល ជាបច្ច័យ
នៃហោតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ហោតុធម៌ យ៉ាង
កណ្តាល ជាបច្ច័យ នៃហោតុធម៌ ថោកទាប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។
ហោតុធម៌ ដ៏ឧត្តម ជាបច្ច័យ នៃហោតុធម៌ ដ៏ឧត្តម ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ។

[៥២] ហោតុធម៌ ថោកទាប ជាបច្ច័យ នៃហោតុធម៌ ថោក
ទាប ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ ហោតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល
ជាបច្ច័យ នៃហោតុធម៌ យ៉ាងកណ្តាល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។
ហោតុធម៌ ដ៏ឧត្តម ជាបច្ច័យ នៃហោតុធម៌ ដ៏ឧត្តម ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៥៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ បញ្ច អធិ-
បតិយា បញ្ច អនន្តរេ ឆ សមនន្តរេ ឆ សហ-
ជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ និស្សយេ តីណិ
ឧបនិស្សយេ អដ្ឋ អវិភតេ តីណិ ។

[៥៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៥៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៥៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ បញ្ច ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្យិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

[៥៧] ហីនំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ហីនោ នហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

យថា សង្កេតិយត្តិកេហេតុទុកំ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

ហីនត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

មិច្ឆត្តិកហេតុទុកំ

[៥៨] មិច្ឆត្តនិយតំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្ត-
និយតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៥៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[៥៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៦] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលកត្តិកៈ យ៉ាងណា (ហ៊ីនត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៥៧] នហេតុធម៌ ថោកទាប អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ថោក-
ទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

សង្កិនិដ្ឋត្តិកហេតុទុកៈ យ៉ាងណា (ហ៊ីនត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ ហ៊ីនត្តិកហេតុទុកៈ ។

មិច្ឆត្តត្តិកហេតុទុកៈ

[៥៨] ហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង អាស្រ័យ នូវហេតុ-
ធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆត្តត្តិកហោតុទុកំ

សម្មត្តនិយតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្តនិយតោ ហោតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អនិយតំ ហោតុំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហោតុប្បច្ចយា ។

[៥៩] ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អនិ-
បតិយា តីណិ អវិភតេ តីណិ ។

[៦០] នអនិបតិយា ទ្វេ នបុរេជាតេ តីណិ
នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ ឯកំ នវិចារកេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

[៦១] មិច្ឆត្តនិយតោ ហោតុ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយ-
តស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សម្មត្តនិយតោ ហោតុ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ហោតុស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អនិយតោ ហោតុ ធម្មោ អនិយតស្ស ហោតុស្ស
ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តតិកហេតុទុកៈ

ហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានសភាព
ត្រូវនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ហេតុធម៌ មាន
សភាពមិនទៀង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៣ ។

[៦០] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦១] ហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបដ្ឋ័យ នៃហេតុ-
ធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ហេតុធម៌ មាន
សភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបដ្ឋ័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង
ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបដ្ឋ័យ នៃ
ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៦២] មិច្ឆត្តនិយតោ ហេតុ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 សម្មត្តនិយតោ ហេតុ ធម្មោ អនិយតស្ស ហេតុស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយតោ
 ហេតុ ធម្មោ អនិយតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតោ ហេតុ
 ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ហេតុ ធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៣] សម្មត្តនិយតោ ហេតុ ធម្មោ សម្មត្តនិយ-
 តស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ទ្វេ ។ អនិយតោ ហេតុ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៤] មិច្ឆត្តនិយតោ ហេតុ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សម្មត្ត-
 និយតោ ហេតុ ធម្មោ អនិយតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយតោ ហេតុ ធម្មោ
 អនិយតស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនិយតោ ហេតុ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៦២] ហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៦៣] ហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៤] ហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

មិច្ឆត្តក្កិកហោតុទុកំ

[៦៥] មិច្ឆត្តនិយតោ ហោតុ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយ-
តស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតោ ហោតុ ធម្មោ អនិយតស្ស
ហោតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សម្មត្តនិយតោ ហោតុ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ហោតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សម្មត្តនិយតោ ហោតុ ធម្មោ អនិយតស្ស ហោតុស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិយ-
តោ ហោតុ ធម្មោ អនិយតស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតោ ហោតុ
ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតោ ហោតុ ធម្មោ
សម្មត្តនិយតស្ស ហោតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៦] ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ ចត្តារិ អនិ-
បតិយា តីណិ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច ស-
ហាជាតេ តីណិ ឧបនិស្សយេ សត្ត អវិកតេ តីណិ ។

[៦៧] នហោតុយា សត្ត នអារម្មណោ សត្ត ។

[៦៨] ហោតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

មិច្ឆត្តត្តិកហេតុទុកៈ

[៦៥] ហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរៈប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តរៈប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៦៨] ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៦៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្យិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

[៧០] មិច្ឆត្តនិយតំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្ត-
 និយតោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 មិច្ឆត្តនិយតំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ នហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ សម្មត្ត-
 និយតំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្តនិយតោ នហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតំ នហេតុំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 សម្មត្តនិយតោ នហេតុ ច អនិយតោ នហេតុ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អនិយតំ នហេតុំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ មិច្ឆត្តនិយតំ នហេតុញ្ច អនិយតំ
 នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ នហេតុ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សម្មត្តនិយតំ នហេតុញ្ច
 អនិយតំ នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ នហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៦៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (មិច្ឆត្តត្តិកហេតុទុកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៧០] នហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង អាស្រ័យ នូវនហេតុ-
ធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានសភាព
ខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេ-
តុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានសភាព
ត្រូវនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មាន
សភាពមិនទៀង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង
ក្តី នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀងក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មាន
សភាពត្រូវនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌
មានសភាពមិនទៀង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង
អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀងផង នូវនហេតុធម៌
មានសភាពមិនទៀងផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានសភាព
ត្រូវនឹងទៀងផង នូវនហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀងផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆត្តិកហោតុទុកំ

[៧១] ហោតុយា នវ អារម្មណេ តីណិ អធិប-
តិយា នវ វិចារកេ ឯកំ អវិភតេ នវ ។

[៧២] អនិយតំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
នហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា ។

[៧៣] នហោតុយា ឯកំ នអារម្មណេ បញ្ច
នអធិបតិយា តីណិ នោវិភតេ បញ្ច ។

[៧៤] ហោតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ បញ្ច ។

[៧៥] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[៧៦] មិច្ឆត្តនិយតោ នហោតុ ធម្មោ អនិយត-
ស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ សម្បត្តនិយតោ នហោតុ ធម្មោ អនិយតស្ស
នហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អនិយតោ នហោតុ ធម្មោ អនិយតស្ស នហោតុស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតោ
នហោតុ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតោ នហោតុ
ធម្មោ សម្បត្តនិយតស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តត្តិកហេតុទុកៈ

[៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៧២] នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង អាស្រ័យ នូវនហេតុ-
ធម៌ មានសភាពមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៥ ។

[៧៤] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៥] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧៦] នហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបដ្ឋយ នៃនហេ-
តុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ។ នហេតុធម៌ មាន
សភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបដ្ឋយ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង
ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ។ នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបដ្ឋយ នៃ
នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ នហេតុធម៌
មានសភាពមិនទៀង ជាបដ្ឋយ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង
ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបដ្ឋយ
នៃនហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកយុដ្ឋាន

[៧៧] មិច្ឆត្តនិយតោ នហោតុ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយ-
តស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ តីណិ ។ សម្មត្តនិយតោ នហោតុ ធម្មោ
សម្មត្តនិយតស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សម្មត្តនិយតោ នហោតុ ធម្មោ
អនិយតស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អនិយតោ នហោតុ ធម្មោ អនិ-
យតស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនិយតោ នហោតុ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
នហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៨] មិច្ឆត្តនិយតោ នហោតុ ធម្មោ អនិយតស្ស
នហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរ្យ្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សម្មត្តនិយតោ នហោតុ ធម្មោ អនិយតស្ស នហោ-
តុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរ្យ្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អនិយតោ នហោតុ ធម្មោ អនិយតស្ស នហោតុស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរ្យ្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតោ ន-
ហោតុ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរ្យ្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតោ នហោតុ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៧៧] នហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៧៨] នហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

នហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានសភាពមិនទៀង

មគ្គារម្មណត្តិកហោតុទុកំ

សម្មត្តនិយតស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរយ្យច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៧៩] អារម្មណោ បញ្ច អធិបតិយា អដ្ឋ អនន្តរេ
បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ
តីណិ និស្សយេ តេរស ឧបនិស្សយេ សត្ត អវិ-
កតេ តេរស ។

[៨០] នហោតុយា តេរស នអារម្មណោ តេរស
នអធិបតិយា តេរស ។

[៨១] អារម្មណាយ្យច្ចយា នហោតុយា បញ្ច ។

[៨២] នហោតុយ្យច្ចយា អារម្មណោ បញ្ច ។

យថា កសុលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ វរំ វិត្តាវេតព្វំ ។

មិច្ឆត្តត្តិកហោតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

មគ្គារម្មណត្តិកហោតុទុកំ

[៨៣] មគ្គារម្មណំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្ម-
ណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុយ្យច្ចយា តីណិ ។
មគ្គហេតុកំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុយ្យច្ចយា តីណិ ។

មគ្គារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៧៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៨ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

[៨០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

[៨១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៨២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (មិច្ឆត្តត្តិកហេតុទុកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ មិច្ឆត្តត្តិកហេតុទុកៈ ។

មគ្គារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

[៨៣] ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវហេតុ-
ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មាន
មគ្គជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

មក្កាធិបតី ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតិ ហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បញ្ច ។ មក្ការម្មណំ
 ហេតុញ្ច មក្កាធិបតី ហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្ម-
 ណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ
 មក្កហេតុកំ ហេតុញ្ច មក្កាធិបតី ហេតុញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច មក្កហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៨៤] ហេតុយា សត្តរស អវិភតេ សត្តរស ។

[៨៥] នអធិបតិយា សត្តរស នបុរេជាតេ
 សត្តរស នអាសេវនេ នវ នវិចារកេ សត្តរស នវិប្ប-
 យុត្តេ សត្តរស ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[៨៦] មក្ការម្មណោ ហេតុ ធម្មោ មក្ការម្មណា-
 ស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ មក្កហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ មក្កហេតុ-
 កស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ មក្កាធិបតិ ហេតុ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស
 ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។
 មក្ការម្មណោ ហេតុ ច មក្កាធិបតិ ហេតុ ច ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានមគ្គជា
អធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ ហេតុធម៌
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង
នូវហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌
មានមគ្គជាហេតុផង នូវហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៧ ។

[៨៥] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៨៦] ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌
មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ដោយហេ-
តុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ
នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។
ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិក្តី

មគ្គារម្មណគ្គិកហេតុទុកំ

មគ្គារម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណី ។ មគ្គហេតុកោ ហេតុ ច មគ្គា-
ធិបតិ ហេតុ ច ធម្មា មគ្គហេតុកស្ស ហេតុស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណី ។

[៨៧] មគ្គហេតុកោ ហេតុ ធម្មា មគ្គារម្ម-
ណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ មគ្គហេតុកោ ហេតុ ធម្មា មគ្គាធិបតិស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណី ។ មគ្គាធិបតិ ហេតុ ធម្មា មគ្គាធិបតិស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណី ។ មគ្គហេតុកោ ហេតុ ច មគ្គាធិបតិ ហេតុ
ច ធម្មា មគ្គារម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណី ។

[៨៨] មគ្គារម្មណោ ហេតុ ធម្មា មគ្គារម្មណស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណី ។
មគ្គហេតុកោ ហេតុ ធម្មា មគ្គហេតុកស្ស ហេ-
តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។
មគ្គាធិបតិ ហេតុ ធម្មា មគ្គាធិបតិស្ស ហេតុស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។

មគ្គារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុក្តី ហេតុធម៌ មានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

[៨៧] ហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មាន
មគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតី ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
មានមគ្គជាអធិបតី ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌
មានមគ្គជាហេតុក្តី ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃហេតុ-
ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៨] ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌
មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ដោយអធិប-
តីប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ នៃ
ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតី ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

មគ្គារម្មណោ ហេតុ ច មគ្គាធិបតិ ហេតុ ច ធម្មា
មគ្គារម្មណាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ មគ្គហេតុកោ ហេតុ ច មគ្គា-
ធិបតិ ហេតុ ច ធម្មា មគ្គារម្មណាស្ស ហេតុស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។

[៨៩] មគ្គារម្មណោ ហេតុ ធម្មា មគ្គារម្មណា-
ស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ មគ្គាធិបតិ ហេតុ ធម្មា មគ្គាធិបតិស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ តី-
ណិ ។ មគ្គារម្មណោ ហេតុ ច មគ្គាធិបតិ ហេតុ
ច ធម្មា មគ្គារម្មណាស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អន-
ន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៩០] ហេតុយា សត្តរស អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា ឯកវីស អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ ស-
ហាជាតេ សត្តរស អញ្ញមញ្ញោ សត្តរស និស្សយេ
សត្តរស ឧបនិស្សយេ ឯកវីស អវិភតេ សត្តរស ។

[៩១] នហេតុយា ឯកវីស នអារម្មណោ សត្តរស ។

[៩២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ សត្តរស ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជា
បច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុក្តី ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ។

[៨៩] ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌
មានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ហេតុធម៌
មានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។

[៩១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២០ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៧ ។

[៩២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

មគ្គារម្មណគ្គិកហេតុទុកំ

[៩៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាវរម្យិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

[៩៤] មគ្គារម្មណំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គា-
 រម្មណោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 មគ្គារម្មណំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ នហេ-
 តុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ
 នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ នហេតុ ច មគ្គា-
 ធិបតិ នហេតុ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។ មគ្គហេតុកំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គ-
 ហេតុកោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 មគ្គហេតុកំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ
 នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្គហេតុកំ
 នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ នហេតុ ច
 មគ្គាធិបតិ នហេតុ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។ មគ្គាធិបតី នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 មគ្គាធិបតិ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 មគ្គាធិបតី នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
 នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្គាធិបតិ
 នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ នហេតុ ធម្មោ

មគ្គារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

[៧៣] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (មគ្គារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[៧៤] នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវន-
ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជា
អារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជា
អារម្មណ៍ក្តី នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុ-
ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌
មានមគ្គជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មាន
មគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុក្តី នហេតុធម៌
មានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មានមគ្គ
ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ
នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កាធិបតី នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 មក្ការម្មណោ នហេតុ ច មក្កាធិបតី នហេតុ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កាធិបតី នហេតុំ ធម្មំ
 បដិច្ច មក្កហេតុកោ នហេតុ ច មក្កាធិបតី នហេតុ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា បញ្ច ។ មក្ការម្មណំ
 នហេតុញ្ច មក្កាធិបតី នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្ម-
 ណោ នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កា-
 រម្មណំ នហេតុញ្ច មក្កាធិបតី នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 មក្កាធិបតី នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 មក្ការម្មណំ នហេតុញ្ច មក្កាធិបតី នហេតុញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច មក្ការម្មណោ នហេតុ ច មក្កាធិបតី នហេតុ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ មក្កហេ-
 តុកំ នហេតុញ្ច មក្កាធិបតី នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 មក្កហេតុកោ នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 មក្កហេតុកំ នហេតុញ្ច មក្កាធិបតី នហេតុញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច មក្កាធិបតី នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា មក្កហេតុកំ នហេតុញ្ច មក្កាធិបតី នហេតុញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច មក្កហេតុកោ នហេតុ ច មក្កាធិបតី
 នហេតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍
 ក្តី នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គ
 ជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ មានមគ្គ
 ជាហេតុក្តី នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌
 មានមគ្គជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។
 នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជា
 អារម្មណ៍ផង នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌
 មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង
 នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិក្តី
 អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង នូវហេតុធម៌ មាន
 មគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។
 នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជា
 ហេតុផង នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌
 មានមគ្គជាហេតុផង នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុក្តី នហេតុធម៌ មានមគ្គ
 ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុផង នូវនហេតុធម៌
 មានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣

មគ្គារម្មណត្តិកហោតុទុកំ

[៩៥] ហោតុយា សត្តរស អារម្មណោ សត្តរស
អវិកតេ សត្តរស ។

[៩៦] មគ្គារម្មណំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គា-
រម្មណោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា ។

[៩៧] នហោតុយា ឯកំ នអធិបតិយា សត្ត-
រស នបុរេជាតេ សត្តរស នបច្ឆាជាតេ សត្តរស
នអាសេវនេ នវ នវិចាកេ សត្តរស នវិប្បយុត្តេ
សត្តរស ។

[៩៨] ហោតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា សត្តរស ។

[៩៩] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។
សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[១០០] មគ្គហោតុកោ នហោតុ ធម្មោ មគ្គា-
រម្មណស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ មគ្គហោតុកោ នហោតុ ធម្មោ មគ្គាធិ-
បតិស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ មគ្គហោតុកោ នហោតុ ធម្មោ មគ្គារម្ម-
ណស្ស នហោតុស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស នហោតុស្ស
ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

មគ្គារម្មណតិកហេតុទុកៈ

[៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។

[៩៦] នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។

[៩៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១០០] នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

មក្កាធិបតិ នហេតុ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស នហេតុស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កាធិបតិ ន-
 ហេតុ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កាធិបតិ នហេតុ ធម្ម-
 ោ មក្ការម្មណាស្ស នហេតុស្ស ច មក្កាធិបតិស្ស
 នហេតុស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ មក្កហេតុកោ នហេតុ ច មក្កាធិបតិ
 នហេតុ ច ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស នហេតុស្ស ធម្ម-
 ស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១០១] មក្ការម្មណោ នហេតុ ធម្មោ មក្ការម្ម-
 ណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ តីណិ ។ មក្កហេតុកោ នហេតុ ធម្មោ មក្កហេ-
 តុកស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ មក្កហេតុកោ នហេតុ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស
 នហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 មក្កហេតុកោ នហេតុ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស នហេ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។
 មក្កាធិបតិ នហេតុ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស នហេ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃ
 នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌
 មានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង នៃ
 នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ៣ ។ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុក្តី នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ។

[១០១] នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌
 មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជា
 ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃន-
 ហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

មគ្គារម្មណត្តិកហោតុទុកំ

មគ្គារម្មណោ នហោតុ ច មគ្គាធិបតិ នហោតុ ច ធម្មា
 មគ្គារម្មណាស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។ មគ្គហោតុកោ នហោតុ ច
 មគ្គាធិបតិ នហោតុ ច ធម្មា មគ្គហោតុកស្ស នហោ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។

[១០២] មគ្គារម្មណោ នហោតុ ធម្មោ មគ្គារម្ម-
 ណាស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ មគ្គារម្មណោ នហោតុ ធម្មោ មគ្គាធិបតិស្ស
 នហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គា-
 រម្មណោ នហោតុ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស នហោតុស្ស ច
 មគ្គាធិបតិស្ស នហោតុស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។ មគ្គាធិបតិ នហោតុ ធម្ម-
 ោ មគ្គាធិបតិស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គាធិបតិ នហោតុ ធម្មោ មគ្គា-
 រម្មណាស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ មគ្គាធិបតិ នហោតុ ធម្មោ មគ្គារម្ម-
 ណាស្ស នហោតុស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស នហោតុស្ស
 ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

មគ្គារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតីក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុក្តី នហេតុធម៌ មានមគ្គជា
 អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ។

[១០២] នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្ម-
 ណ៍ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតី ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
 នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជា
 អារម្មណ៍ផង នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌
 មានមគ្គជាអធិបតី ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតី ជា
 បច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នហេតុ-
 ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង
 នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកយុដ្ឋានំ

មក្ការម្មណោ នហេតុ ច មក្កាធិបតិ នហេតុ ច
ធម្មា មក្ការម្មណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អនន្ត-
រយ្យច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១០៣] មក្ការម្មណោ នហេតុ ធម្មា មក្កា-
រម្មណាស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយយ្យច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ មក្កហេតុកោ នហេតុ
ធម្មា មក្កហេតុកស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
យយ្យច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។ មក្កាធិបតិ នហេតុ
ធម្មា មក្កាធិបតិស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧប-
និស្សយយ្យច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។ មក្ការម្មណោ
នហេតុ ច មក្កាធិបតិ នហេតុ ច ធម្មា មក្ការម្មណាស្ស
នហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយយ្យច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ មក្កហេតុកោ នហេតុ ច មក្កាធិបតិ ន-
ហេតុ ច ធម្មា មក្កហេតុកស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយយ្យច្ចយេន បច្ចយោ បញ្ច ។

[១០៤] អារម្មណោ នវ អធិបតិយា ឯកវិស
អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ សហជាតេ សត្ត-
វស អញ្ញមញ្ញេ សត្តវស និស្សយេ សត្តវស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជា
បច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

[១០៣] នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុ-
ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិ-
បតិ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ។ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី នហេតុធម៌ មាន
មគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មានមគ្គជាហេតុក្តី
នហេតុធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានមគ្គជា
ហេតុ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[១០៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសមន-
ន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧

ឧប្បន្នតិកហោតុទុកំ

ឧបនិស្សយេ ឯកវីស អវិភតេ សត្តរស ។

[១០៥] នហោតុយា ឯកវីស នអារម្មណោ
ឯកវីស ។

[១០៦] អារម្មណាប្បច្ចយា នហោតុយា នវ ។

[១០៧] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

មគ្គារម្មណត្តិកហោតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧប្បន្នតិកហោតុទុកំ

[១០៨] ឧប្បន្នោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
ហោតុស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នោ
ហោតុ សម្បយុត្តកានំ ហោតុនំ ហោតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ បេ ។

[១០៩] អនុប្បន្នោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
ហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុប្បន្នោ ហោតុ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

ឧប្បន្នតិកហេតុទុកៈ

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។

[១០៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[១០៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១០៧] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលតិកៈ យ៉ាងណា (មគ្គារម្មណតិកហេតុទុកៈ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ មគ្គារម្មណតិកហេតុទុកៈ ។

ឧប្បន្នតិកហេតុទុកៈ

[១០៨] ហេតុធម៌ កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ កើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ លេ ។

[១០៩] ហេតុធម៌ មិនកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ កើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកហេតុ មិនកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិយញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[១១០] ឧប្បន្នោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ហេ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិទាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បេ ។ . . . អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១១] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ទ្វេ អធិ-
 បតិយា តីណិ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ
 និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ ។

[១១២] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ ទ្វេ ។

[១១៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ឯកំ ។

[១១៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[១១០] ហេតុធម៌ កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ កើតឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ... ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ... ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។

[១១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១១២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១១៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (ឧប្បន្នត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ឧប្បន្នតិកហោតុទុកំ បដិច្ចវារោ

[១១៥] ឧប្បន្នោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
 នហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អនុប្បន្នោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស នហោតុស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧប្បាទី
 នហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៦] ឧប្បន្នោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
 នហោតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អនុប្បន្នោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស នហោតុស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧប្បាទី
 នហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៧] ឧប្បន្នោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
 នហោតុស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 . . . អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១១៨] ឧប្បន្នោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
 នហោតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ អនុប្បន្នោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស

ឧប្បន្នតិកហោតុទុកៈ បដិច្ចវារៈ

[១១៥] នហោតុធម៌ កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃនហោតុធម៌ កើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហោតុធម៌ មិនទាន់ កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃនហោតុធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហោតុធម៌ ដែលប្រុងនឹងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហោតុធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១១៦] នហោតុធម៌ កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃនហោតុធម៌ កើតឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នហោតុធម៌ មិនទាន់កើតឡើង ហើយ ជាបច្ច័យ នៃនហោតុធម៌ កើតឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ នហោតុធម៌ ដែលប្រុងនឹងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហោតុធម៌ ដែលកើត ឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១១៧] នហោតុធម៌ កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃនហោតុធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១១៨] នហោតុធម៌ កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃនហោតុធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នហោតុធម៌ មិន ទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃនហោតុធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

នហេតុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧប្បាទី នហេតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស នហេតុស្ស

ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៩] អារម្មណោ តីណិ អធិបតិយា តីណិ
សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញោ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
ឧបនិស្សយេ តីណិ អវិតតេ ឯកំ ។

[១២០] នហេតុយា តីណិ នអារម្មណោ តីណិ ។

[១២១] អារម្មណាប្បច្ចយោ នហេតុយា តីណិ ។

[១២២] នហេតុប្បច្ចយោ អារម្មណោ តីណិ ។

ឧប្បន្នត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អតីតត្តិកហេតុទុកំ

[១២៣] បច្ចុប្បន្នោ ហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២៤] អតីតោ ហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

[១២៥] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ
ទ្វេ អធិបតិយា តីណិ សហជាតេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ដែលប្រុងនឹងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១១៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១២០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១២២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ចប់ ឧប្បន្នត្តិកហេតុទុកៈ ។

អតីតត្តិកហេតុទុកៈ

[១២៣] ហេតុធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៤] ហេតុធម៌ ជាអតីត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១២៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

អតីតត្ថិកហេតុទុកំ បដិច្ចវារោ

អញ្ញមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ
ទ្វេ វិចារកេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ មក្កេ ឯកំ
សម្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

[១២៦] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ ទ្វេ ។

[១២៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ឯកំ ។

[១២៨] នហេតុយា អារម្មណេ ទ្វេ ។

[១២៩] អតីតោ នហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អនាគតោ នហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស នហេតុស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចុប្បន្នោ
នហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៣០] អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា តីណិ ស-
ហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧប-
និស្សយេ តីណិ អាសវានេ ឯកំ កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ
ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ មក្កេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ

អតីតត្តិកហេតុទុកៈ បដិច្ចវារៈ

ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងត-
ន្រ្ទិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។

[១២៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ។

[១២៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៨] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៩] នហេតុធម៌ ជាអតីត ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជា
បច្ចុប្បន្ន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជាអនាគត ជាបច្ច័យ
នៃនហេតុធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជា
បច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៣០] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងតន្រ្ទិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អត្ថិយា ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

[១៣១] នហេតុយា តីណិ ណាម្មណោ តីណិ ។

[១៣២] អារម្មណប្បច្ចយា នហេតុយា តីណិ ។

[១៣៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ តីណិ ។

អតីតត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកំ

[១៣៤] អតីតារម្មណំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អ-
តីតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អនាគតារម្មណំ ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតារម្មណោ
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ហេ-
តុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
កតេ តីណិ ។

[១៣៦] នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ
នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នវិចារកេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៣១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៣៣] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ចប់ អតីតត្តិកហេតុទុកៈ ។

អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

[១៣៤] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត អាស្រ័យ នូវ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣៦] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

អតីតារម្មណគ្គិកហេតុទុកំ

សហជាតវាវេបិ សម្បយុត្តវាវេបិ បដិច្ចវាវសទិសា ។

[១៣៧] អតីតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អតីតា-
 រម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន ប-
 ច្ចយោ ។ អនាគតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អនាគ-
 តារម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្ប-
 ន្នារម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៣៨] អតីតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អតីតា-
 រម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អតីតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អនាគតារ-
 ម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អតីតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អនាគតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អនា-
 គតារម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ហេតុ
 ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អា-
 រម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៣៧] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ជាអនាគត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៨] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ជាអតីត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ដោយអា- រម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ជាបច្ច័យ នៃហេតុ- ធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជា អនាគត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុធម៌ មាន អារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[១៣៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា សត្ត អនន្តវេ ឆ សមនន្តវេ ឆ សហ-
ជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ
ឧបនិស្សយេ នវ អវិកតេ តីណិ ។

[១៤០] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[១៤១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១៤២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

[១៤៣] អតីតារម្មណំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អតីតារម្មណោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អនាគតារម្មណំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតារម្ម-
ណោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
បច្ចុប្បន្នារម្មណំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៤៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ
អធិបតិយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[១៣៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

[១៤០] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

[១៤១] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[១៤២] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ ។
បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[១៤៣] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។
នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[១៤៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

អតីតារម្មណត្តិកហោតុទុកំ

[១៤៥] នហោតុយា តីណិ នអធិបតិយា តីណិ
នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ
តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នឈានេ
ឯកំ នមត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[១៤៦] អតីតារម្មណោ នហោតុ ធម្មោ អតីតា-
រម្មណាស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អនាគតារម្មណោ នហោតុ ធម្មោ
អនាគតារម្មណាស្ស នហោតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
នហោតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស នហោតុស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១៤៧] អារម្មណោ នវ អធិបតិយា សត្ត អវិ-
កតេ តីណិ ។

[១៤៨] នហោតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[១៤៩] អារម្មណាប្បច្ចយោ នហោតុយា នវ ។

អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

[១៤៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ
៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៤៦] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ជាបច្ច័យ នៃន-
ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។
នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអា-
រម្មណ៍ជាអនាគត ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌
មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ជា
បច្ចុប្បន្ន ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៤៧] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៤៨] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ។

[១៤៩] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[១៥០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។
យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អជ្ឈត្តតិកហេតុទុកំ

[១៥១] អជ្ឈត្តំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈត្តោ
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
ពហិទ្ធា ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៥២] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

[១៥៣] នអធិបតិយា ទ្វេ នបុរេជាតេ ទ្វេ
នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។
សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវាសនិសា ។

[១៥៤] អជ្ឈត្តោ ហេតុ ធម្មោ អជ្ឈត្តស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
ពហិទ្ធា ហេតុ ធម្មោ ពហិទ្ធា ហេតុស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[១៥០] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលលត្តិកៈ យ៉ាងណា (អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ ។

អជ្ឈត្តត្តិកហេតុទុកៈ

[១៥១] ហេតុធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ខាងក្នុង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ
នូវហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៥២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១៥៣] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៥៤] ហេតុធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្នុង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌
ខាងក្រៅ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អដ្ឋត្តិកហេតុទុកំ

[១៥៥] អដ្ឋត្តោ ហេតុ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស
 ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ អ-
 ដ្ឋត្តោ ហេតុ ធម្មោ ពហិទ្ធា ហេតុស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ពហិទ្ធា ហេតុ ធម្មោ
 ពហិទ្ធា ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ពហិទ្ធា ហេតុ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ហេតុស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៦] អដ្ឋត្តោ ហេតុ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ហេ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ពហិទ្ធា
 ហេតុ ធម្មោ ពហិទ្ធា ហេតុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៧] អដ្ឋត្តោ ហេតុ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ហេ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ព-
 ហិទ្ធា ហេតុ ធម្មោ ពហិទ្ធា ហេតុស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៨] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
 បតិយា ទ្វេ អនន្តេវ ទ្វេ សមនន្តេវ ទ្វេ សហ-
 ជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧប-
 និស្សយេ ចត្តារិ អវិកតេ ទ្វេ ។

អដ្ឋត្តិកហេតុទុកៈ

[១៥៥] ហេតុធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៥៦] ហេតុធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្នុង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៥៧] ហេតុធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្នុង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៥៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[១៥៩] នហេតុយា ចត្តារិ នអារម្មណោ ចត្តារិ ។

[១៦០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ទ្វេ ។

[១៦១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ បញ្ច ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[១៦២] អជ្ឈត្តំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈត្តោ

នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយេន ។ ពហិទ្ធា

នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៦៣] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

[១៦៤] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា ទ្វេ ន-
វិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវាវសទិសា ។

[១៦៥] អជ្ឈត្តោ នហេតុ ធម្មោ អជ្ឈត្តស្ស

នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អជ្ឈត្តោ នហេតុ ធម្មោ ពហិទ្ធា ហេតុស្ស ធម្មស្ស

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ពហិទ្ធា នហេតុ

ធម្មោ ពហិទ្ធា នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-

ច្ចយេន បច្ចយោ ពហិទ្ធា នហេតុ ធម្មោ អជ្ឈត្តស្ស

នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[១៥៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១៦០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៦១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (អដ្ឋត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[១៦២] នហេតុធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៦៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១៦៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៦៥] នហេតុធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ខាងក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ នហេតុធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ ខាងក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហោតុទុកំ

[១៦៦] អារម្មណោ ចត្តារិ អធិបតិយា ចត្តារិ
អនន្តរេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អវិតតេ ទ្វេ ។

[១៦៧] នហោតុយា ចត្តារិ នអារម្មណោ ចត្តារិ ។

[១៦៨] អារម្មណាប្បច្ចយា នហោតុយា ចត្តារិ ។

[១៦៩] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្យិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

អដ្ឋត្តត្តិកហោតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហោតុទុកំ

[១៧០] អដ្ឋត្តារម្មណំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អ-
ដ្ឋត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។ ពហិទ្ធារម្មណំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា-
រម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៧១] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អវិ-
តតេ ទ្វេ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

[១៦៦] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[១៦៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ។

[១៦៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៦៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (អដ្ឋត្តត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ អដ្ឋត្តត្តិកហេតុទុកៈ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

[១៧០] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌
មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌
មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[១៧២] នអធិបតិយា ទ្វេ នបុរេជាតេ ទ្វេ ន-
បច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[១៧៣] អដ្ឋត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អដ្ឋ-
ត្តារម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ពហិទ្ធារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្ម-
ណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៤] អដ្ឋត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អដ្ឋ-
ត្តារម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អដ្ឋត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ពហិទ្ធា-
រម្មណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ពហិទ្ធារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្ម-
ណស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ពហិទ្ធារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណស្ស
ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៥] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
បតិយា តីណិ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ
ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អវិតតេ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[១៧២] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៧៣] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៧៤] ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៧៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកំ

[១៧៦] នហេតុយា ចត្តារិ នអារម្មណោ ចត្តារិ ។

[១៧៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ទ្វេ ។

[១៧៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

[១៧៩] អដ្ឋត្តារម្មណំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច

អដ្ឋត្តារម្មណោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ ពហិទ្ធារម្មណំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា-
រម្មណោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៨០] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[១៨១] អដ្ឋត្តារម្មណោ នហេតុ ធម្មោ អដ្ឋ-

ត្តារម្មណស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[១៨២] អារម្មណោ ចត្តារិ អធិបតិយា តីណិ

អនន្តរេ ចត្តារិ ឧបទិស្សយេ ចត្តារិ អវិកតេ ទ្វេ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ

[១៧៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១៧៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៧៨] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[១៧៩] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៨០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៨១] នហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃនហេតុធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៨២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

- [១៨៣] នហេតុយា ចត្តារិ នអារម្មណោ ចត្តារិ ។
- [១៨៤] អារម្មណាប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ ។
- [១៨៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ ។
- យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

សនិទស្សនត្តិកហេតុទុកំ

[១៨៦] អនិទស្សនអប្បដិយំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនិទស្សនអប្បដិយោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។

[១៨៧] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
 តតេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវាសនិសា ។

[១៨៨] អនិទស្សនអប្បដិយោ ហេតុ ធម្មោ
 អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេ-
 តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៩] អនិទស្សនអប្បដិយោ ហេតុ ធម្មោ
 អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[១៨៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[១៨៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៨៥] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ ។

សនិទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ

[១៨៦] ហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៨៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៨៨] ហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៨៩] ហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

សនិទស្សនត្តិកហោតុទុកំ

[១៩០] ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
តតេ ឯកំ ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[១៩១] អនិទស្សនសប្បដិយំ នហោតុំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ នហោតុំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នហោតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ នហោ-
តុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហោតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិ-
យំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
នហោតុ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហោតុ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ ន-
ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហោតុ
ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហោតុ ច ធម្មោ

សនិទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ

[១៩០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ មានវារៈ ១ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (សនិទស្សនហេតុទុកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[១៩១] នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញតែប្រកបដោយ ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុ- ធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ និងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកប ដោយការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋយ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយ ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នហេតុធម៌ មិន ប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ច
 អនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុ ធម្មំ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ច អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយោ នហេតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 សត្ត ។ អនិទស្សនអប្បដិយំ នហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
 អនិទស្សនអប្បដិយោ នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយំ នហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយំ នហេតុ ធម្មំ
 បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ
 និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ
 តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកប
 ដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ
 ពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះ
 ពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការ
 ប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។
 នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌
 ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុ-
 ធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ
 តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយ
 ការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
 ដ្ឋាយ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី

សនិទស្សនត្តិកហោតុទុកំ

អនិទស្សនអប្បដិឃោ នហោតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
ហោតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិឃំ នហោតុំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិឃោ នហោតុ ច អនិទស្ស-
នអប្បដិឃោ នហោតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហោតុ-
ប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិឃំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សនិទស្សនសប្បដិឃោ នហោតុ ច អនិទស្សនស-
ប្បដិឃោ នហោតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហោតុប្បច្ចយា
អនិទស្សនអប្បដិឃំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្ស-
នសប្បដិឃោ នហោតុ ច អនិទស្សនសប្បដិឃោ ន-
ហោតុ ច អនិទស្សនអប្បដិឃោ នហោតុ ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជន្តិ ហោតុប្បច្ចយា សត្ត ។ អនិទស្សនសប្បដិឃំ
នហោតុញ្ច អនិទស្សនអប្បដិឃំ នហោតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
សនិទស្សនសប្បដិឃោ នហោតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ

សនិទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ

នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយ
ការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌
មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិន
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ នហេតុ-
ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិន
ប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិន
ប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវ
នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។ នហេតុធម៌ ប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិន
ប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង នហេតុធម៌ មិន
ប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុញ្ច
 អនិទស្សនអប្បដិយំ នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុញ្ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយំ នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា អនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុញ្ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយំ នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនស-
 ប្បដិយោ នហេតុ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ នហេតុ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយំ នហេតុញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ នហេតុញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ
 ច អនិទស្សនអប្បដិយោ នហេតុ ច ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែ
 ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយ
 ការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយ
 ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែ
 ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិង
 មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី នហេ-
 តុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អា-
 ស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ផង នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ នហេតុធម៌
 មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី នហេតុធម៌
 មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ
 នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង
 នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង

សនិទស្សនត្តិកហោតុទុកំ

ឧប្បជ្ជន្តិ ហោតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ នហោ-
តុញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ នហោតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
សនិទស្សនសប្បដិយោ នហោតុ ច អនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ នហោតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហោតុប្បច្ចយា អ-
និទស្សនសប្បដិយំ នហោតុញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ
នហោតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
នហោតុ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហោតុ ច ។
អនិទស្សនអប្បដិយោ នហោតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
ហោតុប្បច្ចយា សត្ត ។

[១៩២] អនិទស្សនអប្បដិយំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អនិទស្សនអប្បដិយោ នហោតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ អា-
រម្មណាប្បច្ចយោ ។

[១៩៣] ហោតុយា ឯកវីស អារម្មណោ ឯកំ
អធិបតិយា ឯកវីស អវិកតេ ឯកវីស ។

សនិទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ
តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយ
ការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋ័យ នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ក្តី នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ផង នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិន
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៧ ។

[១៩២] នហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិង
មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

[១៩៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[១៩៤] នហេតុយា ឯកវីស នអារម្មណេ ឯក-
វីស ។

[១៩៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ឯកវីស ។

[១៩៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវាសនិសា ។

[១៩៧] សនិទស្សនសប្បដិឃោ នហេតុ ធម្មោ
អនិទស្សនអប្បដិឃស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស អា-
រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩៨] អារម្មណេ តីណិ អធិបតិយា នវ អ-
នន្តវេ ឯកំ សមនន្តវេ ឯកំ សហជាតេ ឯកវីស
ឧបនិស្សយេ តីណិ អវិតតេ បញ្ចវីស ។

[១៩៩] នហេតុយា បញ្ចវីស នអារម្មណេ ឯកវីស ។

[២០០] អធិបតិប្បច្ចយា នហេតុយា នវ ។

[២០១] នហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្មិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

សនិទស្សនត្តិកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[១៩៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[១៩៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៩៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៩៧] នហេតុធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃហេតុធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញនិងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៩៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ។

[១៩៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[២០០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២០១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (សនិទស្សនត្តិក-ហេតុទុកៈ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះ ផងចុះ ។

ចប់ សនិទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ ។

កុសលត្តិកសហោតុកទុកំ

[២០២] កុសលំ សហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ សហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

អកុសលំ សហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
សហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

អព្យាកតំ សហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
សហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[២០៣] ហោតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។

[២០៤] នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ
នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នកម្ម
តីណិ នវិចារកេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

[២០៥] ហោតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ។

[២០៦] នអធិបតិប្បច្ចយា ហោតុយា តីណិ ។
សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវាវសទិសា ។

[២០៧] កុសលោ សហោតុកោ ធម្មោ កុសលស្ស
សហោតុកស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អកុសលោ សហោតុកោ ធម្មោ អកុសលស្ស
សហោតុកស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកសហេតុកិទុក្ខៈ

[២០២] សហេតុកធម៌ (ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយហេតុ) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវសហេតុកធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ សហេតុកធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវសហេតុកធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ សហេតុកធម៌ ជា អព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវសហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[២០៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៣ ។

[២០៤] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[២០៥] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[២០៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ ។ សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២០៧] សហេតុកធម៌ ជាកុសល ជាបដ្ឋ័យ នៃសហេតុក- ធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ សហេតុកធម៌ ជាអកុសល ជាបដ្ឋ័យ នៃសហេតុកធម៌ ជាអកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតោ សហេតុកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
សហេតុកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៨] កុសលោ សហេតុកោ ធម្មោ កុ-
សលស្ស សហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ កុសលោ សហេតុកោ ធម្មោ
អកុសលស្ស សហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ កុសលោ សហេតុកោ ធម្មោ
អព្យាកតស្ស សហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ សហេតុកោ
ធម្មោ អកុសលស្ស សហេតុកស្ស ធម្មស្ស អា-
រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ
សហេតុកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស សហេតុកស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២០៩] កុសលោ សហេតុកោ ធម្មោ កុសលស្ស
សហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា សត្ត អនន្តវ បញ្ច សមនន្តវ បញ្ច ស-
ហាជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ
ឧបនិស្សយេ នវ អវិតតេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

សហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃសហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២០៨] សហេតុកធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃសហេតុកធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ សហេតុកធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃសហេតុកធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ សហេតុកធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃសហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ សហេតុកធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃសហេតុកធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃសហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២០៩] សហេតុកធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃសហេតុកធម៌ ជាកុសល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២១០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកសមោគុកទុកំ

[២០០] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ សត្ត ។

[២០២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[២០៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[២០៤] អកុសលំ អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច

អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-

ច្ចយា ។ អព្យាកតំ អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-

កតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អកុសលំ អហេតុកញ្ច អព្យាកតំ អហេតុកញ្ច

ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-

ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២០៥] អព្យាកតំ អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-

កតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

[២០៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឯកំ អធិ-

បតិយា ឯកំ អវិតតេ តីណិ ។

[២០៧] អព្យាកតំ អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-

កតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកសហេតុកទុកៈ

[២១១] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[២១២] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២១៣] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[២១៤] អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអហេតុកធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវ អហេតុកធម៌ ជាអកុសលផង នូវអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈផង ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២១៥] អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

[២១៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[២១៧] អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[២១៨] អកុសលំ អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអា-
 រម្មណាប្បច្ចយា ។ អកុសលំ អហេតុកញ្ច អព្យា-
 កតំ អហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អហេ-
 តុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[២១៩] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[២២០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[២២១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[២២២] អកុសលោ អហេតុកោ ធម្មោ អព្យា-
 កតស្ស អហេតុកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២២៣] អកុសលោ អហេតុកោ ធម្មោ អកុ-
 សលស្ស អហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អកុសលោ អហេតុកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
 អហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[២១៨] អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអហេតុកធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវ អហេតុកធម៌ ជាអកុសលផង នូវអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈផង ទើប កើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២១៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។

[២២០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២២២] អហេតុកធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៣] អហេតុកធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃអហេតុក- ធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អហេតុកធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

កុសលគ្គិកសហោតុកទុកំ

អព្យាកតោ អហោតុកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
អហោតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អព្យាកតោ អហោតុកោ ធម្មោ អកុសលស្ស អហោ-
តុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៤] អកុសលោ អហោតុកោ ធម្មោ អកុ-
សលស្ស អហោតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អកុសលោ អហោតុកោ ធម្មោ អព្យាក-
តស្ស អហោតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អព្យាកតោ អហោតុកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
អហោតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អព្យាកតោ អហោតុកោ ធម្មោ អកុសលស្ស
អហោតុកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៥] អកុសលោ អហោតុកោ ធម្មោ អកុស-
លស្ស អហោតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២២៦] ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ចត្តារិ អនន្ត-
រេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហជាតេ តីណិ អញ្ញ-
មញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ចត្តារិ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ ។

កុសលត្តិកសហេតុកទុកៈ

អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃអហេតុកធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២២៤] អហេតុកធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃអហេតុកធម៌ ជាអកុសល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អហេតុកធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃអហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អហេតុកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃអហេតុកធម៌ ជាអកុសល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២២៥] អហេតុកធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃអហេតុកធម៌ ជាអកុសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២២៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[២២៧] នហេតុយា បញ្ច នអារម្មណេ បញ្ច
នអធិបតិយា បញ្ច ។

[២២៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ឯកំ ។

[២២៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ចត្តារិ ។
យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសហោតុកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកហោតុសម្បយុត្តិទុកំ

[២៣០] កុសលំ ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៣១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ
អវិកតេ តីណិ ។

[២៣២] នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ ។
សហជាតវាពេមិ សម្បយុត្តវាពេមិ
បដិច្ចវាវសទិសា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[២២៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[២២៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (កុសលត្តិកសហេតុក- ទុកៈ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសហេតុកទុកៈ ។

កុសលត្តិកហេតុសម្បយុត្តិទុកៈ

[២៣០] ហេតុសម្បយុត្តិធម៌ ជាកុសល អាស្រ័យ នូវហេតុ- សម្បយុត្តិធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុ- សម្បយុត្តិធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវហេតុសម្បយុត្តិធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុសម្បយុត្តិធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវហេតុសម្បយុត្តិធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៣១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៣២] ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តិវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

កុសលត្តិកហោតុសម្បយុត្តទុកំ

[២៣៣] កុសលោ ហោតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ
 កុសលស្ស ហោតុសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ ហោតុសម្បយុត្តោ
 ធម្មោ អកុសលស្ស ហោតុសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ ហោតុសម្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ហោតុសម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៣៤] កុសលោ ហោតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ
 កុសលស្ស ហោតុសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ ហោតុ-
 សម្បយុត្តោ ធម្មោ អកុសលស្ស ហោតុសម្បយុ-
 ត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 អព្យាកតោ ហោតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
 ហោតុសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។

[២៣៥] ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
 បតិយា សត្ត អនន្តវេ បញ្ច សមនន្តវេ បញ្ច សហ-
 ជាតេ តីណិ ឧបនិស្សយេ នវ អវិតតេ តីណិ ។

[២៣៦] នហោតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

កុសលត្តិកហេតុសម្បយុត្តទុកៈ

[២៣៣] ហេតុសម្បយុត្តធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុ-
សម្បយុត្តធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុសម្បយុត្តធម៌
ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុសម្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុសម្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុ-
សម្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៣៤] ហេតុសម្បយុត្តធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុ-
សម្បយុត្តធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ហេតុសម្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុសម្បយុត្តធម៌ ជា
អកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ហេតុសម្បយុត្តធម៌
ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុសម្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៣៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៣៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកយុដ្ឋានំ

[២៣៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[២៣៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្ធំ ។

[២៣៩] អកុសលំ ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច

អព្យាកតោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច

អព្យាកតោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ហេតុវិប្បយុត្តព្វា អព្យា-

កតំ ហេតុវិប្បយុត្តព្វា ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៤០] អព្យាកតំ ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច

អព្យាកតោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អា-
រម្មណាប្បច្ចយា ។

[២៤១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ ឯកំ អធិ-

បតិយា ឯកំ អវិគតេ តីណិ ។

[២៤២] អព្យាកតំ ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច

អព្យាកតោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[២៣៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៣៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យមានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (កុសលត្តិកហេតុ-
សម្បយុត្តទុកៈ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[២៣៩] ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវហេតុ-
វិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុ-
វិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យា-
កតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជា
អព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសលផង នូវហេតុ-
វិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៤០] ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវហេតុ-
វិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៤១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៤២] ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវហេតុ-
វិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកហោតុសម្បយុត្តទុកំ

[២៤៣] អកុសលំ ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ហេតុវិប្បយុត្តញ្ច អព្យាកតំ
 ហេតុវិប្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ហេតុវិប្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[២៤៤] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
 បដិច្ចវារសទិសា ។

[២៤៥] អកុសលោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ
 អព្យាកតស្ស ហេតុវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤៦] អកុសលោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ
 អកុសលស្ស ហេតុវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ហេតុវិប្បយុត្តោ
 ធម្មោ អព្យាកតស្ស ហេតុវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស

កុសលត្តិកហោតុសម្បយុត្តទុកៈ

[២៤៣] ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវហេតុ-
វិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។
ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជា
អព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុវិប្បយុត្ត-
ធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសលផង
នូវហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ ។

[២៤៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៤៥] ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុ-
វិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៤៦] ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃ
ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុវិប្ប-
យុត្តធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ ហេតុ-
វិប្បយុត្តោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ហេតុវិប្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ
ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ អកុសលស្ស ហេតុវិប្ប-
យុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤៧] អកុសលោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ
អកុសលស្ស ហេតុវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្តរ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អកុសលោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ
អព្យាកតស្ស ហេតុវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អនន្ត-
រ-ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ ហេតុវិប្បយុត្តោ
ធម្មោ អព្យាកតស្ស ហេតុវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរ-ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ ហេតុវិប្ប-
យុត្តោ ធម្មោ អកុសលស្ស ហេតុវិប្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរ-ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤៨] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ចត្តារិ
អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហជាតេ តីណិ
អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ចត្តារិ ឧបនិស្សយេ
ចត្តារិ អវិគតេ ចត្តារិ ។

[២៤៩] នហេតុយា បញ្ច នអារម្មណោ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ
នៃហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ហេតុវិប្ប-
យុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៤៧] ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃហេតុវិប្ប-
យុត្តធម៌ ជាអកុសល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល
ជាបច្ច័យ នៃហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។
ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជា
អព្យាកតៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជា
បច្ច័យ នៃហេតុវិប្បយុត្តធម៌ ជាអកុសល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៤៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
អវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[២៤៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ។

កុសលត្តិកហោតុសហោតុកទុកំ

[២៥០] ហោតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ឯកំ ។

[២៥១] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកហោតុសម្មយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកហោតុសហោតុកទុកំ

[២៥២] កុសលំ ហោតុញ្ចេវ សហោតុកញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ ហោតុចេវ សហោតុកោច^(១) ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ហោតុញ្ចេវ
 សហោតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហោតុចេវ
 សហោតុកោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ ហោតុញ្ចេវ សហោតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ហោតុចេវ សហោតុកោច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[២៥៣] ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
 អវិកតេ តីណិ ។

[២៥៤] នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ
 នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ តីណិ នវិចារកេ
 តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

១ ម. ច សទ្ធា នត្តិ ។ ឯវំ សព្វត្ត ។

កុសលត្តិកហោតុសហោតុកទុកៈ

[២៥០] ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៥១] ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ២ ព្រោះនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា (កុសលត្តិកហោតុ-
សម្បយុត្តទុកៈនេះ) បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកហោតុសម្បយុត្តទុកៈ ។

កុសលត្តិកហោតុសហោតុកទុកៈ

[២៥២] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៥៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ៣ ។

[២៥៤] ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ
មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវាសនិសា ។

[២៥៥] កុសលោ ហេតុចេវ សហេតុកោច ធម្មោ
កុសលស្ស ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច^(១) ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ ហេតុចេវ
សហេតុកោច ធម្មោ អកុសលស្ស ហេតុស្សចេវ
សហេតុកស្សច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អព្យាកតោ ហេតុចេវ សហេតុកោច ធម្មោ អព្យា-
កតស្ស ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៦] កុសលោ ហេតុចេវ សហេតុកោច ធម្មោ
កុសលស្ស ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលោ ហេតុចេវ ស-
ហេតុកោច ធម្មោ អកុសលស្ស ហេតុស្សចេវ សហេ-
តុកស្សច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុស-
លោ ហេតុចេវ សហេតុកោច ធម្មោ អព្យាកតស្ស
ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ ហេតុចេវ សហេតុ-
កោច ធម្មោ អកុសលស្ស ហេតុស្សចេវ សហេតុ-
កស្សច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

១ ម. ច សទ្ធា នត្តិ ។ ឯរំ សព្វត្តិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៥៥] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។
អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសល-
ធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកត-
ធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជា
ហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៥៦] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌
ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ កុសលធម៌
ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ
ទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌
ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុ
ទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកហេតុសហេតុកទុកំ

អព្យាកតោ ហេតុចេវ សហេតុកោច ធម្មោ អព្យា-
កតស្ស ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៥៧] កុសលោ ហេតុចេវ សហេតុកោច
ធម្មោ កុសលស្ស ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៥៨] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា សត្ត អនន្តវេ បញ្ច សមនន្តវេ បញ្ច សហ-
ជាតេ តីណិ ឧបនិស្សយេ នវ អវិតតេ តីណិ ។

[២៥៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[២៦០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[២៦១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[២៦២] កុសលំ សហេតុកញ្ជោវ នចហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ សហេតុកោ ចេវ នចហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ សហេតុកញ្ជោវ
នចហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សហេតុកោចេវ

កុសលត្តិកហោតុសហោតុកទុកៈ

អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៥៧] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៥៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៥៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[២៦០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៦១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[២៦២] កុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទាំងមិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ

នចហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យា-
កតំ សហេតុកកោចេវ នចហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ សហេតុកោចេវ នចហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៦៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
អវិកតេ តីណិ ។

[២៦៤] នអធិបតិយា តីណិ នបុរេជាតេ តីណិ^(១) ។
សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[២៦៥] កុសលោ សហេតុកោចេវ នចហេតុ
ធម្មោ កុសលស្ស សហេតុកស្សចេវ នចហេតុស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
អកុសលោ សហេតុកោចេវ នចហេតុ ធម្មោ អកុ-
សលស្ស សហេតុកស្សចេវ នចហេតុស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ
សហេតុកោចេវ នចហេតុ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ស-
ហេតុកស្សចេវ នចហេតុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៦៦] អារម្មណោ នវ អធិបតិយា សត្ត អនន្តរេ បញ្ច
សហជាតេ តីណិ ឧបទិស្សយេ នវ អវិកតេ តីណិ ។

១ ម. នបុរេជាតេ តីណីតិ ឥមេ បាហា នត្តិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ទាំងមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកត-
ធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ដ្ឋយ ។

[២៦៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[២៦៤] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៦៥] កុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ជា
បដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ដោយ
អារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិន
មែនជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃអកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែន
ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកប
ដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយ
ហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[២៦៦] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកហោតុហោតុសម្បយុត្តទុកំ

- [២៦៧] នហោតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។
 - [២៦៨] អារម្មណប្បច្ចយា នហោតុយា នវ ។
 - [២៦៩] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។
- យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកហោតុសហោតុកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកហោតុហោតុសម្បយុត្តទុកំ

[២៧០] កុសលំ ហោតុញ្ជេវ ហោតុសម្បយុត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ហោតុចេវ ហោតុសម្បយុត្តោច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ហោតុញ្ជេវ
 ហោតុសម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហោតុចេវ
 ហោតុសម្បយុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ ហោតុញ្ជេវ ហោតុសម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ហោតុចេវ ហោតុសម្បយុត្តោច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[២៧១] ហោតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។

[២៧២] នអធិបតិយា តីណិ ។

កុសលត្តិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកៈ

[២៦៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៦៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៦៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកហេតុសហេតុកទុកៈ ។

កុសលត្តិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកៈ

[២៧០] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៧២] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[២៧៣] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ។

[២៧៤] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[២៧៥] កុសលោ ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច
 ធម្មោ កុសលស្ស ហេតុស្សចេវ ហេតុសម្បយុត្តស្ស-
 ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ
 ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច ធម្មោ អកុសលស្ស
 ហេតុស្សចេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ ហេតុចេវ ហេតុ-
 សម្បយុត្តោច ធម្មោ អព្យាកតស្ស ហេតុស្សចេវ ហេ-
 តុសម្បយុត្តស្សច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៦] កុសលោ ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច
 ធម្មោ កុសលស្ស ហេតុស្សចេវ ហេតុសម្បយុត្តស្ស
 ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា សត្ត អនន្តវេ បញ្ច ឧបទិស្សយេ នវ
 អវិភតេ តីណិ ។

[២៧៨] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[២៧៣] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៧៥] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧៦] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងសម្បយុត្តដោយហេតុ ដោយអា-
រម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៧៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ
៥ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៧៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ។

កុសលត្តិកហោតុហោតុសម្មយុត្តទុកំ

[២៧៩] ហោតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[២៨០] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[២៨១] កុសលំ ហោតុសម្មយុត្តញ្ចោវ នចហោតុំ
 ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ហោតុសម្មយុត្តោចេវ នចហោតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ហោ-
 តុសម្មយុត្តញ្ចោវ នចហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 ហោតុសម្មយុត្តោចេវ នចហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហោតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ហោតុសម្មយុត្តញ្ចោវ ន-
 ចហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ហោតុសម្មយុត្តោ
 ចេវ នចហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[២៨២] ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
 អវិភតេ តីណិ ។

[២៨៣] នអធិបតិយា តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្មយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវាវសទិសា ។

[២៨៤] កុសលោ ហោតុសម្មយុត្តោចេវ នចហោតុ
 ធម្មោ កុសលស្ស ហោតុសម្មយុត្តស្សចេវ នចហោ-
 តុស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

កុសលត្តិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកៈ

[២៧៩] ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៨០] ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនិរុទ្ធិយ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[២៨១] កុសលធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ សម្បយុត្តដោយ
ហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ សម្បយុត្តដោយ
ហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យា-
កតធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
អព្យាកតធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[២៨៣] ក្នុងនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៨៤] កុសលធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុទាំងមិនមែន
ជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុ
ទាំងមិនមែនជាហេតុ ដោយនិរុទ្ធិយុទ្ធិយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកយុដ្ឋានំ

អកុសលោ ហេតុសម្បយុត្តោចេវ នចហេតុ ធម្មោ
 អកុសលស្ស ហេតុសម្បយុត្តស្សចេវ នចហេតុស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យា-
 កតោ ហេតុសម្បយុត្តោចេវ នចហេតុ ធម្មោ អព្យា-
 កតស្ស ហេតុសម្បយុត្តស្សចេវ នចហេតុស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៨៥] អារម្មណោ នវ អធិបតិយា សត្ត អនន្តរេ
 បញ្ច សហជាតេ តីណិ ឧបនិស្សយេ នវ អវិកតេ
 តីណិ ។

[២៨៦] នហេតុយា ន នអារម្មណោ នវ ។

[២៨៧] អារម្មណាប្បច្ចយា នហេតុយា នវ ។

[២៨៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ វរំ វិត្តាវតព្វំ ។

កុសលត្តិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកនិហោតុសហោតុកទុកំ

[២៨៩] កុសលំ នហេតុំ សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ នហេតុ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

អកុសលធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុ ទាំងមិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃអកុសលធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុ ទាំងមិនមែនជាហេតុ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុ
ទាំងមិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ សម្បយុត្តដោយហេតុ
ទាំងមិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៨៥] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

[២៨៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២៨៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៨៨] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកៈ ។

កុសលត្តិកនហេតុសហេតុកិទុកៈ

[២៨៩] កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង

កុសលគ្គិកនិហោតុសហោតុកទុកំ

ហោតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ នហោតុំ សហោតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ នហោតុ សហោតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ នហោតុំ សហោតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នហោតុ សហោតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[២៩០] ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
អវិតតេ តីណិ ។

[២៩១] នអធិបតិយា តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវាសទិសា ។

[២៩២] កុសលោ នហោតុ សហោតុកោ ធម្មោ
កុសលស្ស នហោតុស្ស សហោតុកស្ស ធម្មស្ស អា-
រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ
នហោតុសហោតុកោ ធម្មោ អកុសលស្ស នហោតុស្ស
សហោតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អព្យាកតោ នហោតុ សហោតុកោ ធម្មោ
អព្យាកតស្ស នហោតុស្ស សហោតុកស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៩៣] អារម្មណោ នវ អធិបតិយា សត្ត អ-
នន្តវេ សត្ត ឧបទិស្សយេ នវ អវិតតេ តីណិ ។

កុសលត្តិកនហេតុសហេតុកទុកៈ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយ
ហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ
តែប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែ
ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៩០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[២៩១] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៩២] កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ ជា
បដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ ដោយ
អារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែ
ប្រកបដោយហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកប
ដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិន
មែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[២៩៣] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[២៩៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[២៩៥] អារម្មណាប្បច្ចយា នហេតុយា នវ ។

[២៩៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[២៩៧] អព្យាកតំ នហេតុំ សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច

អព្យាកតោ នហេតុ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៩៨] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-

តតេ ឯកំ ។

[២៩៩] នហេតុយា ឯកំ នោវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវាវសទិសា ។

[៣០០] អព្យាកតោ នហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ

អព្យាកតស្ស នហេតុស្ស អហេតុកស្ស ធម្មស្ស

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០១] អារម្មណេ ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ

អវិតតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[២៩៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៩៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៩៦] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[២៩៧] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៩៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[២៩៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣០០] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣០១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

កុសលត្តិកសប្បច្ចយទុកំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ វរំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកនហោតុសហោតុកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសប្បច្ចយទុកំ

[៣០២] កុសលំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 កុសលំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សប្ប-
 ច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ
 សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ សប្បច្ចយោ
 ច អព្យាកតោ សប្បច្ចយោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។ កុសលំ សប្បច្ចយញ្ច អព្យាកតំ
 សប្បច្ចយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សប្បច្ចយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ សប្បច្ច-
 យញ្ច អព្យាកតំ សប្បច្ចយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកសប្បច្ចយទុកៈ

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកនហេតុសហេតុកទុកៈ ។

កុសលត្តិកសប្បច្ចយទុកៈ

[៣០២] កុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អព្យាកត-
ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យក្តី
អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយ
បច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយ
បច្ច័យ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ
អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវកុស-
លធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យផង នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ
អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យផង នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកប
ដោយបច្ច័យផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៣០៣] កុសលំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សប្ប-
 ច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។ អព្យា-
 កតំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សប្បច្ចយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៣០៤] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
 បតិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៣០៥] អកុសលំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
 សលោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០៦] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ បញ្ច
 នអធិបតិយា នវ នោវិកតេ បញ្ច ។

[៣០៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ បញ្ច ។

[៣០៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ
 បដិច្ចវារសទិសា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣០៣] កុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។
អកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកប
ដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌
ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ
ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣០៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣០៥] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកប
ដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣០៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ។

[៣០៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣០៨] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

កុសលត្តិកសប្បច្ចយទុកំ

[៣០៩] កុសលោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ កុសលស្ស
 សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ អកុសលោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ អកុសលស្ស
 សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ អព្យាកតោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
 សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១០] កុសលោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ កុស-
 លស្ស សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ សប្បច្ចយោ ធម្មោ
 អកុសលស្ស សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ សប្បច្ចយោ
 ធម្មោ អព្យាកតស្ស សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣១១] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា ទស អនន្តវេ សត្ត សមនន្តវេ សត្ត សហ-
 ជាតេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ អវិកតេ តេវស ។

[៣១២] នហេតុយា បណ្ណាវសេ នអារម្មណេ
 បណ្ណាវសេ^(១) ។

១ ម. នហេតុយា បណ្ណាវសេ ។ ហេតុប្បច្ចយោ នអារម្មណេ សត្ត ។ នហេតុប្បច្ចយោ
 អារម្មណេ ទ្វេតិ តមេ បាហំ នត្តិ ។

កុសលត្តិកសប្បច្ច័យទុកៈ

[៣០៩] កុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌
ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ
នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣១០] កុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌
ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយ
បច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយអារម្មណ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

[៣១២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៥ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៥ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៣១៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ សត្ត ។

[៣១៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្យិ ឯវំ វិត្តាវតព្វំ ។

កុសលត្តិកសប្បច្ចយទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសង្ខតទុកំ

[៣១៥] កុសលំ សង្ខតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
សង្ខតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សប្បច្ចយ-
ទុកសទិសំ ។

កុសលត្តិកសង្ខតទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសនិទស្សនទុកំ

[៣១៦] កុសលំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ អកុសលំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
អព្យាកតំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
កុសលំ អនិទស្សនព្វា អព្យាកតំ អនិទស្សនព្វា
ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនិទស្សនោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣១៣] ក្នុងនិទានអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣១៤] ក្នុងនិទានអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសប្បច្ច័យទុកៈ ។

កុសលត្តិកសង្ខតទុកៈ

[៣១៥] កុសលធម៌ ជាសង្ខតៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជា
សង្ខតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងសប្បច្ច័យ
ទុកៈដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកសង្ខតទុកៈ ។

កុសលត្តិកសនិទស្សនទុកៈ

[៣១៦] កុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
អកុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជា
អនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវ
កុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈផង អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈផង

កុសលគ្គិកសនិទស្សនទុកំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ អនិទស្សនញ្ច
អព្យាកតំ អនិទស្សនញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣១៧] កុសលំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។
អកុសលំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។
អព្យាកតំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនិ-
ទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៣១៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
តតេ នវ ។

[៣១៩] អកុសលំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៣២០] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ បញ្ច
នអធិបតិយា នវ នោវិតតេ បញ្ច ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

កុសលត្តិកសនិទស្សនទុក្ខៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ
អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈផង អព្យាកតធម៌ ជាអនិ-
ទស្សនៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៣១៧] កុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។ អកុសលធម៌
ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវ
អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

[៣១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣១៩] អកុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌
ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌
ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៣២០] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៣២១] កុសលោ អនិទស្សនោ ធម្មោ កុស-
 លស្ស អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ អនិទស្សនោ ធម្មោ
 អកុសលស្ស អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ អនិទស្សនោ ធម្មោ
 អព្យាកតស្ស អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៣២២] កុសលោ អនិទស្សនោ ធម្មោ កុ-
 សលស្ស អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ អនិទស្ស-
 នោ ធម្មោ អកុសលស្ស អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ
 អនិទស្សនោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស អនិទស្សនស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣២៣] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អនិ-
 បតិយា ទស អនន្តវេ សត្ត ឧបទិស្សយេ នវ អវិ-
 កតេ សត្តវស ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវតព្វំ ។

កុសលត្តិកសនិទស្សនទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣២១] កុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជា
អនិទស្សនៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជា
អនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ដោយហេ-
តុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ
នៃអព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣២២] កុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាអនិទស្សនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌
ជាអនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ជា
បច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

[៣២៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសនិទស្សនទុកៈ ។

កុសលត្តិកសប្បដិយទុកំ

[៣២៤] អព្យាកតំ សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣២៥] ហេតុយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៣២៦] កុសលំ អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច កុ-
សលោ អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ អកុសលំ អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា តីណិ ។ អព្យាកតំ អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ កុសលំ អប្បដិយញ្ច អព្យាកតំ អប្ប-
ដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ អប្បដិយញ្ច
អព្យាកតំ អប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣២៧] កុសលំ អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកសប្បដិយទុក្ខំ

[៣២៤] អព្យាកតធម៌ ជាសប្បដិយៈ (ប្រកបដោយការប៉ះពាល់) អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ ។

[៣២៥] ក្នុងហេតុប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដិយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដិយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៣២៦] កុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ (មិនមានការប៉ះពាល់) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ ។

[៣២៧] កុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដិយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អកុសលំ អប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អប្ប-
ដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។ អព្យា-
កតំ អប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អប្បដិឃោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៣២៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
បតិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៣២៩] អកុសលំ អប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ អប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។
អព្យាកតំ អប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អប្ប-
ដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៣០] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ បញ្ច ន-
អធិបតិយា នវ នោវិកតេ បញ្ច ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

[៣៣១] កុសលោ អប្បដិឃោ ធម្មោ កុសលស្ស
អប្បដិឃស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តី-
ណិ ។ អកុសលោ អប្បដិឃោ ធម្មោ អកុសលស្ស
អប្បដិឃស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តី-
ណិ ។ អព្យាកតោ អប្បដិឃោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
អប្បដិឃស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

អកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ អារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣២៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣២៩] អកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៣០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣៣១] កុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជា អប្បដិយៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាអប្ប- ដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិក្សបីទុកំ

[៣៣២] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា ទស អវិតតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសប្បដិយទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិក្សបីទុកំ

[៣៣៣] អព្យាកតំ រូបី ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ រូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៣៤] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេបិ បញ្ញារាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៣៣៥] កុសលំ អរូបី ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
អរូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ
អរូបី ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អរូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អរូបី ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ អរូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៣៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ
អវិតតេ តីណិ ។

កុសលត្តិករូបីទុក៖

[៣៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសម្បជ័យទុក៖ ។

កុសលត្តិករូបីទុក៖

[៣៣៣] រូបធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវរូបធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៣៣៥] អរូបធម៌ ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអរូបធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អរូបធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវអរូបធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អរូបធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអរូបធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៣៣៧] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា តីណិ ។
សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

[៣៣៨] កុសលោ អរូមី ធម្មោ កុសលស្ស
អរូមិស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អ-
កុសលោ អរូមី ធម្មោ អកុសលស្ស អរូមិស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ
អរូមី ធម្មោ អព្យាកតស្ស អរូមិស្ស ធម្មស្ស ហេ-
តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៩] កុសលោ អរូមី ធម្មោ កុសលស្ស
អរូមិស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អកុសលោ អរូមី ធម្មោ អកុសលស្ស
អរូមិស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អព្យាកតោ អរូមី ធម្មោ អព្យាកតស្ស
អរូមិស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣៤០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា សត្ត អវិកតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិករូបីទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣៣៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣៣៨] អរូបធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃអរូបធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អរូបធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃអរូបធម៌ ជាអកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អរូបធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃអរូបធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៣៩] អរូបធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃអរូបធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អរូបធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃអរូបធម៌ ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អរូបធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃអរូបធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៤០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។
ចប់ កុសលត្តិក្របីទុកៈ ។

កុសលត្តិកលោកិយទុកំ

[៣៤១] កុសលំ លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច កុ-
សលោ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា កុសលំ លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ
លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ លោកិយោ
ច អព្យាកតោ លោកិយោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។ កុសលំ លោកិយញ្ច អព្យាកតំ
លោកិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ លោកិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ
លោកិយញ្ច អព្យាកតំ លោកិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[៣៤២] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អរិ-
កតេ តីណិ ។

កុសលត្តិកលោកិយទុកៈ

[៣៤១] កុសលធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
 ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ អព្យាកតធម៌ ជា
 លោកិយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ កុសលធម៌ ជាលោកិយក្តី អព្យាកតធម៌ ជាលោ-
 កិយក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋ័យ ។ អកុសលធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌
 ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យា-
 កតធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ
 នូវកុសលធម៌ ជាលោកិយផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាលោកិយផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ
 នូវអកុសលធម៌ ជាលោកិយផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាលោកិយផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៣៤២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មប្បដ្ឋ័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកយុដ្ឋានំ

[៣៤៣] អកុសលំ លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។
អព្យាកតំ លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៤៤] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ បញ្ច
នអធិបតិយា នវ នោវិតតេ បញ្ច ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៣៤៥] កុសលោ លោកិយោ ធម្មោ កុស-
លស្ស លោកិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ លោកិយោ ធម្មោ
អកុសលស្ស លោកិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ លោកិយោ
ធម្មោ អព្យាកតស្ស លោកិយស្ស ធម្មស្ស ហេ-
តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៦] កុសលោ លោកិយោ ធម្មោ កុស-
លស្ស លោកិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ លោកិយោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣២៣] អកុសលធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវអកុសល-
ធម៌ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌
ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣២៤] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣២៥] កុសលធម៌ ជាលោកិយ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាលោកិយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជា
លោកិយ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាលោកិយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
ជាលោកិយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣២៦] កុសលធម៌ ជាលោកិយ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាលោ-
កិយ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាលោកិយ

កុសលត្តិកលោកិយទុកំ

អកុសលស្ស លោកិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ លោកិ-
យោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស លោកិយស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣៤៧] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អវិភតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវតព្វំ ។

[៣៤៨] កុសលំ លោកុត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ លោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អព្យាកតំ លោកុត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
លោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៤៩] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិប-
តិយា ទ្វេ អវិភតេ ទ្វេ ។

[៣៥០] នអធិបតិយា ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវាវសទិសា ។

[៣៥១] កុសលោ លោកុត្តរោ ធម្មោ កុ-
សលស្ស លោកុត្តរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ លោកុត្តរោ ធម្មោ

កុសលត្តិកលោកិយទុកៈ

ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាលោកិយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
ជាលោកិយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៤៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣៤៨] កុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
ជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជា
លោកុត្តរៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៤៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ។

[៣៥០] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣៥១] កុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាលោកុត្តរៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតស្ស លោកុត្តរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៣៥២] អព្យាកតោ លោកុត្តរោ ធម្មោ អព្យា-
កតស្ស លោកុត្តរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អព្យាកតោ លោកុត្តរោ ធម្មោ កុស-
លស្ស លោកុត្តរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៥៣] កុសលោ លោកុត្តរោ ធម្មោ កុស-
លស្ស លោកុត្តរស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ លោកុត្តរោ ធម្មោ អព្យា-
កតស្ស លោកុត្តរស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អព្យាកតោ លោកុត្តរោ ធម្មោ កុស-
លស្ស លោកុត្តរស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៥៤] កុសលោ លោកុត្តរោ ធម្មោ អព្យា-
កតស្ស លោកុត្តរស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ លោកុត្តរោ ធម្មោ អព្យា-
កតស្ស លោកុត្តរស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៥២] អព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ
ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣៥៣] កុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាលោកុត្តរៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ អព្យា-
កតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៣៥៤] កុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកំ

[៣៥៥] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អធិប-
 តិយា តីណិ អនន្តេ ទ្វេ សមនន្តេ សហជាតេ
 ទ្វេ អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ
 ចត្តារិ អរិកតេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវតព្វំ ។

កុសលត្តិកលោកិយទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកំ

[៣៥៦] កុសលំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា កុសលំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា កុសលំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ច អព្យាកតោ កេន-
 ចិវិញ្ញេយ្យោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញយុទុកៈ

[៣៥៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ
២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកលោកិយទុកៈ ។

កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញយុទុកៈ

[៣៥៦] កុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណ
ណានីមួយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយ
វិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌
ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ អាស្រ័យ នូវកុស-
លធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយ
វិញ្ញាណណានីមួយក្តី អព្យាកតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយ
វិញ្ញាណណានីមួយក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អកុសលំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។ អព្យាកតំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ កេនចិវិញ្ញេយ្យញ្ច អព្យា-
 កតំ កេនចិវិញ្ញេយ្យញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ កេនចិវិញ្ញេយ្យញ្ច អព្យាកតំ កេនចិ-
 វិញ្ញេយ្យញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ កេនចិវិញ្ញេយ្យោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៥៧] កុសលំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អា-
 រម្មណប្បច្ចយា ។ អកុសលំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ
 បដិច្ច អកុសលោ កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

អកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ អាស្រ័យ
 នូវអកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌
 ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ អាស្រ័យ នូវអព្យា-
 កតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បថ្ន័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយ
 វិញ្ញាណណានីមួយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់
 ដោយវិញ្ញាណណានីមួយផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់
 ដោយវិញ្ញាណណានីមួយផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្ន័យ ។
 អព្យាកតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ អា-
 ស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានី-
 មួយផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណា-
 នីមួយផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្ន័យ ។

[៣៥៧] កុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណា-
 នីមួយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណ
 ណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បថ្ន័យ ។ អកុសលធម៌
 ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ អាស្រ័យ នូវអកុស-
 លធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះអារម្មណប្បថ្ន័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់

កុសលគ្គិកកោនចិវិញ្ញេយ្យទុកំ

ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ កោនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៣៥៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
តតេ នវ ។

[៣៥៩] អកុសលំ កោនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ កោនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន-
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៦០] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ បញ្ច នអ-
ធិបតិយា នវ នោវិតតេ បញ្ច ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

[៣៦១] កុសលោ កោនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ
កុសលស្ស កោនចិវិញ្ញេយ្យស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ កោនចិ-
វិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ អកុសលស្ស កោនចិវិញ្ញេយ្យស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យា-
កតោ កោនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស កោន-
ចិវិញ្ញេយ្យស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញយុទុកៈ

ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣៥៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៥៩] អកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណ
ណានីមួយ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយ
វិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៦០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣៦១] កុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណា-
នីមួយ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណ-
ណានីមួយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ដែល
គប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌
ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណ
ណានីមួយ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយ
វិញ្ញាណណានីមួយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៣៦២] កុសលោ កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ
កុសលស្ស កេនចិវិញ្ញេយ្យស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៣] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អវិ-
តតេ តេវស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៣៦៤] កុសលំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ កេនចិវិញ្ញេយ្យទុកសទិសំ ។

កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអាសវទុកំ

[៣៦៥] អកុសលំ អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៦៦] ហេតុយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេបិ សម្បយុត្តវាវេបិ
បញ្ញាវាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣៦២] កុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណា នីមួយ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣៦៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[៣៦៤] កុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណា នីមួយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកៈ) ដូចគ្នានឹងកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកៈដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកៈ ។

កុសលត្តិកអាសវទុកៈ

[៣៦៥] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៦៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី

បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

កុសលត្តិកអាសវទុកំ

[៣៦៧] កុសលំ នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 កុសលំ នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នោ-
 អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ
 នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ នោអាសវោ ច
 អព្យាកតោ នោអាសវោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ នោអាសវំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ នោអាសវញ្ច អព្យាកតំ
 នោអាសវញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នោអាសវោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ នោ-
 អាសវញ្ច អព្យាកតំ នោអាសវញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៦៨] កុសលំ នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកអាសវទុកៈ

[៣៦៧] កុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសល-
 ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ អព្យាកត-
 ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ កុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈក្តី
 អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអាសវៈក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែន
 ជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អកុសលធម៌ មិន
 មែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិន
 មែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ
 អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈផង នូវអព្យាកតធម៌ មិន
 មែនជាអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌
 មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈផង
 នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋ័យ ។

[៣៦៨] កុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
 កុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្ប-
 ដ្ឋ័យ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសល-
 ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកយុដ្ឋានំ

អព្យាកតំ នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយោ ។

[៣៦៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
បតិយា នវ អវិគតេ នវ ។

[៣៧០] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ បញ្ច-
នអធិបតិយា នវ ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៣៧១] កុសលោ នោអាសវោ ធម្មោ កុស-
លស្ស នោអាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ នោអាសវោ ធម្មោ
អកុសលស្ស នោអាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ នោអា-
សវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស នោអាសវស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧២] កុសលោ នោអាសវោ ធម្មោ កុស-
លស្ស នោអាសវស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែន
ជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣៦៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ។

[៣៧០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣៧១] កុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសល-
ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសល-
ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៧២] កុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃ
កុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកសាសវទុកំ

[៣៧៣] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា ទស អវិកតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសាសវទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសាសវទុកំ

[៣៧៤] កុសលំ សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
អកុសលំ សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
អព្យាកតំ សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សា-
សវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ
សាសវញ្ច អព្យាកតំ សាសវញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អកុសលំ សាសវញ្ច អព្យាកតំ សាសវញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកសាសវទុកៈ

[៣៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសាសវទុកៈ ។

កុសលត្តិកសាសវទុកៈ

[៣៧៤] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៣៧៥] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
កតេ នវ ។

[៣៧៦] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ បញ្ច-
នអធិបតិយា នវ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៣៧៧] កុសលោ សាសវោ ធម្មោ កុស-
លស្ស សាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អកុសលោ សាសវោ ធម្មោ អកុស-
លស្ស សាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អព្យាកតោ សាសវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
សាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៨] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អវិ-
កតេ តេវស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៣៧៩] កុសលំ អនាសវំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ អនាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អព្យាកតំ អនាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
អនាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣៧៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៧៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣៧៧] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[៣៧៩] កុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកសាសវទុកំ

[៣៨០] ហេតុយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៣៨១] កុសលោ អនាសវោ ធម្មោ កុស-
លស្ស អនាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អព្យាកតោ អនាសវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
អនាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨២] អព្យាកតោ អនាសវោ ធម្មោ អព្យា-
កតស្ស អនាសវស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អព្យាកតោ អនាសវោ ធម្មោ កុសលស្ស
អនាសវស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៣] កុសលោ អនាសវោ ធម្មោ កុស-
លស្ស អនាសវស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អព្យាកតោ អនាសវោ ធម្មោ អព្យាក-
តស្ស អនាសវស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អព្យាកតោ អនាសវោ ធម្មោ អកុសលស្ស
អនាសវស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកសាសវទុកៈ

[៣៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣៨១] កុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
មិនមានអាសវៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៨២] អព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ មិនមានអាសវៈ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ អព្យាកតធម៌ មិនមាន
អាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ ដោយអារម្មណ-
ប្បដ្ឋយ ។

[៣៨៣] កុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
មិនមានអាសវៈ ដោយអធិបតិប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានអា-
សវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ ដោយអធិបតិប្បដ្ឋយ
អព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមានអា-
សវៈ ដោយអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៣៨៤] កុសលោ អនាសវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
អនាសវស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អព្យាកតោ អនាសវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស អនា-
សវស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៥] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិបតិ-
យា តីណិ អនន្តវេ ទ្វេ សមនន្តវេ ទ្វេ សហជាតេ
ទ្វេ អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ
ចត្តារិ អវិតតេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសាសវទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអាសវសម្បយុត្តិទុកំ

[៣៨៦] អកុសលំ អាសវសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ អាសវសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៨៧] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

សហជាតវាបេ ិ សម្បយុត្តវាបេ ិ
បញ្ញារាបេ ិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣៨៤] កុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
មិនមានអាសវៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៣៨៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសាសវទុកៈ ។

កុសលត្តិកអាសវសម្បយុត្តិទុកៈ

[៣៨៦] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៨៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

កុសលគ្គិកអាសវសម្បយុត្តទុកំ

[៣៨៨] កុសលំ អាសវីប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ អាសវីប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា កុសលំ អាសវីប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អាសវីប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា កុសលំ អាសវីប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ អាសវីប្បយុត្តោ ច អព្យាកតោ អា-
 សវីប្បយុត្តោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ អាសវីប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 អាសវីប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ អាសវីប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 អាសវីប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 កុសលំ អាសវីប្បយុត្តញ្ច អព្យាកតំ អាសវីប្ប-
 យុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អាសវីប្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ អា-
 សវីប្បយុត្តញ្ច អព្យាកតំ អាសវីប្បយុត្តញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ អាសវីប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៨៩] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
 បតិយា សត្ត អវិកតេ សត្ត ។

កុសលត្តិកអាសវសម្មយុត្តទុកៈ

[៣៨៨] កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
 កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ
 អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែល
 ប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ កុសលធម៌ ដែល
 ប្រាសចាកអាសវៈក្តី អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈក្តី អាស្រ័យ
 នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុ-
 សលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។
 អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែល
 ប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌
 ដែលប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាក
 អាសវៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ
 នូវអកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែល
 ប្រាសចាកអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៣៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
 មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មាន
 វារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៣៩០] កុសលោ អាសវិប្បយុត្តោ ធម្មោ កុស-
លស្ស អាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ អាសវិប្បយុត្តោ
ធម្មោ អព្យាកតស្ស អាសវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ អាសវិប្ប-
យុត្តោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស អាសវិប្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩១] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា បញ្ច អវិគតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្មិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

កុសលត្តិកអាសវសម្បយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអាសវសាសវទុកំ

[៣៩២] អកុសលំ អាសវញ្ចោ សាសវញ្ចោ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ អាសវោចេវ សាសវោច ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៩៣] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
គតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣៩០] កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃ កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែល ប្រាសចាកអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាស ចាកអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៩១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកអាសវសម្បយុត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកអាសវសាសវទុកៈ

[៣៩២] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង អាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ នឹងអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៩៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

កុសលត្តិកអាសវសាសវទុកំ

សហជាតវាបេមិ សម្បយុត្តវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ
សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៣៩៤] កុសលំ សាសវញ្ជោ ជោចអាសវំ ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ សាសវោចេវ ជោចអាសវោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អកុសលំ សាស-
វញ្ជោ ជោចអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សាសវោ
ចេវ ជោចអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ អព្យាកតំ សាសវញ្ជោ ជោចអាសវំ ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ សាសវោចេវ ជោចអាសវោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ សាសវញ្ជោ
ជោចអាសវញ្ជោ អព្យាកតំ សាសវញ្ជោ ជោចអាស-
វញ្ជោ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សាសវោចេវ ជោចអា-
សវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ
សាសវញ្ជោ ជោចអាសវញ្ជោ អព្យាកតំ សាសវញ្ជោ
ជោចអាសវញ្ជោ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សាសវោ-
ចេវ ជោចអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកអាសវសាសវទុកៈ

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៣៩៤] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិន
មែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ
ទាំងមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែន
ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ
ទាំងមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ
៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអា-
សវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំង
មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកត-
ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈផង
នូវអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រ-
ព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈផង នូវអព្យាកតធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៣៩៥] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
បតិយា នវ អវិភតេ នវ ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៣៩៦] កុសលោ សាសវោចេវ នោចអាសវោ
ធម្មោ កុសលស្ស សាសវស្សចេវ នោចអាសវស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អកុ-
សលោ សាសវោចេវ នោចអាសវោ ធម្មោ អកុ-
សលស្ស សាសវស្សចេវ នោចអាសវស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ
សាសវោចេវ នោចអាសវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស សា-
សវស្សចេវ នោចអាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៩៧] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អវិភតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្បិ ឯវំ វិត្តាបេតព្វំ ។

កុសលត្តិកអាសវសាសវទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៣៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៣៩៦] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែន ជាអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំង មិនមែនជាអាសវៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈដោយ ហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង អាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ ជាមួយនឹងអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាអាសវៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៣៩៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកអាសវសាសវទុកៈ ។

កុសលត្តិកអាសវអាសវសម្មយុត្តទុកំ

[៣៩៨] អកុសលំ អាសវញ្ចោ អាសវសម្មយុត្តញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អាសវោចេវ អាសវសម្ម-
យុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៩៩] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

សហជាតវាបេមិ សម្មយុត្តវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ
សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៤០០] អកុសលំ អាសវសម្មយុត្តញ្ចោ ដោច-
អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អាសវសម្មយុត្តោ-
ចេវ ដោចអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤០១] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

សហជាតវាបេមិ សម្មយុត្តវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ
សព្វត្ថ ឯកំ ។

កុសលត្តិកអាសវអាសវសម្មយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអាសវអាសវសម្បយុត្តទុកៈ

[៣៩៨] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៩៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៤០០] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ទាំងមិនមែនជា
អាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ទាំងមិនមែន
ជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

ចប់ កុសលត្តិកអាសវអាសវសម្បយុត្តទុកៈ ។

កុសលត្តិកអាសវីប្បយុត្តសាសវទុកំ

[៤០២] កុសលំ អាសវីប្បយុត្តំ សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អកុសលំ អាសវីប្បយុត្តំ
 សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អាសវីប្បយុត្តោ
 សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យា-
 កតំ អាសវីប្បយុត្តំ សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។ កុសលំ អាសវីប្បយុត្តំ សាសវញ្ច
 អព្យាកតំ អាសវីប្បយុត្តំ សាសវញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ អាសវីប្បយុត្តំ
 សាសវញ្ច អព្យាកតំ អាសវីប្បយុត្តំ សាសវញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤០៣] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
 កតេ សត្ត ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកអាសវវិប្បយុត្តិសាសវទុកៈ

[៤០២] កុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
 នឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។
 អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អា-
 ស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
 អាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាក
 អាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
 ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយនឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ
 ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអា-
 សវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
 នឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រ-
 ព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំង
 ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤០៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

កុសលត្តិកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកំ

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤០៤] កុសលោ អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ
 កុសលស្ស អាសវិប្បយុត្តស្ស សាសវស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ
 អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស អា-
 សវិប្បយុត្តស្ស សាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ
 ធម្មោ អព្យាកតស្ស អាសវិប្បយុត្តស្ស សាសវស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤០៥] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ នវ អធិ-
 បតិយា ចត្តារិ អវិកតេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៤០៦] កុសលំ អាសវិប្បយុត្តំ អនាសវំ ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ អាសវិប្បយុត្តោ អនាសវោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អាសវិប្ប-
 យុត្តំ អនាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អាសវិប្ប-
 យុត្តោ អនាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកអាសវវិប្បយុត្តសាសវទុកៈ

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២០៤] កុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌
ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យា-
កតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយនឹងអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងប្រ-
ព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២០៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[២០៦] កុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ
ទាំងមិនមានអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ
ទាំងមិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកយុដ្ឋានំ

[៤០៧] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤០៨] កុសលោ អាសវីប្បយុត្តោ អនាសវោ

ធម្មោ កុសលស្ស អាសវីប្បយុត្តស្ស អនាសវស្ស

ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ

អាសវីប្បយុត្តោ អនាសវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស

អាសវីប្បយុត្តស្ស អនាសវស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-

យេន បច្ចយោ ។

[៤០៩] អព្យាកតោ អាសវីប្បយុត្តោ អនាសវោ

ធម្មោ អព្យាកតស្ស អាសវីប្បយុត្តស្ស អនាសវស្ស

ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ

អាសវីប្បយុត្តោ អនាសវោ ធម្មោ កុសលស្ស អា-

សវីប្បយុត្តស្ស អនាសវស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-

យេន បច្ចយោ ។

[៤១០] កុសលោ អាសវីប្បយុត្តោ អនាសវោ

ធម្មោ កុសលស្ស អាសវីប្បយុត្តស្ស អនាសវស្ស

ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៤០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៤០៨] កុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមាន អាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមាន អាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤០៩] អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមាន អាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៤១០] កុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមាន អាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិន មានអាសវៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌

កុសលត្តិកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកំ

អាសវិប្បយុត្តោ អនាសវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
អាសវិប្បយុត្តស្ស អនាសវស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ អាសវិប្បយុត្តោ អនា-
សវោ ធម្មោ កុសលស្ស អាសវិប្បយុត្តស្ស អនាស-
វស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤១១] កុសលោ អាសវិប្បយុត្តោ អនាសវោ
ធម្មោ អព្យាកតស្ស អាសវិប្បយុត្តស្ស អនាសវស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ
អាសវិប្បយុត្តោ អនាសវោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
អាសវិប្បយុត្តស្ស អនាសវស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៤១២] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិបតិ-
យា តីណិ អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ
ទ្វេ អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ
ចត្តារិ អវិតតេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវារម្មិ វរំ វិត្តាបេតព្វំ ។

កុសលត្តិកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអាសវវិប្បយុត្តសាសវទុកៈ

ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។
អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃ
កុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ ។

[៤១១] កុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមានអាសវៈ
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមាន
អាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទាំងមិនមាន
អាសវៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤១២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកអាសវវិប្បយុត្តសាសវទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកឆតោច្ឆកទុកំ

[៤១៣] អកុសលំ សញ្ញាជនំ ធម្មំ បដិច្ច . . .
 អកុសលំ កន្តំ . . . ឱយំ យោកំ ដីវណំ . . . ។
 កុសលំ ឆោបរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ឆោ-
 បរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អាសវ-
 កោច្ឆកសទិសំ ។ ទិដ្ឋិ បដិច្ច ទិដ្ឋិ ន ឧប្បជ្ជតិ ។

កុសលត្តិកឆតោច្ឆកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសារម្មណទុកំ

[៤១៤] កុសលំ សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ សារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យា-
 កតំ សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤១៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 កតេ តីណិ ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ
 បដិច្ចវារសទិសា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកឆោច្ឆកទុកៈ

[២១៣] អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ . . . ជា
គន្លុះ ជាអកុសល . . . ជាឱយៈ ជាយោគៈ ជានីវរណៈ . . . ។
កុសលធម៌ មិនមែនជាបរាមាសៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជា
បរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ប្រហែលគ្នានឹងអាសវ-
គោច្ឆកៈដែរ ។ ទិដ្ឋិ មិនកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវទិដ្ឋិទេ ។

ចប់ កុសលត្តិកឆោច្ឆកទុកៈ ។

កុសលត្តិកសារម្មណទុកៈ

[២១៤] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ អាស្រ័យ
នូវអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ អាស្រ័យ
នូវអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២១៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

កុសលត្តិកសារម្មណទុក្ខំ

[៤១៦] កុសលោ សារម្មណោ ធម្មោ កុសលស្ស
 សារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អកុសលោ សារម្មណោ ធម្មោ អកុសលស្ស សារម្ម-
 ណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យា-
 កតោ សារម្មណោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស សារម្ម-
 ណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤១៧] កុសលោ សារម្មណោ ធម្មោ កុស-
 លស្ស សារម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៤១៨] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា សត្ត អវិកតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

[៤១៩] អព្យាកតំ អនារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អនារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។

[៤២០] ហេតុយា ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

[៤២១] នហេតុយា ឯកំ ។

កុសលត្តិកសារម្មណទុកៈ

[២១៦] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។
អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
ជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២១៧] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២១៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[២១៩] អព្យាកតធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវអព្យា-
កតធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ។

[២២១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤២២] អព្យាកតោ អនាម្ពណោ ធម្មោ អព្យា-
កតស្ស អនាម្ពណស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ និស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តន្ត្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

កុសលត្តិកសារម្ពណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកចិត្តទុកំ

[៤២៣] កុសលោ ចិត្តោ ធម្មោ កុសលស្ស
ចិត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤២៤] អារម្មណោ នវ អធិបតិយា សត្ត អវិ-
កតេ សត្ត ។

[៤២៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។
យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៤២៦] កុសលំ នោចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
នោចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២២២] អព្យាកតធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ... ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រីប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

ចប់ កុសលត្តិកសារម្មណទុកៈ ។

កុសលត្តិកចិត្តទុកៈ

[២២៣] កុសលធម៌ ជាចិត្ត ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាចិត្ត ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២២៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[២២៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[២២៦] កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកចិត្តទុកំ

អកុសលំ នោចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ នោ-
 ចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 អព្យាកតំ នោចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នោចិត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ នោចិត្តញ្ច
 អព្យាកតំ នោចិត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នោ-
 ចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ
 នោចិត្តញ្ច អព្យាកតំ នោចិត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ នោចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤២៧] កុសលំ នោចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 នោចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

[៤២៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អធិប-
 តិយា នវ អវិភតេ នវ ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ
 បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤២៩] កុសលោ នោចិត្តោ ធម្មោ កុសលស្ស
 នោចិត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៣០] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អធិ-
 បតិយា ទស អវិភតេ តេរស ។

កុសលត្តិកចិត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកចិត្តទុកៈ

អកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិន
មែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវ
កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្តផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចិត្តផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាចិត្ត
អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្តផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែន
ជាចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[២២៧] កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

[២២៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២២៩] កុសលធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ជាបដ្ឋ័យ នៃកុសលធម៌
មិនមែនជាចិត្ត ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[២៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ១៣ ។

ចប់ កុសលត្តិកចិត្តទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកចេតសិកទុកំ

[៤៣១] កុសលំ ចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច កុ-
 សលោ ចេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ។ អកុសលំ ចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អកុស-
 លោ ចេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ ចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ចេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៣២] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ ។
 សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
 បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤៣៣] កុសលោ ចេតសិកោ ធម្មោ កុសលស្ស
 ចេតសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អកុសលោ ចេតសិកោ ធម្មោ អកុសលស្ស
 ចេតសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អព្យាកតោ ចេតសិកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស
 ចេតសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៣៤] កុសលោ ចេតសិកោ ធម្មោ កុស-
 លស្ស ចេតសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ ចេតសិកោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកចេតសិកទុកៈ

[៤៣១] កុសលធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវ អព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៤៣៣] កុសលធម៌ ជាចេតសិក ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ជាចេតសិក ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ ជាចេតសិក ជា បដ្ឋយ នៃអកុសលធម៌ ជាចេតសិក ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកត- ធម៌ ជាចេតសិក ជាបដ្ឋយ នៃអព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក ដោយ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៣៤] កុសលធម៌ ជាចេតសិក ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ជាចេតសិក ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌

កុសលត្តិកចិត្តសម្បយុត្តាទិអដ្ឋទុកំ

ធម្មោ អកុសលស្ស ចេតសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ ចេត-
សិកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ចេតសិកស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៤៣៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា សត្ត អវិភតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៤៣៦] កុសលំ អចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ អចេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៣៧] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
ភតេ បញ្ច ។

[៤៣៨] នហេតុយា ឯកំ ។

សហជាតវាហេមិ បញ្ញាវាហេមិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វា ។

កុសលត្តិកចេតសិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកចិត្តសម្បយុត្តាទិអដ្ឋទុកំ

[៤៣៩] កុសលំ ចិត្តសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច . . .
កុសលំ ចិត្តសំសដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច . . . កុសលំ

កុសលត្តិកចិត្តសម្បយុត្តាទិអដ្ឋទុកៈ

ជាចេតសិក ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាចេតសិក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាចេតសិក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៣៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[៤៣៦] អព្យាកតធម៌ មិនមានចេតសិក អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៤៣៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកចេតសិកទុកៈ ។

កុសលត្តិកចិត្តសម្បយុត្តាទិអដ្ឋទុកៈ

[៤៣៩] អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត . . . អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ច្រឡំដោយចិត្ត . . . នូវកុសលធម៌

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

ចិត្តសមុដ្ឋានំ . . . កុសលំ ចិត្តសហកំ . . . កុសលំ
ចិត្តានុបរិវត្តិ . . . កុសលំ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ . . .
កុសលំ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហកំ . . . កុសលំ
ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៤៤០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
កតេ តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បញ្ញាវារោមិ
ឯវំ វិត្ថាវេតព្វា ។

កុសលត្តិកចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកទុកំ

[៤៤១] អព្យាកតំ អដ្ឋត្តិកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ អដ្ឋត្តិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៤២] ហេតុយា ឯកំ សហជាតេ ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

តាំងឡើងអំពីចិត្ត . . . នូវកុសលធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត . . . នូវកុស-
លធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត . . . នូវកុសលធម៌ ច្រឡំ តាំងឡើងអំពី
ចិត្ត . . . នូវកុសលធម៌ ច្រឡំ តាំងឡើង កើតជាមួយនឹងចិត្ត . . .
កុសលធម៌ ច្រឡំតាំងឡើង ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវកុស-
លធម៌ ច្រឡំ តាំងឡើង ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[២២០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកៈ ។

កុសលត្តិកអជ្ឈត្តិកទុកៈ

[២២១] អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវអព្យា-
កតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[២២២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកទុកំ

[៤៤៣] កុសលោ អដ្ឋត្តិកោ ធម្មោ កុស-
 លស្ស អដ្ឋត្តិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កុសលោ អដ្ឋត្តិកោ ធម្មោ អកុសលស្ស
 អដ្ឋត្តិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កុសលោ អដ្ឋត្តិកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស អដ្ឋត្តិ-
 កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អកុសលោ អដ្ឋត្តិកោ ធម្មោ អកុសលស្ស
 អដ្ឋត្តិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ អព្យាកតោ អដ្ឋត្តិកោ ធម្មោ អព្យាក-
 តស្ស អដ្ឋត្តិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។

[៤៤៤] អារម្មណោ នវ បុរេជាតេ តីណិ អវិ-
 គតេ បញ្ច ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៤៤៥] កុសលំ ពាហិរំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ ពាហិរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៤៦] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 គតេ នវ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកទុកៈ

[២២៣] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃកុសល-
ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្ត
ទៅខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃអព្យា-
កតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២២៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[២២៥] កុសលធម៌ ជាខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជា
ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវារោមិ សម្មយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤៤៧] កុសលោ ពារិហោ ធម្មោ កុសលស្ស
ពារិស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤៨] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អវិ-
កតេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកឧបាទានទុកំ

[៤៤៩] អព្យាកតោ ឧចាទា ធម្មោ អព្យាក-
តស្ស ឧចាទា ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ស្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥០] កុសលំ នោឧចាទា ធម្មំ បដិច្ច កុ-
សលោ នោឧចាទា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ អកុសលំ នោឧចាទា ធម្មំ បដិច្ច អកុស-
លោ នោឧចាទា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ អព្យាកតំ នោឧចាទា ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ នោឧចាទា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២២៧] កុសលធម៌ ជាខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាខាងក្រៅ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកទុកៈ ។

កុសលត្តិកឧបាទានទុកៈ

[២២៩] អព្យាកតធម៌ ជាឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាឧបាទាន ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។

[២៣០] កុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

កុសលត្តិកឧបាទានុកំ

[៤៥១] ហេតុយា នវ ។
សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤៥២] កុសលោ នោឧចាទា ធម្មោ កុស-
លស្ស នោឧចាទា ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ តីណិ ។ អកុសលោ នោឧចាទា ធម្មោ
អកុសលស្ស នោឧចាទា ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ នោឧចាទា ធម្មោ
អព្យាកតស្ស នោឧចាទា ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៥៣] កុសលោ នោឧចាទា ធម្មោ កុស-
លស្ស នោឧចាទា ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ នោឧចាទា ធម្មោ
អកុសលស្ស នោឧចាទា ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ នោឧចាទា
ធម្មោ អព្យាកតស្ស នោឧចាទា ធម្មស្ស អារម្ម-
ណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៤៥៤] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា ទស អវិកតេ ឯកាទស ។

កុសលត្តិកឧបាទានុក្ក:

[២៥១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៥២] កុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃកុសល-
ធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសល-
ធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន
ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៥៣] កុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃកុស-
លធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
អកុសលធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជា
ឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិន
មែនជាឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៥៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១១ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកឧបាទានទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកឧបាទានទុកំ

[៤៥៥] អព្យាកតំ ឧទាទិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ឧទាទិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៥៦] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

សហជាតវារមិ បញ្ញាវារមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៤៥៧] កុសលំ អនុទាទិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អនុទាទិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អកុសលំ អនុទាទិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អនុទាទិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ អនុទាទិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនុទាទិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៥៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិភតេ នវ ។

សហជាតវារមិ សម្បយុត្តវារមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកឧបាទានុកៈ ។

កុសលត្តិកឧបាទានុកៈ

[៤៥៥] អព្យាកតធម៌ ជាឧបាទិន្ន អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
ជាឧបាទិន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៥៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៤៥៧] កុសលធម៌ ជាអនុបាទិន្ន អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
ជាអនុបាទិន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។
អកុសលធម៌ ជាអនុបាទិន្ន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអនុបាទិន្ន
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជា
អនុបាទិន្ន អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអនុបាទិន្ន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៥៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

កុសលត្តិកឧបាទិស្ឋទុកំ

[៤៥៩] កុសលោ អនុចាទិណ្ណោ ធម្មោ កុស-
 លស្ស អនុចាទិន្ទស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ តីណិ ។ អកុសលោ អនុចាទិណ្ណោ ធម្មោ
 អកុសលស្ស អនុចាទិន្ទស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ អនុចាទិណ្ណោ
 ធម្មោ អព្យាកតស្ស អនុចាទិន្ទស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៦០] កុសលោ អនុចាទិណ្ណោ ធម្មោ កុសលស្ស
 អនុចាទិន្ទស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ អកុសលោ អនុចាទិណ្ណោ ធម្មោ អកុ-
 សលស្ស អនុចាទិន្ទស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ អនុចាទិណ្ណោ ធម្មោ
 អព្យាកតស្ស អនុចាទិន្ទស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អព្យាកតោ អនុចាទិណ្ណោ ធម្មោ
 កុសលស្ស អនុចាទិន្ទស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៤៦១] ហេតុយា សត្តំ អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា ទិស អនន្តរេ ឆ សហជាតេ នវ និស្ស-
 យេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ អវិកតេ ឯកាទស ។

កុសលត្តិកឧបាទិស្ឋទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកឧបាទិស្ឋទុកៈ

[៤៥៩] កុសលធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជា អនុបាទិស្ឋ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៦០] កុសលធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ជា អនុបាទិស្ឋ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាអនុបាទិស្ឋ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៦១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១១ ។

ចប់ កុសលត្តិកឧបាទិស្ឋទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកឧបាទានគោច្ឆកទុកំ

[៤៦២] អកុសលំ ឧបាទានំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ឧបាទានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៦៣] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

ឧបាទានគោច្ឆកំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកឧបាទានគោច្ឆកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកកិលេសទុកំ

[៤៦៤] អកុសលំ កិលេសំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ កិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៦៥] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេបិ បញ្ញាវាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៤៦៦] កុសលំ នោកិលេសំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ នោកិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អកុសលំ នោកិលេសំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ នោកិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ នោកិលេសំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នោកិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកឧបាទានគោច្ឆកទុកៈ

[៤៦២] អកុសលធម៌ ជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៦៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ឧបាទានគោច្ឆកៈ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកឧបាទានគោច្ឆកទុកៈ ។

កុសលត្តិកកិលេសទុកៈ

[៤៦៤] អកុសលធម៌ ជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៦៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៤៦៦] កុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកំ

[៤៦៧] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
បតិយា នវ អវិគតេ នវ ។

សហជាតវារោមិ សម្មយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវាសទិសា ។

[៤៦៨] កុសលោ នោកិលេសោ ធម្មោ កុស-
លស្ស នោកិលេសស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ នោកិលេសោ ធម្មោ
អព្យាកតស្ស នោកិលេសស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៦៩] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ នវ អវិគ-
តេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាបេតព្វំ ។

កុសលត្តិកកិលេសទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកំ

[៤៧០] កុសលំ សង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ សង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា តីណិ ។ អកុសលំ សង្កិលេសិកំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ សង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកៈ

[២៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៦៨] កុសលធម៌ មិនមែនជាកិលេស ជាបច្ច័យ នៃកុសល-
ធម៌ មិនមែនជាកិលេស ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យា-
កតធម៌ មិនមែនជាកិលេស ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជា
កិលេស ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកកិលេសទុកៈ ។

កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកៈ

[២៧០] កុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវ
កុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ សន្តិលេសិកំ
ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៧១] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
តតេ នវ ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ វិត្តាវេតញ្ចា^(១) ។

[៤៧២] កុសលោ សន្តិលេសិកោ ធម្មោ កុ-
សលស្ស សន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ សន្តិលេសិកោ
ធម្មោ អកុសលស្ស សន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ
សន្តិលេសិកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស សន្តិលេសិ-
កស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៣] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អវិកតេ តេវស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៤៧៤] កុសលំ អសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ អសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

១ ម. សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ វិត្តាវេតញ្ចាតិ ឥមេ បាហំ នត្ថិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

[២៧២] កុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

[២៧៤] កុសលធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង

កុសលត្តិកសង្ក្ខីលេសិកទុកំ

ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អសង្ក្ខីលេសិកំ ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ អសង្ក្ខីលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៧៥] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អវិភតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤៧៦] កុសលោ អសង្ក្ខីលេសិកោ ធម្មោ កុ-
សលស្ស អសង្ក្ខីលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ អសង្ក្ខីលេសិកោ
ធម្មោ អព្យាកតស្ស អសង្ក្ខីលេសិកស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៧] អព្យាកតោ អសង្ក្ខីលេសិកោ ធម្មោ
អព្យាកតស្ស អសង្ក្ខីលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ អសង្ក្ខីលេ-
សិកោ ធម្មោ កុសលស្ស អសង្ក្ខីលេសិកស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៨] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
បតិយា តីណិ អនន្តរេ ទ្វេ ឧបទិស្សយេ ចត្តារិ
អវិភតេ ទ្វេ ។

កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកៈ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អា-
ស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៤៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៤៧៦] កុសលធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបដ្ឋ័យ នៃ
កុសលធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ អព្យាកត-
ធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបដ្ឋ័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនគួរ
ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៤៧៧] អព្យាកតធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបដ្ឋ័យ
នៃអព្យាកតធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។
អព្យាកតធម៌ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបដ្ឋ័យ នៃកុសលធម៌
មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

[៤៧៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២
ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋទុកំ

[៤៧៧] អកុសលំ សង្កិលិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សង្កិលិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៨០] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៤៨១] កុសលំ អសង្កិលិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អសង្កិលិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ អសង្កិលិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អសង្កិលិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ អសង្កិលិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អសង្កិលិដ្ឋោ ច អព្យាកតោ អសង្កិលិដ្ឋោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អសង្កិលិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អសង្កិលិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។

[៤៨២] កុសលំ អសង្កិលិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អសង្កិលិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកៈ ។

កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកៈ

[៤៧៩] អកុសលធម៌ ដែលសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអកុសល-
ធម៌ ដែលសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៤៨១] កុសលធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អព្យាកត-
ធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ កុសលធម៌ ដែលមិនសៅហ្មងក្តី
អព្យាកតធម៌ ដែលមិនសៅហ្មងក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែល
មិនសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌
ដែលមិនសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[៤៨២] កុសលធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុស-
លធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋទុកំ

អព្យាកតំ អសន្តិលិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
អសន្តិលិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៤៨៣] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
បតិយា បញ្ច អវិកតេ បញ្ច ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៤៨៤] កុសលោ អសន្តិលិដ្ឋោ ធម្មោ កុស-
លស្ស អសន្តិលិដ្ឋស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ អសន្តិលិដ្ឋោ

ធម្មោ អព្យាកតស្ស អសន្តិលិដ្ឋស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨៥] កុសលោ អសន្តិលិដ្ឋោ ធម្មោ កុស-
លស្ស អសន្តិលិដ្ឋស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ។ អព្យាកតោ អសន្តិលិដ្ឋោ ធម្មោ

អព្យាកតស្ស អសន្តិលិដ្ឋស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

[៤៨៦] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ចត្តារិ អ-
ធិបតិយា បញ្ច អនន្តរេ ចត្តារិ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ
អវិកតេ សត្ត ។

កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋទុកៈ

អព្យាកតធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលមិន
សៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៨៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៨៤] កុសលធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ដែលមិនសៅហ្មង ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌
ដែលមិនសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] កុសលធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃកុសល-
ធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ អព្យា-
កតធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលមិនសៅ-
ហ្មង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[២៨៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាម្យំ ឯវំ វិត្តាបេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកកិលេសសម្បយុត្តទុកំ

[៤៨៧] អកុសលំ កិលេសសម្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច អកុសលោ កិលេសសម្បយុត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សង្កិលិដ្ឋទុកសទិសំ ។

កុសលត្តិកកិលេសសម្បយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលេសិកទុកំ

[៤៨៨] អកុសលំ កិលេសញោវ សង្កិលេសិ-
 កញោ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ កិលេសោចេវ សង្កិ-
 លេសិកោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៨៩] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៤៩០] កុសលំ សង្កិលេសិកញោវ នោចកិលេ-
 សំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ សង្កិលេសិកោចេវ នោច-
 កិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋទុកៈ ។

កុសលត្តិកកិលេសសម្បយុត្តិទុកៈ

[២៨៧] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ប្រហែលគ្នានឹងសង្កិលិដ្ឋទុកៈដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកកិលេសសម្បយុត្តិទុកៈ ។

កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលេសិកទុកៈ

[២៨៨] អកុសលធម៌ ជាកិលេស ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាកិលេស ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[២៩០] កុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលេសិកទុកំ

អកុសលំ សង្កិលេសិកញ្ចេវ នោចកិលេសំ ធម្មំ
 បដិច្ច អកុសលោ សង្កិលេសិកោចេវ នោចកិលេ-
 សោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យា-
 កតំ សង្កិលេសិកញ្ចេវ នោចកិលេសំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ សង្កិលេសិកោចេវ នោចកិលេសោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ សង្កិ-
 លេសិកញ្ចេវ នោចកិលេសញ្ច អព្យាកតំ សង្កិលេ-
 សិកញ្ចេវ នោចកិលេសញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 សង្កិលេសិកោចេវ នោចកិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ សង្កិលេសិកញ្ចេវ នោ-
 ចកិលេសញ្ច អព្យាកតំ សង្កិលេសិកញ្ចេវ នោច-
 កិលេសញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សង្កិលេសិ-
 កោចេវ នោចកិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។

[៤៩១] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 តតេ នវ ។

សហជាតវាហេមិ សម្បយុត្តវាហេមិ
 បដិច្ចវាសទិសា ។

កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលេសិកទុកៈ

អកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេសផង នូវអព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេសផង នូវអព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេសផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[២៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៤៩២] កុសលោ សង្កិលេសិកោចេវ នោចកិ-
 លោសោ ធម្មោ កុសលស្ស សង្កិលេសិកស្សចេវ
 នោចកិលេសស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ អព្យាកតោ សង្កិលេសិកោចេវ នោចកិ-
 លោសោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស សង្កិលេសិកស្សចេវ
 នោចកិលេសស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៩៣] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា នវ អវិគតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលេសិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលិដ្ឋទុកំ

[៤៩៤] អកុសលំ កិលេសញោវ សង្កិលិដ្ឋព្វា
 ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ កិលេសោចេវ សង្កិលិដ្ឋោច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៩៥] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
 គតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេមិ បញ្ញារាវេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[២៩២] កុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែន ជាកិលេស ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំង មិនមែនជាកិលេស ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកត- ធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស ជាបច្ច័យ នៃ អព្យាកតធម៌ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនមែនជាកិលេស ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៩៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលេសិកទុកៈ ។

កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលេសិកទុកៈ

[២៩៤] អកុសលធម៌ ជាកិលេស ទាំងសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាកិលេស ទាំងសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។
ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

កុសលត្តិកកិលេសកិលេសសម្មយុត្តទុកំ

[៤៩៦] អកុសលំ សង្កិលិដ្ឋញ្ចោរ ដោចកិលេសំ
ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សង្កិលិដ្ឋោចេវ ដោចកិលេ-
សោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៩៧] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។
សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលិដ្ឋទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកកិលេសកិលេសសម្មយុត្តទុកំ

[៤៩៨] អកុសលំ កិលេសញ្ចោរ កិលេសសម្ម-
យុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ កិលេសោចេវ កិ-
លេសសម្មយុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៩៩] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។
សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៥០០] អកុសលំ កិលេសសម្មយុត្តញ្ចោរ ដោ-
ចកិលេសំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ កិលេស-
សម្មយុត្តោចេវ ដោចកិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥០១] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

កុសលត្តិកកិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកៈ

[២៩៦] អកុសលធម៌ ដែលសៅហ្មងទាំងមិនមែនជាកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលសៅហ្មងទាំងមិនមែនជាកិលេស ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[២៩៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋ័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

ចប់ កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលិដ្ឋទុកៈ ។

កុសលត្តិកកិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកៈ

[២៩៨] អកុសលធម៌ ជាកិលេសទាំងប្រកបដោយកិលេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាកិលេសទាំងប្រកបដោយកិលេស ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[២៩៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋ័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៥០០] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយកិលេសទាំងមិនមែនជាកិ- លេស អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយកិលេសទាំងមិនមែនជា កិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវាវេមិ បញ្ញាវាវេមិ សព្វត្ថ វកំ ។

កុសលត្តិកកិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកកិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកទុកំ

[៥០២] កុសលំ កិលេសវិប្បយុត្តំ សង្កិលេសិកំ
 ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ កិលេសវិប្បយុត្តោ សង្កិលេ-
 សិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ
 កិលេសវិប្បយុត្តំ សង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ កិលេសវិប្បយុត្តោ សង្កិលេសិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ កិលេសវិប្បយុត្តំ
 សង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ កិលេសវិប្ប-
 យុត្តោ សង្កិលេសិកោ ច អព្យាកតោ កិលេស-
 វិប្បយុត្តោ សង្កិលេសិកោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ កិលេសវិប្បយុត្តំ សង្កិលេ-
 សិកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ កិលេសវិប្បយុត្តោ
 សង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ។ កុសលំ កិលេសវិប្បយុត្តំ សង្កិលេសិកញ្ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

ចប់ កុសលត្តិកកិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកៈ ។

កុសលត្តិកកិលេសវិប្បយុត្តសង្ឃិលេសិកទុកៈ

[៥០២] កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរដល់
 សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តី
 សៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរដល់
 សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តី
 សៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរដល់
 សេចក្តីសៅហ្មងក្តី អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំង
 គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាស
 ចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង
 ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែល
 ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តី
 សៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសល-
 ធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង

កុសលត្តិកកិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកទុកំ

អព្យាកតំ កិលេសវិប្បយុត្តំ សង្កិលេសិកញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ កិលេសវិប្បយុត្តោ សង្កិលេសិ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥០៣] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អវិ-
តតេ បញ្ច ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥០៤] កុសលោ កិលេសវិប្បយុត្តោ សង្កិលេ-
សិកោ ធម្មោ កុសលស្ស កិលេសវិប្បយុត្តស្ស
សង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អព្យាកតោ កិលេសវិប្បយុត្តោ សង្កិលេ-
សិកោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស កិលេសវិប្បយុត្តស្ស
សង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
បតិយា ចត្តារិ អវិកតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាបេតព្វំ ។

[៥០៦] កុសលំ កិលេសវិប្បយុត្តំ អសង្កិ-
លេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ កិលេស-
វិប្បយុត្តោ អសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

កុសលត្តិកកិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកទុកៈ

នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មងផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥០៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥០៤] កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរ
ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបដ្ឋ័យ នៃកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាក
សេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង ជាបដ្ឋ័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តី
សៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥០៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៧ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[៥០៦] កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងមិន
គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលប្រាស
ចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ កិលេសវិប្បយុត្តំ អសន្តិ-
លេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ កិលេសវិប្បយុត្តោ
អសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥០៧] ហេតុយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥០៨] កុសលោ កិលេសវិប្បយុត្តោ អសន្តិ-
លេសិកោ ធម្មោ កុសលស្ស កិលេសវិប្បយុត្តស្ស
អសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អព្យាកតោ កិលេសវិប្បយុត្តោ អសន្តិលេសិ-
កោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស កិលេសវិប្បយុត្តស្ស អ-
សន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៩] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
បតិយា តីណិ អនន្តរេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អវិ-
កតេ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង
ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែល
ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥០៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥០៨] កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងមិន
គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ដែលប្រាសចាក
សេចក្តីសៅហ្មងទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។
អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មងទាំងមិនគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ជាបដ្ឋយ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកសេចក្តីសៅ-
ហ្មងទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥០៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វទុកំ

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកកិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វទុកំ

[៥១០] អកុសលំ នស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ នស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥១១] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេមិ បញ្ញាវាវេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៥១២] កុសលំ ន នស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ ន នស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អកុសលំ ន នស្សនេន បហា-
តព្វំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ន នស្សនេន បហាតព្វោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ ន
នស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ន នស្ស-
នេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
កុសលំ ន នស្សនេន បហាតព្វេត្ថា អព្យាកតំ ន នស្ស-
នេន បហាតព្វេត្ថា ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ន នស្ស-
នេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វទុកៈ

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។
ចប់ កុសលត្តិកកិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកទុកៈ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វទុកៈ

[៥១០] អកុសលធម៌ ត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥១១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋ័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៥១២] កុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អកុសលំ ន ទស្សនេន បហាតព្វញ្ច អព្យាកតំ ន
ទស្សនេន បហាតព្វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ន
ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥១៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
កតេ នវ ។

សហជាតវារោមិ សម្មយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥១៤] កុសលោ ន ទស្សនេន បហាតព្វោ
ធម្មោ កុសលស្ស ន ទស្សនេន បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ ន
ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ អកុសលស្ស ន ទស្ស-
នេន បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អព្យាកតោ ន ទស្សនេន បហាតព្វោ
ធម្មោ អព្យាកតស្ស ន ទស្សនេន បហាតព្វស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥១៥] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា ទស អនន្តវេ សត្ត អវិកតេ តេវស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្មិ ឯវំ វិត្តាវតព្វំ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុស-
លធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ដែលមិន
មែនត្រូវលះដោយទស្សនៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥១៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥១៤] កុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជា
បដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ដោយហេ-
តុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ជាបដ្ឋយ នៃអកុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះ
ដោយទស្សនៈ ជាបដ្ឋយ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥១៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វទុកៈ ។

កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វទុកំ

[៥១៦] អកុសលំ ការឆាយ បហាតព្វំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ ការឆាយ បហាតព្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥១៧] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេមិ បញ្ញាវាវេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៥១៨] កុសលំ ន ការឆាយ បហាតព្វំ ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ ន ការឆាយ បហាតព្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥១៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ ។

សហជាតវាវម្បិ បញ្ញាវាវម្បិ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហោតុកទុកំ

[៥២០] អកុសលំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ទស្សនេន បហាតព្វហេ-
តុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វទុកៈ

[៥១៦] អកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋ័យ ។

[៥១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋ័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៥១៨] កុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វទុកៈ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ

[៥២០] អកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៥២១] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៥២២] កុសលំ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥២៣] ហេតុយា នវ ។

សហជាតវារម្យិ បញ្ញាវារម្យិ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកំ

[៥២៤] អកុសលំ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ភាវនាយ បហាតព្វហេតុ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥២៥] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេបិ បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៥២៦] កុសលំ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៥២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៥២២] កុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥២៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ ។

កុសលត្តិកវារៈនាយបហាតព្វហេតុកទុកៈ

[២៥៤] អកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[២៥៦] កុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

កុសលត្តិកសវិតក្កទុកំ

[៥២៧] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិតតេ
នវ ។

សហជាតវារម្មិ បញ្ញាវារម្មិ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសវិតក្កទុកំ

[៥២៨] កុសលំ សវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អកុសលំ សវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សវិ-
តក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ
សវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សវិតក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥២៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
អវិតតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្មិ សម្បយុត្តវារម្មិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥៣០] កុសលោ សវិតក្កោ ធម្មោ កុសលស្ស
សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អកុសលោ សវិតក្កោ ធម្មោ អកុសលស្ស

កុសលត្តិកសវិតក្កទុកៈ

[៥២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកៈ ។

កុសលត្តិកសវិតក្កទុកៈ

[៥២៨] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវ កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋយ ។

[៥២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៣០] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាបដ្ឋយ នៃអកុសលធម៌

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អព្យាកតោ សវិតក្កោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស សវិ-
តក្កស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣១] កុសលោ សវិតក្កោ ធម្មោ កុសលស្ស
សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អកុសលោ សវិតក្កោ ធម្មោ អកុសលស្ស
សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អព្យាកតោ សវិតក្កោ ធម្មោ អព្យាក-
តស្ស សវិតក្កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[៥៣២] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា សត្ត អវិតតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៥៣៣] កុសលំ អវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច កុ-
សលោ អវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[៥៣៤] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ ទ្វេ អវិ-
តតេ សត្ត ។

សហជាតវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ

បដិច្ចវាវេសទិសា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយនឹងវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៣១] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃ
អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃ
អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

[៥៣២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៥៣៣] កុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
មិនមានវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៣៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

កុសលត្តិកសប្បីតិកទុកំ

[៥៣៥] កុសលោ អវិតក្កោ ធម្មោ កុស-
លស្ស អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ តីណិ ។ អព្យាកតោ អវិតក្កោ ធម្មោ
អព្យាកតស្ស អវិតក្កស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៣៦] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ នវ អវិ-
តតេ តេស ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវាម្យិ ឯវំ វិត្តាបេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសវិតក្កទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសវិចារទុកំ

[៥៣៧] កុសលំ សវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
សវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសល-
សវិតក្កសទិសំ ។

កុសលត្តិកសវិចារទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសប្បីតិកទុកំ

[៥៣៨] កុសលំ សប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច កុ-
សលោ សប្បីតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកសប្បីតិកទុកៈ

[៥៣៥] កុសលធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិន
មានវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមាន
វិតក្កៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៣៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសវិតក្កទុកៈ ។

កុសលត្តិកសវិចារទុកៈ

[៥៣៧] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ អាស្រ័យ នូវ
កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ច្ច័យ គឺ ដូចគ្នានឹងកុសលត្តិកសវិតក្កៈដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកសវិចារទុកៈ ។

កុសលត្តិកសប្បីតិកទុកៈ

[៥៣៨] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ អាស្រ័យ នូវកុ-
សលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អកុសលំ សប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 សប្បីតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ សប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 សប្បីតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៣៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
 អវិតតេ តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥៤០] កុសលោ សប្បីតិកោ ធម្មោ កុ-
 សលស្ស សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អកុសលោ សប្បីតិកោ ធម្មោ អកុ-
 សលស្ស សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ សប្បីតិកោ ធម្មោ អព្យា-
 កតស្ស សប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥៤១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ
 អវិតតេ តីណិ ។

[៥៤២] កុសលំ អប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ អប្បីតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

អកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៣៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៤០] កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ជាបដ្ឋយ នៃ
កុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសល-
ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ជាបដ្ឋយ នៃអកុសលធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
ជាមួយនឹងបីតិ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងបីតិ ជាបដ្ឋយ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ដោយ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៥៤២] កុសលធម៌ មិនមានបីតិ អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ មិនមានបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកសប្បីតិកទុកំ

អកុសលំ អប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អប្បី-
 តិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 អព្យាកតំ អប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អប្បី-
 តិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ
 អប្បីតិកញ្ច អព្យាកតំ អប្បីតិកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អប្បីតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ។ អកុសលំ អប្បីតិកញ្ច អព្យាកតំ អប្បី-
 តិកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អប្បីតិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៤៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 តតេ នវ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥៤៥] កុសលោ អប្បីតិកោ ធម្មោ កុសលស្ស
 អប្បីតិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៦] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អវិ-
 តតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសប្បីតិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសប្បីតិកទុកៈ

អកុសលធម៌ មិនមានបីតិ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមានបីតិ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមាន
បីតិ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានបីតិ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
មិនមានបីតិផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានបីតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានបីតិ អាស្រ័យ នូវអកុសល-
ធម៌ មិនមានបីតិផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានបីតិផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥៤៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៤៤] កុសលធម៌ មិនមានបីតិ ជាបដ្ឋ័យ នៃកុសលធម៌
មិនមានបីតិ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥៤៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសប្បីតិកទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកប្បីតិសហគតាទិត្តិទុកំ

[៥៤៦] កុសលំ បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា កុសលំ នបីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
 កុសលំ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . កុសលំ ន-
 សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ កុសលំ ឧបេក្ខា-
 សហគតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . កុសលំ នឧបេក្ខាសហ-
 គតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។

កុសលត្តិកប្បីតិសហគតាទិត្តិទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកកាមាវចរទុកំ

[៥៤៧] កុសលំ កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កុ-
 សលោ កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 កុសលំ កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ
 កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ កាមាវចរោ ច
 អព្យាកតោ កាមាវចរោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ កាមាវចរំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកប្បវិទិតិសហគតាទិទ្ធិទុកៈ

[៥៤៦] កុសលធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ... ។ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
ប្រកបដោយសុខ... អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ
សុខ... ។ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា... អា-
ស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា... ។

ចប់ កុសលត្តិកប្បវិទិតិសហគតាទិទ្ធិទុកៈ ។

កុសលត្តិកកាមាវចរទុកៈ

[៥៤៧] កុសលធម៌ ជាកាមាវចរ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជា
កាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ អព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរ
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាកាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋាយ កុសលធម៌ ជាកាមាវចរក្តី អព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរក្តី អា-
ស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាកាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ដ្ឋាយ ។ កុសលធម៌ ជាកាមាវចរ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាកាមា-
វចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌
ជាកាមាវចរ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរ ទើបកើតឡើង

កុសលត្តិកកាមាវចរទុក្ខំ

ហេតុប្បដ្ឋយា ។ កុសលំ កាមាវចរញ្ច អព្យាកតំ
កាមាវចរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ អកុសលំ កាមា-
វចរញ្ច អព្យាកតំ កាមាវចរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៤៨] ហេតុយា នវ អារម្មណេ តីណិ អវិ-
តតេ នវ ។

សហជាតវារោបិ សម្មយុត្តវារោបិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥៤៩] កុសលោ កាមាវចរោ ធម្មោ កុស-
លស្ស កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ កាមាវចរោ ធម្មោ
អកុសលស្ស កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋ-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ កាមាវច-
រោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស កាមាវចរស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៥៥០] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អវិកតេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្មិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

កុសលត្តិកកាមាវចរទុក្ខៈ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរ អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ ជាកាមាវចរផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ជាកាមាវចរផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៤៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៤៩] កុសលធម៌ ជាកាមាវចរ ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌
ជាកាមាវចរ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជា
កាមាវចរ ជាបដ្ឋយ នៃអកុសលធម៌ ជាកាមាវចរ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាកាមាវចរ ជាបដ្ឋយ នៃអព្យាកតធម៌
ជាកាមាវចរ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៥០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៥៥១] កុសលំ នកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ នកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 នកាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៥២] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោបិ សម្មយុត្តវារោបិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥៥៣] កុសលោ នកាមាវចរោ ធម្មោ កុ-
 សលស្ស នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ នកាមាវចរោ ធម្មោ
 អព្យាកតស្ស នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៥៥៤] កុសលោ នកាមាវចរោ ធម្មោ កុស-
 លស្ស នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កុសលោ នកាមាវចរោ ធម្មោ អព្យា-
 កតស្ស នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ នកាមាវចរោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៥៥១] កុសលធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ អាស្រ័យ នូវកុស-
លធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែន
ជាកាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៥២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៥៣] កុសលធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ ជាបច្ច័យ នៃកុ-
សលធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌
មិនមែនជាកាមាវចរ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៥៤] កុសលធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ ជាបច្ច័យ នៃ
កុសលធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ កុសលធម៌
មិនមែនជាកាមាវចរ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកាមាវ-
ចរ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ

កុសលត្តិក្សណ៍ចរទុកំ

អព្យាកតស្ស នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ នកាមាវចរោ ធម្មោ
កុសលស្ស នកាមាវចរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៥៥៥] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
បតិយា តីណិ អវិគតេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តាបេតព្វំ ។

កុសលត្តិកកាមាវចរទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិក្សណ៍ចរទុកំ

[៥៥៦] កុសលំ រូចារចរំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
រូចារចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យា-
កតំ រូចារចរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ រូចារចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៥៧] ហេតុយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាហេមិ បញ្ញារាហេមិ ឯវំ វិត្តាបេតព្វា ។

[៥៥៨] កុសលំ នរូចារចរំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
នរូចារចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

កុសលត្តិករូបារថរទុកៈ

ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមែន
ជាកាមាវចរ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៥៥៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកកាមាវចរទុកៈ ។

កុសលត្តិករូបារថរទុកៈ

[៥៥៦] កុសលធម៌ ជារូបារថរ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជា
រូបារថរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជារូបា-
រថរ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជារូបារថរ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៥៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនេះ ។

[៥៥៨] កុសលធម៌ មិនមែនជារូបារថរ អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ មិនមែនជារូបារថរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អកុសលំ នរូចារចរំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ នរូចា-
 រចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 អព្យាកតំ នរូចារចរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នរូចា-
 រចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ
 នរូចារចរញ្ច អព្យាកតំ នរូចារចរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ នរូចារចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ។ អកុសលំ នរូចារចរញ្ច អព្យាកតំ នរូចារ-
 ចរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នរូចារចរោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៥៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 តតេ នវ ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ
 បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥៦០] កុសលោ នរូចារចរោ ធម្មោ កុសលស្ស
 នរូចារចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 អកុសលោ នរូចារចរោ ធម្មោ អកុសលស្ស នរូចា-
 រចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 អព្យាកតោ នរូចារចរោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស នរូ-
 ចារចរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

អកុសលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែន
ជារូបាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាក-
តធម៌ មិនមែនជារូបាវចរ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជារូបាវចរ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជារូបាវចរ
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរផង នូវអព្យាកតធម៌ មិន
មែនជារូបាវចរផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ អព្យាកតធម៌
មិនមែនជារូបាវចរ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរផង
នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជារូបាវចរផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋាយ ។

[៥៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៦០] កុសលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរ ជាបដ្ឋាយ នៃកុ-
សលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។
អកុសលធម៌ មិនមែនជារូបាវចរ ជាបដ្ឋាយ នៃអកុសលធម៌ មិនមែន
ជារូបាវចរ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិន
មែនជារូបាវចរ ជាបដ្ឋាយ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជារូបាវចរ ដោយ
ហេតុប្បដ្ឋាយ ។

កុសលត្តិកបរិយាបន្នទុកំ

[៥៦១] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អវិ-
តតេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវតព្វំ ។

កុសលត្តិករូបាវចរទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអរូបាវចរទុកំ

[៥៦២] កុសលំ អរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ អរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អព្យាកតំ អរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អរូ-
ចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៦៣] កុសលំ នអរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ នអរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
រូចាវចរទុកសទិសំ ។

កុសលត្តិកអរូបាវចរទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកបរិយាបន្នទុកំ

[៥៦៤] កុសលំ បរិយាបន្នំ ធម្មំ បដិច្ច កុ-
សលោ បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។ អកុសលំ បរិយាបន្នំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

កុសលត្តិកបរិយាបន្នទុកៈ

[៥៦១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិក្សបារចរទុកៈ ។

កុសលត្តិកអរូបារចរទុកៈ

[៥៦២] កុសលធម៌ ជាអរូបារចរ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអរូបារចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអរូបារចរ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអរូបារចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៦៣] កុសលធម៌ មិនមែនជាអរូបារចរ អាស្រ័យ នូវ កុសលធម៌ មិនមែនជាអរូបារចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

(កុសលត្តិកអរូបារចរទុកៈ) ដូចគ្នានឹងរូបារចរទុកៈដែរ ។

ចប់ កុសលត្តិកអរូបារចរទុកៈ ។

កុសលត្តិកបរិយាបន្នទុកៈ

[៥៦៤] កុសលធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ (ធម៌ដែលរាប់បញ្ចូល ក្នុងតេក្ខមិកវដ្ត) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជា បរិយាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ បរិយាបន្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ បរិយាបន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ បរិយាបន្តញ្ច អព្យាកតំ
 បរិយាបន្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ បរិយា-
 បន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ
 បរិយាបន្តញ្ច អព្យាកតំ បរិយាបន្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ បរិយាបន្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។

[៥៦៥] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 កតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាហេមិ សម្បយុត្តវាហេមិ
 បដិច្ចវាសនិសា ។

[៥៦៦] កុសលោ បរិយាបន្តោ ធម្មោ កុស-
 លស្ស បរិយាបន្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ តីណិ ។ អកុសលោ បរិយាបន្តោ ធម្មោ
 អកុសលស្ស បរិយាបន្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ បរិយា-
 បន្តោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស បរិយាបន្តស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ
អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋាយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
ជាបរិយាបន្នៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាបរិយាបន្នៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវ
អកុសលធម៌ ជាបរិយាបន្នៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាបរិយាបន្នៈផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៥៦៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៦៦] កុសលធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាបរិយាបន្នៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជា
បរិយាបន្នៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
ជាបរិយាបន្នៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។

កុសលត្តិកបរិយាយន្ទុកំ

[៥៦៧] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អវិកតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៥៦៨] កុសលំ អបរិយាបន្នំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ អបរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អព្យាកតំ អបរិយាបន្នំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ

អបរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៦៩] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
កតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ

បដិច្ចវាវេសទិសា ។

[៥៧០] កុសលោ អបរិយាបន្នោ ធម្មោ កុស-

លស្ស អបរិយាបន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន

បច្ចយោ អព្យាកតោ អបរិយាបន្នោ ធម្មោ អព្យា-

កតស្ស អបរិយាបន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន

បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកបរិយាបន្នទុកៈ

[៥៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៥៦៨] កុសលធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ (ធម៌ ដែលមិនបានរាប់បញ្ចូលក្នុងតេកូមិកវដ្ត) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៧០] កុសលធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ អព្យាកតធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ជាបដ្ឋយ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៥៧១] អព្យាកតោ អបរិយាបន្នោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស អបរិយាបន្នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ អបរិយាបន្នោ ធម្មោ កុសលស្ស អបរិយាបន្នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧២] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អរិកតេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកបរិយាបន្នទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកនិយ្យានិកទុកំ

[៥៧៣] កុសលំ និយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ និយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[៥៧៤] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អរិកតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេបិ បញ្ញារាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៥៧១] អព្យាកតធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអបរិយា- បន្នៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៥៧២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកបរិយាបន្នទុកៈ ។

កុសលត្តិកនិយ្យានិកទុកៈ

[៥៧៣] កុសលធម៌ ជានិយ្យានិកៈ (ធម៌ដែលលះបង់សង្សារ- វដ្តទាំងអស់ ដោយឥតមានសេសសល់) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជា និយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៧៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

កុសលត្តិកនិយតទុក្កំ

[៥៧៥] កុសលំ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។ អកុសលំ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច អកុសលោ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ អនិយ្យានិកំ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៧៦] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 កតេ នវ ។

សហជាតវារម្មិ បញ្ញាវារម្មិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកនិយ្យានិកទុក្កំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកនិយតទុក្កំ

[៥៧៧] កុសលំ និយតំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ និយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ និយតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ និយ-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៧៨] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អវិកតេ
 ទ្វេ ។

សហជាតវារម្មិ បញ្ញាវារម្មិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកនិយតទុក្ខៈ

[៥៧៥] កុសលធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥៧៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកនិយ្យានិកទុក្ខៈ ។

កុសលត្តិកនិយតទុក្ខៈ

[៥៧៧] កុសលធម៌ ជានិយតៈ (ធម៌ទៀង) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជានិយតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អកុសលធម៌ ជានិយតៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជានិយតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥៧៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៥៧៧] កុសលំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥៨០] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
តតេ នវ ។

សហជាតវាវម្បិ បញ្ញាវាវម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកនិយតទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសឧត្តរទុកំ

[៥៨១] កុសលំ សឧត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
សឧត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អកុសលំ សឧត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ស-
ឧត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អព្យាកតំ សឧត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ស-
ឧត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៨២] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិកតេ នវ ។

សហជាតវាវេមិ សម្មយុត្តវាវេមិ

បដិច្ចវាវសទិសា ។

[៥៨៣] កុសលោ សឧត្តរោ ធម្មោ កុសលស្ស
សឧត្តរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៥៧៩] កុសលធម៌ ជាអនិយតៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអនិយតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

[៥៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកនិយតទុកៈ ។

កុសលត្តិកសឧត្តរទុកៈ

[៥៨១] កុសលធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ (ការរើឡើងនូវខ្លួន) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៥៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៨៣] កុសលធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ជាបដ្ឋាយ នៃកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកសឧត្តរទុក្ខំ

អកុសលោ សឧត្តរោ ធម្មោ អកុសលស្ស សឧត្ត-
រស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អព្យាកតោ សឧត្តរោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស ស-
ឧត្តរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៤] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ អវិភតេ តេស ។

[៥៨៥] កុសលំ អនុត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ អនុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អព្យាកតំ អនុត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនុត្តរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៨៦] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិភតេ
ទ្វេ ។

សហជាតវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥៨៧] កុសលោ អនុត្តរោ ធម្មោ កុសលស្ស
អនុត្តរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អ-
ព្យាកតោ អនុត្តរោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស អនុត្តរស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកសឧត្តរទុក្ខំ

អកុសលធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកប
ដោយឧត្តរៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកប
ដោយឧត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៨២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១៣ ។

[៥៨៥] កុសលធម៌ មិនមានឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
មិនមានឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិន
មានឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៨៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៨៧] កុសលធម៌ មិនមានឧត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
មិនមានឧត្តរៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានឧត្តរៈ ជា
បច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានឧត្តរៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៥៨៨] អព្យាកតោ អនុត្តរោ ធម្មោ អព្យាក-
តស្ស អនុត្តរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អព្យាកតោ អនុត្តរោ ធម្មោ កុសលស្ស អ-
នុត្តរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨៩] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិបតិយា
តីណិ អនន្តរេ ទ្វេ អវិតតេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសឧត្តរទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលកត្តិកសរណទុកំ

[៥៩០] អកុសលំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
សលោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៩១] ហេតុយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេបិ បញ្ញាវាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៥៩២] កុសលំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៥៨៨] អព្យាកតធម៌ មិនមានឧត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានឧត្តរៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ មិនមានឧត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមានឧត្តរៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៥៨៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសឧត្តរទុកៈ ។

កុសលកត្តិកសរណទុកៈ

[៥៩០] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយរណៈ (លាមក) អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៩១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៥៩២] កុសលធម៌ មិនមានរណៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកសរណទុកំ

អព្យាកតំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ អរណាញ
អព្យាកតំ អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អរ-
ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៩៣] កុសលំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។
អព្យាកតំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៥៩៤] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អវិតតេ បញ្ច ។
សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥៩៥] កុសលោ អរណោ ធម្មោ កុសលស្ស
អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
អព្យាកតោ អរណោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស អរណាស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៩៦] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ចត្តារិ អវិ-
តតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសរណទុក្ខៈ

អព្យាកតធម៌ មិនមានរណៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានរណៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានរណៈផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥៩៣] កុសលធម៌ មិនមានរណៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានរណៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

[៥៩៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៩៥] កុសលធម៌ មិនមានរណៈ ជាបដ្ឋ័យ នៃកុសលធម៌ មិនមានរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានរណៈ ជាបដ្ឋ័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៥៩៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសរណទុក្ខៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

វេទនាត្តិកសរណទុកំ

[៥៩៧] សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សរណំ
 ធម្មំ បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ សរណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច ទុក្ខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ សរណំ ធម្មំ
 បដិច្ច អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ សរ-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៩៨] ហេតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា ។

[៥៩៩] សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ សរណោ ធម្មោ
 សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស សរណស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តោ សរណោ ធម្មោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
 សរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

វេទនាត្តិកសរណទុកៈ

[៥៧៧] ធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយ
 រណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយសុខវេទនា ប្រកប
 ដោយរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលសម្ប-
 យុត្តដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 សម្បយុត្តដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជា
 សុខ ប្រកបដោយរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយ
 វេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ប្រកបដោយរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៧៩] ធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយសុខវេទនា ប្រកប
 ដោយរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយសុខវេទនា
 ប្រកបដោយរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលសម្បយុត្ត
 ដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលសម្ប-
 យុត្តដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

វេទនាត្តិកសរណទុកំ

អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ សរណោ ធម្មោ
អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស សរណស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦០០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អវិកតេ
តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៦០១] សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ អរណំ
ធម្មំ បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អនុក្ខមសុខាយ
វេទនាយ សម្បយុត្តំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អនុក្ខមសុ-
ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦០២] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ តីណិ អវិ-
កតេ តីណិ ។

សហជាតវាវេថិ សម្បយុត្តវាវេថិ

បដិច្ចវាវេសទិសា ។

[៦០៣] សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អរណោ ធម្មោ
សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស

វេទនាត្តិកសរណទុកៈ

ធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ប្រកបដោយ
រណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជា
សុខ ប្រកបដោយរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦០០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៦០១] ធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយសុខវេទនា មិនមានរណៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយសុខវេទនា មិនមានរណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយ
វេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ មិនមានរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
សម្បយុត្តដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ មិនមានរណៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦០២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦០៣] ធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយសុខវេទនា មិនមានរណៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយសុខវេទនា មិនមានរណៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកយុដ្ឋានំ

ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនុក្ខមសុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តោ អរណោ ធម្មោ អនុក្ខមសុខា-
យ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦០៤] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ឆ អវិភតេ
តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

វេទនាត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

វិបាកត្តិកសរណទុកំ

[៦០៥] វិចាកធម្មធម្មំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច វិចាក-
ធម្មធម្មោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦០៦] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេបិ បញ្ញារាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៦០៧] វិចាកំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច វិចាកោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
វិចាកធម្មធម្មំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច វិចាកធម្មធម្មោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិន
ជាសុខ មិនមានរណៈ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ដែលសម្បយុត្តដោយវេទនា
មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ មិនមានរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦០៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ វេទនាត្តិកសរណទុកៈ ។

វិបាកត្តិកសរណទុកៈ

[៦០៥] ធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាសរណៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦០៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានតែវារៈ ១ ។

[៦០៧] វិបាកធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវវិបាកធម៌ ជា
អរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌
មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានវិបាកធម៌ជា
ប្រក្រតី ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

វិបាកត្តិកសរណទុកំ

នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច នេវី-
 ចាកនវិចាកធម្មធម្មោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ វិចាកំ អរណាញ ពេវីចា-
 កនវិចាកធម្មធម្មំ អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច វិចាកោ
 អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 វិចាកធម្មធម្មំ អរណាញ នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មំ
 អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
 អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦០៨] ហេតុយា តេវស អារម្មណោ បញ្ច អវិ-
 កតេ តេវស ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
 បដិច្ចវារសទិសា ។

[៦០៩] វិចាកោ អរណោ ធម្មោ វិចាកស្ស អរ-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 វិចាកធម្មធម្មោ អរណោ ធម្មោ វិចាកធម្មធម្មស្ស
 អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តី-
 ណិ ។ នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មោ អរណោ ធម្មោ
 នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកត្តិកសរណទុកៈ

ធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអរណៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី
ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ វិបាកធម៌
ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាវិបាក ជាអរណៈផង មិនមែនជាវិបាក
ទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែន
មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានវិបាកធម៌
ជាប្រក្រតី ជាអរណៈផង មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជា
ប្រក្រតី ជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦០៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦០៩] វិបាកធម៌ ជាអរណៈ ជាបដ្ឋយ នៃវិបាកធម៌ ជា
អរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានវិបាកធម៌ជា
ប្រក្រតី ជាអរណៈ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជា
អរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាវិបាក
ទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអរណៈ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ មិន
មែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអរណៈ ដោយ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៦១០] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អវិ-
តតេ តេវស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

វិបាកត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទិទ្ធត្តិកសរណទុកំ

[៦១១] អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច
អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦១២] ហេតុយា ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៦១៣] ឧចាទិន្ទុចាទានិយំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច
ឧចាទិន្ទុចាទានិយោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។ អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ អរណំ
ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ អរណោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៦១០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៣ ។
ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ វិបាកត្តិកសរណទុកៈ ។

ឧបាទិន្ទត្តិកសរណទុកៈ

[៦១១] អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ (ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបា-
ទាន) ប្រកបដោយរណៈ អាស្រ័យ នូវអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៦១២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋាយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៦១៣] ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ (ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយ
កិលេសកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន) ជាអរណៈ
(មិនមានកិលេស) អាស្រ័យ នូវឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាអរណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អនុបាទិន្ទបាទា-
និយធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាអរណៈ

ឧបាទិស្ឋតិកសរណទុកំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អនុចាទិន្ទអនុចា-
នាទិយំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្ទអនុចាទាទិយោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦១៤] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិក-
តេ នវ ។

សហជាតវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

[៦១៥] ឧចាទិន្ទចាទាទិយោ អរណោ ធម្មោ ឧ-
ចាទិន្ទចាទាទិយស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ អនុចាទិន្ទចាទាទិយោ
អរណោ ធម្មោ អនុចាទិន្ទចាទាទិយស្ស អរណាស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនុចាទិន្ទអ-
នុចាទាទិយោ អរណោ ធម្មោ អនុចាទិន្ទអនុចាទា-
ទិយស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ តីណិ ។

[៦១៦] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ ធ អវិ-
កតេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

ឧបាទិស្ឋតិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទិស្ឋិកសរណទុក្ខៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អនុបាទិស្ឋិកអនុបាទា-
និយធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអនុបាទិស្ឋិកអនុបាទានិយធម៌ ជា
អរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦១៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦១៥] ឧបាទិស្ឋិកអនុបាទានិយធម៌ ជាអរណៈ ជាបដ្ឋ័យ នៃ
ឧបាទិស្ឋិកអនុបាទានិយធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។
អនុបាទិស្ឋិកអនុបាទានិយធម៌ ជាអរណៈ ជាបដ្ឋ័យ នៃអនុបាទិស្ឋិកអនុបាទានិយ-
ធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អនុបាទិស្ឋិកអនុបាទានិយ-
ធម៌ ជាអរណៈ ជាបដ្ឋ័យ នៃអនុបាទិស្ឋិកអនុបាទានិយធម៌ ជាអរណៈ
ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦១៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ ឧបាទិស្ឋិកសរណទុក្ខៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សង្កិនិដ្ឋត្តិកសរណទុកំ

[៦១៧] សង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកំ សរណំ ធម្មំ
បដិច្ច សង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកោ សរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦១៨] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។
សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៦១៩] អសង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកំ អរណំ ធម្មំ
បដិច្ច អសង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អសង្កិនិដ្ឋអសង្កិលេសិ-
កំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អសង្កិនិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
អសង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកំ អរណាញ អសង្កិនិដ្ឋអសង្កិ-
លេសិកំ អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច អសង្កិនិដ្ឋសង្កិលេ-
សិកោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦២០] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
ភតេ បញ្ច ។

សហជាតវារេមិ សម្បយុត្តវារេមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

សង្កិលិដ្ឋត្តិកសរណទុកៈ

[៦១៧] សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ ដែលសៅហ្មងទាំង គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៦១៩] អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាអរណៈផង នូវអសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកធម៌ ជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦២០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

វិតក្កត្តិកសរណទុកំ

[៦២១] អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អរណោ ធម្មោ
 អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេ-
 តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ
 អរណោ ធម្មោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស អរ-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៦២២] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ តីណិ អរិ-
 កតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញារាម្យិ ឯវំ វិត្តាបតព្វំ ។

សង្កិលិដ្ឋត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

វិតក្កត្តិកសរណទុកំ

[៦២៣] សវិតក្កសវិចារំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច
 សវិតក្កសវិចារោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា សវិតក្កសវិចារំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតក្កវិចារមត្តោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា សវិតក្កសវិចារំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្ក-
 សវិចារោ សរណោ ច អវិតក្កវិចារមត្តោ សរណោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អវិតក្កវិចារមត្តំ
 សរណំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ សរណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សវិតក្កសវិចារំ សរណាញ

វិតក្កត្តិកសរណទុកៈ

[៦២១] អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អសង្កិ- លិដ្ឋអសង្កិលេសិកធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃអសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេ- សិកធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦២២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សង្កិលិដ្ឋត្តិកសរណទុកៈ ។

វិតក្កត្តិកសរណទុកៈ

[៦២៣] សវិតក្កសវិចារធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវសវិ- តក្កសវិចារធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អវិតក្ក- វិចារមត្តធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវសវិតក្កសវិចារធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ សវិតក្កសវិចារធម៌ ជាសរណៈក្តី អវិតក្កវិចារមត្តធម៌ ជាសរណៈក្តី អាស្រ័យ នូវសវិតក្កសវិចារធម៌ ជា សរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កសវិចារធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កវិចារមត្តធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ សវិតក្កសវិចារធម៌ ជាសរណៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អវិតក្កវិចារមត្តំ សរណញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កស-
វិចារោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦២៤] ហេតុយា បញ្ច អវិតតេ បញ្ច ។

សហជាតវារេបិ បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៦២៥] សវិតក្កសវិចារំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
វិតក្កសវិចារោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា សត្ត ។ អវិតក្កវិចារមត្តំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច
អវិតក្កវិចារមត្តោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា បញ្ច ។ អវិតក្កអវិចារំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្ក-
អវិចារោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦២៦] ហេតុយា សត្តត្ថីស អវិតតេ សត្តត្ថីស ។

សហជាតវារម្បិ បញ្ញាវារម្បិ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

វិតក្កត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យ នូវសវិតក្កសវិចារធម៌ ជាសរណៈផង នូវអវិតក្កវិចារមត្តធម៌
ជាសរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦២៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៥ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី

មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៦២៥] សវិតក្កសវិចារធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវសវិតក្ក-
សវិចារធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។
អវិតក្កវិចារមត្តធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កវិចារមត្តធម៌ ជាអ-
រណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។ អវិតក្កអវិចារ-
ធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអវិតក្កអវិចារធម៌ ជាអរណៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦២៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣៧ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣៧ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ វិតក្កត្តិកសរណទុកៈ ។

បីតិគ្គិកសរណទុកំ

[៦២៧] បីតិសហគតំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហ-
 កតោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 សុខសហគតំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហកតោ
 សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ឧ-
 បេក្ខាសហគតំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហ-
 កតោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 បីតិសហគតំ សរណញ្ច សុខសហគតំ សរណញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហកតោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦២៨] ហេតុយា ទស អរិកតេ ទស ។
 សហជាតវារោមិ សម្មយុត្តវារោមិ
 បដិច្ចវារសទិសា ។

[៦២៩] បីតិសហកតោ សរណោ ធម្មោ បីតិ-
 សហកតស្ស សរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។ សុខសហកតោ សរណោ ធម្មោ
 សុខសហកតស្ស សរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។ ឧបេក្ខាសហកតោ សរណោ ធម្មោ

បីតិក្កិកសរណទុក្ខៈ

[៦២៧] បីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវបីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ សុខសហគតធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវសុខសហគតធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ បីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវបីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈផង នូវសុខសហគតធម៌ ជាសរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦២៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១០ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦២៩] បីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈ ជាបច្ច័យ នៃបីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ សុខសហគតធម៌ ជាសរណៈ ជាបច្ច័យ នៃសុខសហគតធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាសរណៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

ឧបេក្កាសហកតស្ស សរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឯកំ ។ បីតិសហកតោ សរណោ ច
សុខសហកតោ សរណោ ច ធម្មា បីតិសហកតស្ស
សរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៦៣០] ហេតុយា ទស អារម្មណោ សោឡុស
អវិកតេ ទស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៦៣១] បីតិសហកតំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច បី-
តិសហកតោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៣២] ហេតុយា ទស អវិកតេ ទស ។

សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ តត្តការ បញ្ញា ។

បីតិត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ទស្សនត្តិកសរណទុកំ

[៦៣៣] ទស្សនេន បហាតព្វំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច
ទស្សនេន បហាតព្វោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ ការឆាយ បហាតព្វំ សរណំ ធម្មំ
បដិច្ច ការឆាយ បហាតព្វោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃឧបេក្ខាសហគតធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។ បីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈក្តី សុខសហគតធម៌ ជា
សរណៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃបីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេ-
តុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៣០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៦ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

[៦៣១] បីតិសហគតធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវបីតិសហ-
គតធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៣២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១០ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី មានបញ្ញាចំនួនប៉ុណ្ណោះដែរ ។

ចប់ បីតិត្តិកសរណទុកៈ ។

ទស្សនត្តិកសរណទុកៈ

[៦៣៣] ទស្សនេនបហាតព្វធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវ
ទស្សនេនបហាតព្វធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ច្ច័យ ។ ភាវនាយបហាតព្វធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវភាវនាយ-
បហាតព្វធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកសរណទុកំ

[៦៣៤] ហេតុយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។
សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៦៣៥] នេវទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វំ អរ-
ណំ ធម្មំ បដិច្ច នេវទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៣៦] ហេតុយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។
សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ទស្សនក្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកសរណទុកំ

[៦៣៧] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ សរណំ
ធម្មំ បដិច្ច . . . ការាយ បហាតព្វហេតុកំ សរណំ
ធម្មំ បដិច្ច . . . នេវទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វ-
ហេតុកំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច នេវទស្សនេន នកា-
រាយ បហាតព្វហេតុកោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកសរណទុកៈ

[៦៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៦៣៥] នេវទស្សនេនភាវនាយបហាតព្វធម៌ ជាអរណៈ
អាស្រ័យ នូវនេវទស្សនេនភាវនាយបហាតព្វធម៌ ជាអរណៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

ចប់ ទស្សនក្តិកសរណទុកៈ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកសរណទុកៈ

[៦៣៧] អាស្រ័យ នូវទស្សនេនបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាស-
រណៈ . . . អាស្រ័យ នូវភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាស-
រណៈ . . . នេវទស្សនេនភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាសរណៈ
អាស្រ័យ នូវនេវទស្សនេនភាវនាយបហាតព្វហេតុកធម៌ ជាសរណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

ចប់ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកសរណទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

អាចយតាមិត្តិកសរណទុកំ

[៦៣៨] អាចយតាមី សរណំ ធម្មំ បដិច្ច អា-
ចយតាមី សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៣៩] ហេតុយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បញ្ញាវារោមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៦៤០] អាចយតាមី អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អាច-
យតាមី អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តិ-

ណា ។ អបចយតាមី អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អបច-

យតាមី អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តិ-

ណា ។ នេវាចយតាមិធាបចយតាមី អរណំ ធម្មំ

បដិច្ច នេវាចយតាមិធាបចយតាមី អរណោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អាចយតាមី អរណាញ

នេវាចយតាមិធាបចយតាមី អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច

នេវាចយតាមិធាបចយតាមី អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

អាចយតាមិធម៌កសរណទុកៈ

[៦៣៨] អាចយតាមិធម៌ (ធម៌ ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង ដោយកម្មកិលេស) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអាចយតាមិធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៣៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី

បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៦៤០] អាចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអាចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អបចយតាមិធម៌ (ធម៌មិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង) ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអបចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ នេវាចយតាមិនាបចយតាមិធម៌ (ធម៌ មិនមែនជាដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង និងធម៌ មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង) ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវនេវាចយតាមិនាបចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ នេវាចយតាមិនាបចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអាចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ ផង នូវនេវាចយតាមិនាបចយតាមិធម៌ ជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង

អាចយតាមិត្តិកសរណទុកំ

ហេតុប្បដ្ឋយា ។ អបចយតាមី អរណាញ ណេវចយតា-
មិណាបចយតាមី អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច ណេវចយតាមិណា-
បចយតាមី អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៤១] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អធិប-
តិយា នវ អវិកតេ នវ ។

សហជាតវាហេមិ សម្បយុត្តវាហេមិ
បដិច្ចវាសទិសា ។

[៦៤២] អាចយតាមី អរណោ ធម្មោ អាចយតា-
មិស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ អបចយតាមី អរណោ ធម្មោ អបចយតា-
មិស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ ណេវចយតាមិណាបចយតាមី អរណោ ធម្មោ
ណេវចយតាមិណាបចយតាមិស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៦៤៣] អាចយតាមី អរណោ ធម្មោ អាចយតា-
មិស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៦៤៤] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ សត្ត អធិ-
បតិយា ទស អនន្តរេ ឆ អវិកតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវតព្វំ ។

អាចយតាមិត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អាចយតាមិត្តិកសរណទុកៈ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ នេវាចយតាមិនាបចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ
អាស្រ័យ នូវអបចយតាមិធម៌ ជាអរណៈផង នូវនេវាចយតាមិនាបច-
យតាមិធម៌ ជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៦៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦៤២] អាចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ ជាបដ្ឋ័យ នៃអាចយតាមិធម៌
ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អបចយតាមិធម៌ ជា
អរណៈ ជាបដ្ឋ័យ នៃអបចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៣ ។ នេវាចយតាមិនាបចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ ជាបដ្ឋ័យ
នៃនេវាចយតាមិនាបចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៦៤៣] អាចយតាមិធម៌ ជាអរណៈ ជាបដ្ឋ័យ នៃអាចយ-
តាមិធម៌ ជាអរណៈ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

[៦៤៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៦
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ អាចយតាមិត្តិកសរណទុកៈ ។

សេក្ខត្តិកសរណទុកំ

[៦៤៥] នេវសេក្ខានាសេក្ខំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច
នេវសេក្ខានាសេក្ខោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៤៦] ហេតុយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៦៤៧] សេក្ខំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច សេក្ខោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សេក្ខំ អ-
រណំ ធម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខានាសេក្ខោ អរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សេក្ខំ អរណំ ធម្មំ
បដិច្ច សេក្ខោ អរណោ ច នេវសេក្ខានាសេក្ខោ
អរណោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អ-
សេក្ខំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អសេក្ខោ អរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នេវសេក្ខានា-
សេក្ខំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច នេវសេក្ខានាសេក្ខោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៤៨] ហេតុយា នវ អារម្មណេ តីណិ អវិ-
តតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

សេក្ខត្តិកសរណទុកៈ

[៦៤៥] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ (ធម៌មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល និងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៤៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៦៤៧] សេក្ខធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ សេក្ខធម៌ ជាអរណៈក្តី នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអរណៈក្តី អាស្រ័យ នូវសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៤៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

បរិក្ខត្តិកសរណទុកំ

សហជាតវាហេមិ សម្បយុត្តវាហេមិ

បដិច្ចវាសនិសា ។

[៦៤៩] សេក្ខោ អរណោ ធម្មោ សេក្ខស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 អសេក្ខោ អរណោ ធម្មោ អសេក្ខស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ អរណោ ធម្មោ នេវសេក្ខានាសេក្ខស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៥០] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ បញ្ច អធិបតិយា នវ អនន្តវេ អដ្ឋ អវិភតេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

សេក្ខត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

បរិក្ខត្តិកសរណទុកំ

[៦៥១] បរិត្តំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៥២] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

សហជាតវាហេមិ បញ្ញាវាហេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បរិក្ខត្តិកសរណទុកៈ

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦៤៧] សេក្ខធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃសេក្ខធម៌ ជា
អរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អសេក្ខធម៌ ជា
អរណៈ ជាបច្ច័យ នៃអសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។ នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
សេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៥០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សេក្ខត្តិកសរណទុកៈ ។

បរិក្ខត្តិកសរណទុកៈ

[៦៥១] បរិក្ខធម៌ (ធម៌មានសភាពតូចត្រូវ) ជាសរណៈ អា-
ស្រ័យ នូវបរិក្ខធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៥២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៦៥៣] បរិត្តំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ
 អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 មហាក្កតំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតោ អរណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អប្បមា-
 ណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមារណោ អរណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ បរិត្តំ អរណាញ
 មហាក្កតំ អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ អរណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ បរិត្តំ អរណាញ
 អប្បមាណំ អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ អរណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៥៤] ហេតុយា តេរស អារម្មណោ បញ្ច អវិ-
 កតេ តេរស ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ វិត្តាហេ ។

បរិត្តត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៦៥៣] បរិត្តធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជា
អរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ មហគ្គត-
តធម៌ (ធម៌ដល់នូវសភាពដ៏ធំ) ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវមហគ្គត-
ធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។
អប្បមាណាធម៌ (ធម៌មានប្រមាណមិនបាន) ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវ
អប្បមាណាធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៣ ។ បរិត្តធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាអរណៈផង
នូវមហគ្គតធម៌ ជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៣ ។ បរិត្តធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាអរណៈផង
នូវអប្បមាណាធម៌ ជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៦៥៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៣ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ចប់ បរិត្តត្តិកសរណទុកៈ ។

បរិក្ខារម្ពណត្តិកសរណទុកំ

[៦៥៥] បរិក្ខារម្ពណំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខា-
 រម្ពណោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 មហាក្កតារម្ពណំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតារម្ពណោ
 សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៥៦] ហេតុយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៦៥៧] បរិក្ខារម្ពណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខា-
 រម្ពណោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 មហាក្កតារម្ពណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតារម្ព-
 ណោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អ-
 ប្បមាណារម្ពណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាណារម្ព-
 ណោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៥៨] ហេតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។

បរិក្ខារម្មណាត្តិកសរណាទុក្ខៈ

[៦៥៥] បរិក្ខារម្មណាធម៌ (ធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ) ជាសរណា: អាស្រ័យ នូវបរិក្ខារម្មណាធម៌ ជាសរណា: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មហគ្គតារម្មណាធម៌ (ធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពដ៏ធំ) ជាសរណា: អាស្រ័យ នូវមហគ្គតារម្មណាធម៌ ជាសរណា: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៦៥៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៦៥៧] បរិក្ខារម្មណាធម៌ ជាអរណា: អាស្រ័យ នូវបរិក្ខារម្មណាធម៌ ជាអរណា: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មហគ្គតារម្មណាធម៌ ជាអរណា: អាស្រ័យ នូវមហគ្គតារម្មណាធម៌ ជាអរណា: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អប្បមាណារម្មណាធម៌ ជាអរណា: អាស្រ័យ នូវអប្បមាណារម្មណាធម៌ ជាអរណា: ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៦៥៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវាវេមិ បញ្ញាវាវេមិ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

បរិត្តារម្មណត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហីនត្តិកសរណទុកំ

[៦៥៩] ហីនំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច ហីនោ សរ-
ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៦០] ហេតុយា ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

[៦៦១] មជ្ឈិមំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ បណីតំ
អរណំ ធម្មំ បដិច្ច បណីតោ អរណោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ មជ្ឈិមំ អរណាញ
បណីតំ អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ អរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៦២] ហេតុយា បញ្ច អវិកតេ បញ្ច ។

សហជាតវាវេមិ បញ្ញាវាវេមិ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

ហីនត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ បរិត្តារម្មណត្តិកសរណទុកៈ ។

ហ៊ីនត្តិកសរណទុកៈ

[៦៥៩] ហ៊ីនធម៌ (ធម៌ ថោកទាប) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវ
ហ៊ីនធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៦០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ។

[៦៦១] មជ្ឈិមធម៌ (ធម៌យ៉ាងកណ្តាល) ជាអរណៈ អា-
ស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
បណ៌តធម៌ (ធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់) ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវបណ៌តធម៌ ជាអរណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ មជ្ឈិមធម៌ ជា
អរណៈ អាស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាអរណៈផង នូវបណ៌តធម៌ ជា
អរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៦២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហ៊ីនត្តិកសរណទុកៈ ។

មិច្ឆត្តត្តិកសរណទុកំ

[៦៦៣] មិច្ឆត្តនិយតំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆ-
 ត្តនិយតោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ។ អនិយតំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
 សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៦៤] ហេតុយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

[៦៦៥] សម្មត្តនិយតំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្ត-
 និយតោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 សម្មត្តនិយតំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ អរណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតំ អរណំ
 ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្តនិយតោ អរណោ ច អនិយតោ
 អរណោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អនិ-
 យតំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ អរណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សម្មត្តនិយតំ អរណាញ
 អនិយតំ អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ អរណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

មិច្ឆត្តត្តិកសរណទុក្ខៈ

[៦៦៣] មិច្ឆត្តនិយតធម៌ (ធម៌មានសភាពខុសនិងទៀង) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវមិច្ឆត្តនិយតធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនិយតធម៌ (ធម៌មិនទៀង) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអនិយតធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៦៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៦៦៥] សម្មត្តនិយតធម៌ (ធម៌មានសភាពត្រូវនិងទៀង) ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវសម្មត្តនិយតធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អនិយតធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវសម្មត្តនិយតធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ សម្មត្តនិយតធម៌ ជាអរណៈក្តី អនិយតធម៌ ជាអរណៈក្តី អាស្រ័យ នូវសម្មត្តនិយតធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនិយតធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអនិយតធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនិយតធម៌ ជាអរណៈ ផង នូវអនិយតធម៌ ជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៦៦៦] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
កតេ បញ្ច ។

សហជាតវារម្មិ បញ្ញាវារម្មិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

មិច្ឆត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

មគ្គារម្មណត្តិកសរណទុកំ

[៦៦៧] មគ្គារម្មណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គា-
រម្មណោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ មគ្គហេតុកំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេ-
តុកោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តី-
ណិ ។ មគ្គាធិបតី អរណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បញ្ច ។
មគ្គារម្មណំ អរណាញ មគ្គាធិបតី អរណាញ ធម្មំ
បដិច្ច មគ្គារម្មណោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។ មគ្គហេតុកំ អរណាញ មគ្គា-
ធិបតី អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ អរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦៦៨] ហេតុយា សត្តរស អវិកតេ សត្តរស ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋាន

[៦៦៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ មិច្ឆត្ថត្ថិកសរណទុកៈ ។

មគ្គារម្មណត្ថិកសរណទុកៈ

[៦៦៧] មគ្គារម្មណធម៌ (ធម៌មានមគ្គជាអារម្មណ៍) ជាអរណៈ
អាស្រ័យ នូវមគ្គារម្មណធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ មគ្គហេតុកធម៌ (ធម៌មានមគ្គជាហេតុ)
ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវមគ្គហេតុកធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ មគ្គាធិបតិធម៌ (ធម៌មានមគ្គជាអធិ-
បតិ) ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវមគ្គាធិបតិធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ មគ្គារម្មណធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ
នូវមគ្គារម្មណធម៌ ជាអរណៈផង នូវមគ្គាធិបតិធម៌ ជាអរណៈផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ មគ្គហេតុធម៌ ជាអរ-
ណៈ អាស្រ័យ នូវមគ្គហេតុកធម៌ ជាអរណៈផង នូវមគ្គាធិបតិធម៌ ជា
អរណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៦៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១៧ ។

ឧប្បន្នតិកសរណទុកំ

សហជាតវារោមិ សម្មយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ។

[៦៦៩] មគ្គារម្មណោ អរណោ ធម្មោ មគ្គារម្ម-
ណាស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ តីណិ ។ មគ្គហេតុកោ អរណោ ធម្មោ
មគ្គហេតុកស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ មគ្គាធិបតិ អរណោ ធម្មោ
មគ្គាធិបតិស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បញ្ច ។

[៦៧០] ហេតុយា សត្តរស អារម្មណោ នវ អវិ-
តតេ សត្តរស ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាបេតព្វំ ។

មគ្គារម្មណតិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧប្បន្នតិកសរណទុកំ

[៦៧១] ឧប្បន្នោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
សរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧២] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ទ្វេ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

ឧប្បន្នតិកសរណទុកៈ

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦៦៩] មគ្គារម្មណធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គារម្មណ-
ធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ មគ្គហេតុកធម៌
ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គហេតុកធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។ មគ្គាធិបតិធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គាធិបតិធម៌
ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៦៧០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ មគ្គារម្មណត្តិកសរណទុកៈ ។

ឧប្បន្នតិកសរណទុកៈ

[៦៧១] ឧប្បន្នធម៌ (ធម៌កើតឡើងហើយ) ជាសរណៈ ជាបច្ច័យ
នៃឧប្បន្នធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៧២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៦៧៣] ឧប្បន្នោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
សរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៤] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ តីណិ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

ឧប្បន្នត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អតីតត្តិកសរណទុកំ

[៦៧៥] បច្ចុប្បន្នោ សរណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
សរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៦] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

[៦៧៧] បច្ចុប្បន្នោ អរណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
អរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៨] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ តីណិ អវិ-
តតេ ឯកំ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

អតីតត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៦៧៣] ឧប្បន្នធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃឧប្បន្នធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៧៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ចប់ ឧប្បន្នត្តិកសរណទុកៈ ។

អតីតត្តិកសរណទុកៈ

[៦៧៥] បច្ចុប្បន្នធម៌ (ធម៌ជាបច្ចុប្បន្ន) ជាសរណៈ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ជាសរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៦៧៧] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ អតីតត្តិកសរណទុកៈ ។

អតីតារម្មណត្តិកសរណទុកំ

[៦៧៩] អតីតារម្មណំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច
អតីតារម្មណោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ អនាគតារម្មណំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច
អនាគតារម្មណោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច
បច្ចុប្បន្នារម្មណោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[៦៨០] ហេតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។
សហជាតវារោមិ បញ្ញវារោមិ សព្វត្ថ វិត្តារេតព្វា ។

[៦៨១] អតីតារម្មណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អតី-
តារម្មណោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អនាគតារម្មណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតារម្មណោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ បច្ចុ-
ប្បន្នារម្មណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៨២] ហេតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។

អតីតារម្មណត្តិកសរណទុក្ខៈ

[៦៧៩] អតីតារម្មណធម៌ (ធម៌មានអារម្មណ៍កន្លងហើយ) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនាគតារម្មណធម៌ (ធម៌មានអារម្មណ៍មិនទាន់មកដល់) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ (ធម៌មានអារម្មណ៍កើតឡើងចំពោះមុខ) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ចុះ ។

[៦៨១] អតីតារម្មណធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនាគតារម្មណធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវាហេមិ សម្មយុត្តវាហេមិ

បដិច្ចវាសនិសា ។

[៦៨៣] អតីតារម្មណោ អរណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនាគតារម្មណោ អរណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណាស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អរណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨៤] អតីតារម្មណោ អរណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អវិតតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

អតីតារម្មណត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អជ្ឈត្តត្តិកសរណទុកំ

[៦៨៦] អជ្ឈត្តំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈត្តោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦៨៣] អតីតារម្មណាធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អនាគតារម្មណាធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណាធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៨៤] អតីតារម្មណាធម៌ ជាអរណៈ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធម៌ ជាអរណៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៦៨៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ អតីតារម្មណត្តិកសរណទុកៈ ។

អជ្ឈត្តត្តិកសរណទុកៈ

[៦៨៦] អជ្ឈត្តធម៌ (ធម៌ខាងក្នុង) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអជ្ឈត្តធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកសរណទុកំ

ពហិទ្ធា សរណំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា សរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៨៧] ហេតុយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាបេបិ បញ្ញាវាបេបិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៦៨៨] អដ្ឋត្តំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ
អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ពហិទ្ធា
អរណំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៨៩] ហេតុយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាបេបិ បញ្ញាវាបេបិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

អដ្ឋត្តត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកសរណទុកំ

[៦៩០] អដ្ឋត្តារម្មណំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច អ-
ដ្ឋត្តារម្មណោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ ពហិទ្ធារម្មណំ សរណំ ធម្មំ បដិច្ច
ពហិទ្ធារម្មណោ សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកសរណទុកៈ

ពហិទ្ធាធម៌ (ធម៌ខាងក្រៅ) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធាធម៌
ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៦៨៨] អដ្ឋត្តធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តធម៌ ជាអរណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ពហិទ្ធាធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ
នូវពហិទ្ធាធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ អដ្ឋត្តត្តិកសរណទុកៈ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកសរណទុកៈ

[៦៩០] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តា-
រម្មណធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ពហិទ្ធា-
រម្មណធម៌ ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាសរណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៦៩១] ហេតុយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

[៦៩២] អជ្ឈត្តារម្មណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈ-

ត្តារម្មណោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

ពហិត្តារម្មណំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិត្តារម្មណោ

អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៩៣] ហេតុយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

សនិទស្សនត្តិកសរណទុកំ

[៦៩៤] អនិទស្សនអប្បដិយំ សរណំ ធម្មំ

បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សរណោ ធម្មោ ឧប្ប-

ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

[៦៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

[៦៩២] អជ្ឈត្តារម្មណធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវអជ្ឈត្តា-
រម្មណធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ពហិទ្ធា-
រម្មណធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាអរណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៦៩៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ចប់ អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកសរណទុកៈ ។

សនិទស្សនត្តិកសរណទុកៈ

[៦៩៤] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ (ធម៌មិនមានការឃើញនិង
មិនមានការប៉ះពាល់) ជាសរណៈ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយ-
ធម៌ ជាសរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

សនិទស្សនត្តិកសរណទុកំ

[៦៩៥] អនិទស្សនអប្បជិយំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច
អនិទស្សនអប្បជិយោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា សត្ត ។

[៦៩៦] ហេតុយា ឯកវីស អវិតតេ ឯកវីស ។
សហជាតវាពេមិ សម្បយុត្តវាពេមិ
បដិច្ចវាសទិសា ។

[៦៩៧] អនិទស្សនអប្បជិយោ អរណោ ធម្មោ
អនិទស្សនអប្បជិយស្ស អរណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩៨] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ តីណិ អវិ-
តតេ បញ្ចវីស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

សនិទស្សនត្តិកសរណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

សនិទស្សនត្តិកសរណទុកៈ

[៦៩៥] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវ
អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ
មានវារៈ ១៧ ។

[៦៩៦] ក្នុងហេតុប្បដិយ មានវារៈ ២១ ក្នុងអវិគតប្បដិយ
មានវារៈ ២១ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦៩៧] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាអរណៈ ជាបដិច្ច នៃ
អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាអរណៈ ដោយហេតុប្បដិយ ។

[៦៩៨] ក្នុងហេតុប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដិយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដិយ មានវារៈ ២៥ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សនិទស្សនត្តិកសរណទុកៈ ។

ចប់ អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន ។

អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកវេទនាត្តិកំ

[៦៩៩] កុសលំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ សុ-
 ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សុខាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧០០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
 អវិភតេ តីណិ ។

សហជាតវាម្យិ សម្បយុត្តវាម្យិ
 បដិច្ចវាសទិសំ ។

[៧០១] កុសលោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ កុសលស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ
 សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ អកុសលស្ស

អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកវេទនាត្តិកៈ

[៦៩៩] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌
 ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
 ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល
 ប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌
 ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ
 ប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧០០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧០១] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបដ្ឋយ
 នៃធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។
 ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ជាអកុសល

កុសលត្តិកវេទនាត្តិកំ

សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ សុខាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស សុខាយ វេទនាយ
សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០២] កុសលោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ កុសលស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាវំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៧០៤] អកុសលំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧០៥] អកុសលំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុ-
ត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ
ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកវេទនាត្តិកៈ

ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ
ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយ
សុខវេទនា ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧០២] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៧០៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៧០៤] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧០៥] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកយុដ្ឋានំ

[៧០៦] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
តតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារម្បិ សម្បយុត្តវារម្បិ
បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៧០៧] អកុសលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ អកុសលស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៨] អកុសលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ អកុសលស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អព្យាកតោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
អកុសលស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០៩] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ទ្វេ ។
យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៧១០] កុសលំ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អទុក្ខមសុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧០៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧០៧] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧០៨] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអកុ-
សល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៧០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៧១០] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនជាទុក្ខ
មិនជាសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយវេទនា

មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ

កុសលត្តិកវេទនាត្តិកំ

អកុសលំ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច អកុសលោ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ
 អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧១១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 តតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្យិ សម្បយុត្តវារម្យិ
 បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៧១២] កុសលោ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តោ ធម្មោ កុសលស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទ-
 នាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អកុសលោ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ អកុសលស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អព្យាកតោ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ អព្យាកតស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

កុសលត្តិកវេទនាត្តិកៈ

អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយ
វេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកប
ដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧១១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧១២] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ
ជាបដ្ឋ័យ នៃធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ
ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនជា
ទុក្ខមិនជាសុខ ជាបដ្ឋ័យ នៃធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិន
ជាទុក្ខមិនជាសុខ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកប
ដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ជាបដ្ឋ័យ នៃធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រ-
កបដោយវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧១៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា សត្ត អនន្តវេ សត្ត ឧបនិស្សយេ នវ អវិ-
កតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាវំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកវេទនាត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកវិបាកត្តិកំ

[៧១៤] អព្យាកតំ វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ វិចាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧១៥] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេបិ បញ្ញាវាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៧១៦] កុសលំ វិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ វិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អកុសលំ វិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ វិចា-
កធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧១៧] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
កតេ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧១៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកវេទនាត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកវិបាកត្តិកៈ

[៧១៤] វិបាកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវវិបាកធម៌
ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧១៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៧១៦] ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មានវិបាកជា
ប្រក្រតី ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

កុសលត្តិកវិបាកត្តិកំ

សហជាតវាម្បិ សម្បយុត្តវាម្បិ
បដិច្ចវាសទិសំ ។

[៧១៨] កុសលោ វិចាកធម្មធម្មោ កុសលស្ស
វិចាកធម្មធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុ-
សលោ វិចាកធម្មធម្មោ អកុសលស្ស វិចាកធម្ម-
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៩] កុសលោ វិចាកធម្មធម្មោ កុសលស្ស
វិចាកធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុ-
សលោ វិចាកធម្មធម្មោ អកុសលស្ស វិចាកធម្ម-
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ
វិចាកធម្មធម្មោ អកុសលស្ស វិចាកធម្មធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ វិចាក-
ធម្មធម្មោ កុសលស្ស វិចាកធម្មធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២០] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
បតិយា តីណិ អនន្តរេ ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ ឧប-
ទិស្សយេ ចត្តារិ អវិភតេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារំ ឯវំ វិត្តាវេតព្ធាំ ។

កុសលត្តិកវិបាកត្តិកៈ

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧១៨] ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានវិបាកប្រក្រតី ជាអកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧១៩] ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៧២០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧២១] អព្យាកតំ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧២២] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
 តតេ ឯកំ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

កុសលត្តិកវិបាកត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកឧបាទិន្នត្តិកំ

[៧២៣] អព្យាកតំ ឧចាទិន្នចាទានិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ឧចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧២៤] ហេតុយា ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧២១] ធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧២២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

ចប់ កុសលត្តិកវិបាកត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកឧបាទិន្នត្តិកៈ

[៧២៣] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស (មានតណ្ហាជាដើម)
កាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍
ដល់ឧបាទាន ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧២៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

កុសលត្តិកឧបាទិដ្ឋតិកំ

[៧២៥] កុសលំ អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ កុសលំ អនុចា-
 ទិន្ទុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អនុចាទិន្ទុចា-
 ទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 អព្យាកតំ អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧២៦] ហេតុយា នវ អវិគតេ នវ ។

សហជាតវារម្បិ បញ្ញាវារម្បិ

បដិច្ចវារសទិសំ ។

កុសលត្តិកឧបាទិស្ឋត្តិកៈ

[៧២៥] ធម៌ ជាកុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស (មាន
តណ្ហាជាដើម) មិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស កាន់យក
ហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអកុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស
មិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវធម៌
ជាកុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រ-
យោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់យកហើយទាំង
ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលកម្ម
ប្រកបដោយកិលេស មិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧២៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧២៧] កុសលោ អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ
 កុសលស្ស អនុចានិទ្ធុចានានិយស្ស ធម្មស្ស ហេ-
 តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ
 អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ អកុសលស្ស អនុចា-
 និទ្ធុចានានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ អព្យាកតោ អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ
 អព្យាកតស្ស អនុចានិទ្ធុចានានិយស្ស ធម្មស្ស ហេ-
 តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២៨] កុសលោ អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ
 កុសលស្ស អនុចានិទ្ធុចានានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អកុសលោ អនុ-
 ចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ អកុសលស្ស អនុចានិទ្ធុ-
 ចានានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧២៧] ធម៌ ជាកុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់
 យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល
 ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់
 ឧបាទាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអកុសល
 ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់
 ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអកុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស
 មិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលកម្មប្រកបដោយ
 កិលេសមិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់យកហើយទាំង
 ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧២៨] ធម៌ ជាកុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់
 យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល
 ដែលកម្ម ប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់
 ឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអកុសល
 ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧ-
 បាទាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអកុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិន
 កាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

កុសលត្តិកឧបាទិស្ឋតិកំ

តីណិ ។ អព្យាកតោ អនុចាទិន្ទុចាណិយោ ធម្មោ
 អព្យាកតស្ស អនុចាទិន្ទុចាណិយស្ស ធម្មស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៧២៩] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អវិកតេ

ឯកានិស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាវំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៧៣០] កុសលំ អនុចាទិន្ទុអនុចាណិយំ ធម្មំ

បដិច្ច កុសលោ អនុចាទិន្ទុអនុចាណិយោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អនុចាទិន្ទុអ-

នុចាណិយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនុចាទិន្ទុអនុ-

ចាណិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣១] ហេតុយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

កុសលត្តិកឧបាទិស្ឋត្តិកៈ

មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិន
កាន់យកហើយទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជា
អព្យាកតៈ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់យកហើយទាំងជាប្រ-
យោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៧៣០] ធម៌ ជាកុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់
យកហើយទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា
កុសល ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់យកហើយទាំងមិនជាប្រ-
យោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌
ជាអព្យាកតៈ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមិនកាន់យកហើយទាំងមិន
ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលកម្ម
ប្រកបដោយកិលេស មិនកាន់យកហើយទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបា-
ទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៣១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវារម្យិ បញ្ញាវារម្យិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

កុសលត្តិកឧបាទិទ្ធត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ

[៧៣២] អកុសលំ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣៣] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

សហជាតវារមិ បញ្ញាវារមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៧៣៤] កុសលំ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ អស-
ង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អ-
សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

[៧៣៥] ហេតុយា បញ្ច អវិភតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ កុសលត្តិកឧបាទិស្ឋត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកសង្ឃិលិដ្ឋត្តិកៈ

[៧៣២] ធម៌ ជាអកុសល ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៣៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៧៣៤] ធម៌ ជាអកុសល ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរ
ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៣៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ។

កុសលត្តិកវិគក្កត្តិកំ

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

[៧៣៦] កុសលំ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកំ ធម្មំ

បដិច្ច កុសលោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣៧] ហេតុយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកវិគក្កត្តិកំ

[៧៣៨] កុសលំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច

កុសលោ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-

តុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ

បដិច្ច អកុសលោ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

កុសលត្តិកវិតក្កតិកៈ

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី

មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៧៣៦] ធម៌ ជាកុសល ដែលមិនសៅហ្មងទាំងមិនគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ដែលមិនសៅហ្មងទាំង
មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៣៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសង្ខិលិដ្ឋតិកៈ ។

កុសលត្តិកវិតក្កតិកៈ

[៧៣៨] ធម៌ ជាកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំង
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ
ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រ-
ព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
កតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្យិ សម្បយុត្តវារម្យិ

បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៧៤០] កុសលោ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ
កុសលស្ស សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ សវិតក្កសវិចារោ
ធម្មោ អកុសលស្ស សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ សវិតក្ក-
សវិចារោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស សវិតក្កសវិចារស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៤១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អវិ-
កតេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំង
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧៤០] ធម៌ ជាកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ជាកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌
ជាអកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ
ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ជាអកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ជាបដ្ឋយ
នៃធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយនឹងវិចារៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកវិគក្កត្តិកំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាវំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៧៤២] កុសលំ អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[៧៤៣] ហេតុយា ទ្វេ អវិតតេ ទ្វេ ។
សហជាតវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ
បញ្ញារាវេមិ សព្វត្ថ វិត្តាវោ ។

[៧៤៤] កុសលំ អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៤៥] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អវិ-
តតេ បញ្ច ។

សហជាតវាវម្បិ បញ្ញារាវម្បិ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកវិគក្កត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកវិតក្កត្តិកៈ

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៧៤២] ធម៌ ជាកុសល មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៤៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៧៤៤] ធម៌ ជាកុសល មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ មិនមាន
វិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ មិនមានវិតក្កៈ
ទាំងមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៤៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកវិតក្កត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកបីតិក្កិកំ

[៧៤៦] កុសលំ បីតិសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ បីតិសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ បីតិសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 បីតិសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ បីតិសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 បីតិសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៤៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 កតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្យិ សម្បយុត្តវារម្យិ បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៧៤៨] កុសលោ បីតិសហកតោ ធម្មោ កុ-
 សលស្ស បីតិសហកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អកុសលោ បីតិសហកតោ ធម្មោ
 អកុសលស្ស បីតិសហកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ បីតិសហកតោ
 ធម្មោ អព្យាកតស្ស បីតិសហកតស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៤៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
 បតិយា សត្ត អនន្តវេ បញ្ច អវិកតេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកបីតិត្តិកៈ

[៧៤៦] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រកប ដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៤៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧៤៨] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយបីតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយបីតិ ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយបីតិ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយបីតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៤៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកបីតិក្កិកំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៧៥០] កុសលំ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ អកុសលំ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។

[៧៥១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 កតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្មិ បញ្ញាវារម្មិ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៧៥២] កុសលំ ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ
 បដិច្ច អកុសលោ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៥៣] ហេតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។

កុសលត្តិកបីតិគ្គិកៈ

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៧៥០] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។
ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រ-
កបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអព្យា-
កតៈ ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយ
សុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៥១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

[៧៥២] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌
ជាអកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។
ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ
ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៥៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវារម្យិ បញ្ញាវារម្យិ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកប្បីតិក្កិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកទស្សនត្តិកំ

[៧៥៤] អកុសលំ ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៥៥] ហេតុយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតវារមិ បញ្ញាវារមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៧៥៦] អកុសលំ ការនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ ការនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៥៧] កុសលំ នេវទស្សនេន នការនាយ ប-
ហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ នេវទស្សនេន នកា-
រនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៥៨] ហេតុយា បញ្ច អវិតតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកប្បីតិត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកទស្សនត្តិកៈ

[៧៥៤] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៧៥៦] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយការវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយការវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៥៧] ធម៌ ជាអកុសល ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយការវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយការវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៥៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ

សហជាតវាវេបិ បញ្ញាវាវេបិ សព្វត្ថ វិត្តាហេ ។

កុសលត្តិកទស្សនត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ

[៧៥៩] អកុសលំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៦០] អកុសលំ ការឆាយ បហាតព្វហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ការឆាយ បហាតព្វហេតុកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៦១] កុសលំ នេវទស្សនេន ន ការឆាយ ប-
ហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ នេវទស្ស-
នេន ន ការឆាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៦២] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ ទ្វេ អវិ-
ភតេ សត្ត ។

សហជាតវាវេបិ បញ្ញាវាវេបិ សព្វត្ថ វិត្តាហេ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ កុសលត្តិកទស្សនត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ

[៧៥៧] ធម៌ ជាអកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៦០] ធម៌ ជាអកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
ភាវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
ភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៦១] ធម៌ ជាអកុសល មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល
មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយ
ភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៦២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកអាចយគាមិវិញ្ញាណំ

[៧៦៣] កុសលំ អាចយគាមី ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ អាចយគាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ អាចយគាមី ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 អាចយគាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៦៤] ហេតុយា ទ្វេ អវិគតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៧៦៥] កុសលំ អបចយគាមី ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ អបចយគាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 បដិច្ចវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៧៦៦] អព្យាកតំ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នេវាចយគាមិនាបចយគាមី
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកអាចយតាមិត្តិកៈ

[៧៦៣] ធម៌ ជាកុសល ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង (ដោយ កម្មក្តិលេស) អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអកុសល ដល់នូវការ សន្សឹកពូនឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ដល់នូវការសន្សឹកពូន ឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៦៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី

មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៧៦៥] ធម៌ ជាកុសល មិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល មិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងបដិច្ចវារៈក្តី

បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៧៦៦] ធម៌ ជាអព្យាកតៈ មិនមែនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា អព្យាកតៈ មិនមែនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវ ការសន្សឹកពូនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

កុសលត្តិកសេក្ខត្តិកំ

[៧៦៧] ហេតុយា ឯកំ អរិកតេ ឯកំ ។

សហជាតវារម្បិ បញ្ញាវារម្បិ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកអាចយគាមិត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសេក្ខត្តិកំ

[៧៦៨] កុសលំ សេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ

សេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៦៩] ហេតុយា ទ្វេ អរិកតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារមិ បញ្ញាវារមិ សព្វត្ថ វិត្តាវោ ។

[៧៧០] អព្យាកតំ អសេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-

កតោ អសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៧១] ហេតុយា ឯកំ អរិកតេ ឯកំ ។

សហជាតវារមិ បញ្ញាវារមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

កុសលត្តិកសេក្ខត្តិកៈ

[៧៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកអាចយគាមិត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកសេក្ខត្តិកៈ

[៧៦៨] សេក្ខធម៌ ជាកុសល អាស្រ័យ នូវសេក្ខធម៌ ជាកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៧៧០] អសេក្ខធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអសេក្ខធម៌ ជា
អព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ ។

ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ញាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៧២] កុសលំ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អកុសលំ នេវសេក្ខានា-
 សេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ
 នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នេវ-
 សេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។

[៧៧៣] ហេតុយា នវ អវិកតេ នវ ។
 សហជាតវារម្បិ សម្បយុត្តវារម្បិ
 បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៧៧៤] កុសលោ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ
 កុសលស្ស នេវសេក្ខានាសេក្ខស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៧៥] ហេតុយា សត្តំ អារម្មណេ នវ អវិ-
 កតេ តេរស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារំ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

កុសលត្តិកសេក្ខត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៧២] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ (ធម៌មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល និងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧៧៤] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាកុសល ជាបដ្ឋយ នៃនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសេក្ខត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកបរិត្តកំ

[៧៧៦] កុសលំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ ប-
 រិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុ-
 សលោ បរិត្តោ ច អព្យាកតោ បរិត្តោ ច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ បរិត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច អកុសលោ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 កុសលំ បរិត្តញ្ច អព្យាកតំ បរិត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ បរិត្តញ្ច អព្យាកតំ បរិត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៧៧] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 តតេ នវ ។

សហជាតវារម្មិ សម្បយុត្តវារម្មិ
 បដិច្ចវារសទិសំ ។

កុសលត្តិកបរិត្តត្តិកៈ

[៧៧៦] បរិត្តធម៌ (មានសភាពតូចឆ្មារ) ជាកុសល អាស្រ័យ
 នូវបរិត្តធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ បរិត្តធម៌
 ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ បរិត្តធម៌ ជាកុសលក្តី បរិត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈក្តី
 អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។
 បរិត្តធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាអកុសល ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ បរិត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អា-
 ស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។
 បរិត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាកុសលផង នូវបរិត្ត-
 ធម៌ ជាអព្យាកតៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ បរិត្តធម៌
 ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាអកុសលផង នូវបរិត្តធម៌ ជា
 អព្យាកតៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៧៨] កុសលោ បរិត្តោ ធម្មោ កុសលស្ស
 បរិត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 អកុសលោ បរិត្តោ ធម្មោ អកុសលស្ស បរិត្តស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 អព្យាកតោ បរិត្តោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស បរិត្តស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៧៩] កុសលោ បរិត្តោ ធម្មោ កុសលស្ស
 បរិត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៨០] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អវិ-
 កតេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាវំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៧៨១] កុសលំ មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ មហាក្កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ម-
 ហាក្កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨២] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។
 សហជាតវាវេបិ បញ្ញារាវេបិ សព្វត្ត វិត្តារោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៧៨] បរិវត្តធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃបរិវត្តធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បរិវត្តធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃបរិវត្តធម៌ ជាអកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បរិវត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃបរិវត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៧៩] បរិវត្តធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃបរិវត្តធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៧៨០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៧៨១] មហគ្គតធម៌ (ធម៌ដល់នូវសភាពធំ) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវមហគ្គតធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មហគ្គតធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវមហគ្គតធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៨២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

កុសលត្តិកបរិត្តារម្មណត្តិកំ

[៧៨៣] កុសលំ អប្បមាលំ ធម្មំ បដិច្ច កុ-
 សលោ អប្បមាលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ អប្បមាលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អប្ប-
 មាលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨៤] ហេតុយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។
 សហជាតវារេបិ បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

កុសលត្តិកបរិត្តត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកបរិត្តារម្មណត្តិកំ

[៧៨៥] កុសលំ បរិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អកុសលំ បរិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ បរិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨៦] ហេតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។
 សហជាតវារម្យិ បញ្ញាវារម្យិ វិត្តារេតព្វំ ។

កុសលត្តិកបរិត្តារម្មណត្តិកៈ

[៧៨៣] អប្បមាណាធម៌ (ធម៌ប្រមាណមិនបាន) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអប្បមាណាធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប- ថ្នយ ។ អប្បមាណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអប្បមាណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ ។

[៧៨៤] ក្នុងហេតុប្បថ្នយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បថ្នយ មាន វារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់ប្បថ្នយទាំងអស់ ។

ចប់ កុសលត្តិកបរិត្តារម្មណត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកបរិត្តារម្មណត្តិកៈ

[៧៨៥] បរិត្តារម្មណាធម៌ (ធម៌មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារ) ជាកុ- សល អាស្រ័យ នូវបរិត្តារម្មណាធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បថ្នយ ។ បរិត្តារម្មណាធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវបរិត្តារម្ម- ណាធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ ។ បរិត្តា- រម្មណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តារម្មណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ ។

[៧៨៦] ក្នុងហេតុប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បថ្នយ មាន វារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៨៧] កុសលំ មហាត្តតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ មហាត្តតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ មហាត្តតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ មហាត្តតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ មហាត្តតារម្មណំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ មហាត្តតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨៨] ហេតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។
 សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៧៨៩] កុសលំ អប្បមាណារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អប្បមាណារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៩០] ហេតុយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។
 សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

កុសលត្តិកបរិត្តារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៨៧] មហគ្គតារម្មណាធម៌ (ធម៌ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវមហគ្គតារម្មណាធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មហគ្គតារម្មណាធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវមហគ្គតារម្មណាធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មហគ្គតារម្មណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវមហគ្គតារម្មណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៨៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៧៨៩] អប្បមាណារម្មណាធម៌ (ធម៌មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអប្បមាណារម្មណាធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អប្បមាណារម្មណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអប្បមាណារម្មណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៩០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
មានសេចក្តីពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ កុសលត្តិកបរិច្ឆារម្មណត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកហីនត្តិកំ

[៧៩០] អកុសលំ ហីនំ ធម្មំ បដិច្ច អកុស-
លោ ហីនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៩២] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។ សព្វត្ត
វិត្តារោ ។

[៧៩៣] កុសលំ មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុស-
លំ មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ មជ្ឈិមោ ច អព្យាកតោ មជ្ឈិមោ ច
ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ មជ្ឈិមំ
ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ កុសលំ មជ្ឈិមញ្ច អព្យាកតំ
មជ្ឈិមញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[៧៩៤] កុសលំ មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ អ-
ព្យាកតំ មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ មជ្ឈិមោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

កុសលត្តិកបរិនិទ្ទិកៈ

[៧៩១] ហ៊ិនធម៌ (ធម៌ថោកទាប) ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវ ហ៊ិនធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៩២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានក្នុងបដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៧៩៣] មជ្ឈិមធម៌ (ធម៌យ៉ាងកណ្តាល) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មជ្ឈិម- ធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មជ្ឈិមធម៌ ជាកុសលក្តី មជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ ក្តី អាស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋ័យ ។ មជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យា- កតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាកុសលផង នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៩៤] មជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល អាស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជា កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។ មជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យា- កតៈ អាស្រ័យ នូវមជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ អារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៩៥] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អវិកតេ
បញ្ច ។

សហជាតវារម្យិ សម្មយុត្តវារម្យិ
បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៧៩៦] កុសលោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ កុសលស្ស
មជ្ឈិមស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
អព្យាកតោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស មជ្ឈិមស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៩៧] កុសលោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ កុសលស្ស
មជ្ឈិមស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុ-
សលោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស មជ្ឈិមស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ
មជ្ឈិមោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស មជ្ឈិមស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អព្យាកតោ មជ្ឈិមោ
ធម្មោ កុសលស្ស មជ្ឈិមស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៩៨] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ ចត្តារិ អវិ-
កតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧៩៦] មជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃមជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ មជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃមជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៩៧] មជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃមជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃមជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ មជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃមជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មជ្ឈិមធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃមជ្ឈិមធម៌ ជាកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៧៩៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

កុសលត្តិកមិច្ឆត្តិកំ

[៧៩៩] កុសលំ បណ្ឌិតំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ បណ្ឌិតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អព្យាកតំ បណ្ឌិតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ បណ្ឌិតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨០០] ហេតុយា ទ្វេ អរិកតេ ទ្វេ ។
 សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

កុសលត្តិកហីនត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកមិច្ឆត្តិកំ

[៨០១] អកុសលំ មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។

[៨០២] ហេតុយា ឯកំ អរិកតេ ឯកំ ។ សព្វត្ថ
 វិត្តារោ ។

[៨០៣] កុសលំ សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។

[៨០៤] ហេតុយា ឯកំ អរិកតេ ឯកំ ។

កុសលត្តិកមិច្ឆត្តិកៈ

[៧៩៩] បណ្ឌិតធម៌ (ធម៌ដ៏ឧត្តម) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវបណ្ឌិតធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ បណ្ឌិតធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវបណ្ឌិតធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨០០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី
សេចក្តីពិស្តារ មានក្នុងបដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ កុសលត្តិកមិច្ឆត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកមិច្ឆត្តិកៈ

[៨០១] មិច្ឆត្តនិយតធម៌ (ធម៌មានសភាពខុសនិងទៀង) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវមិច្ឆត្តនិយតធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨០២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានក្នុងបដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៨០៣] សម្មត្តនិយតធម៌ (ធម៌មានសភាពត្រូវនិងទៀង) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវសម្មត្តនិយតធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨០៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៨០៥] កុសលំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុ-
សលំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនិយតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ អនិយតំ
ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អនិយតោ ច អព្យាកតោ
អនិយតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អកុសលំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អនិយ-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យា-
កតំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនិយតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨០៦] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
តតេ នវ ។

សហជាតវារម្យិ សម្មយុត្តវារម្យិ
បដិច្ចវាសទិសំ ។

[៨០៧] កុសលោ អនិយតោ ធម្មោ កុសលស្ស
អនិយតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
អកុសលោ អនិយតោ ធម្មោ អកុសលស្ស អនិយ-
តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ក្នុងសហជាតវារៈក្តី
បញ្ហាវារៈក្តី សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៨០៥] អនិយតធម៌ (ធម៌មិនឡើង) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវ
អនិយតធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អនិយតធម៌
ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអនិយតធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អនិយតធម៌ ជាកុសលក្តី អនិយតធម៌ ជាអព្យា-
កតៈក្តី អាស្រ័យ នូវអនិយតធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ អនិយតធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវអនិយតធម៌
ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
អនិយតធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអនិយតធម៌ ជាអព្យាកតៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨០៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៨០៧] អនិយតធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ជា
កុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អនិយតធម៌ ជាអកុសល
ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ជាអកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកមគ្គារម្មណត្តិកំ

អព្យាកតោ អនិយតោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស អនិ-
យតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨០៨] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អវិក-
តេ តេវស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាវំ វរំ វិត្តារេតព្វំ ។

កុសលត្តិកមិច្ឆត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកមគ្គារម្មណត្តិកំ

[៨០៩] កុសលំ មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
លោ មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អព្យាកតំ មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨១០] ហេតុយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។ សព្វត្ត
វិត្តារោ ។

[៨១១] កុសលំ មគ្គហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ មគ្គហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៨១២] ហេតុយា វកំ អវិកតេ វកំ ។
សព្វត្ត វកំ ។

កុសលត្តិកមគ្គារម្មណត្តិកៈ

អនិយតធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃអនិយតធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨០៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកមិច្ឆត្តត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកមគ្គារម្មណត្តិកៈ

[៨០៩] មគ្គារម្មណធម៌ (ធម៌មានមគ្គជាអារម្មណ៍) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវមគ្គារម្មណធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ ។ មគ្គារម្មណធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវមគ្គារម្មណធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨១០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ។

[៨១១] មគ្គហេតុកធម៌ (ធម៌មានមគ្គជាហេតុ) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវមគ្គហេតុកធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ- តុប្បច្ច័យ ។

[៨១២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១ ។ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨១៣] កុសលំ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច កុ-
សលោ មក្កាធិបតី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អព្យាកតំ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ មក្កា-
ធិបតី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨១៤] ហេតុយា ទ្វេ អវិតតេ ទ្វេ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

កុសលត្តិកមគ្គារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកឧប្បន្នត្តិកំ

[៨១៥] កុសលោ ឧប្បន្នោ ធម្មោ កុសលស្ស
ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត ។

កុសលត្តិកឧប្បន្នត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអតីតត្តិកំ

[៨១៦] កុសលោ បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ កុសលស្ស
បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្ត ។

កុសលត្តិកអតីតត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកំ

[៨១៧] កុសលំ អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨១៣] មគ្គាធិបតិធម៌ (ធម៌មានមគ្គជាអធិបតិ) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវមគ្គាធិបតិធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ មគ្គាធិបតិធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវមគ្គាធិបតិធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៨១៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់ប្បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ចប់ កុសលត្តិកមគ្គារម្មណត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកឧប្បន្នត្តិកៈ

[៨១៥] ឧប្បន្នធម៌ (ធម៌ដែលកើតឡើងហើយ) ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃឧប្បន្នធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

ចប់ កុសលត្តិកឧប្បន្នត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកអតីតត្តិកៈ

[៨១៦] បច្ចុប្បន្នធម៌ (ធម៌កើតឡើងចំពោះមុខ) ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

ចប់ កុសលត្តិកអតីតត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកៈ

[៨១៧] អតីតារម្មណធម៌ (ធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង

កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកំ

ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ អតីតារម្មណំ ធម្មំ

បដិច្ច អកុសលោ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ហេតុប្បច្ចយា ។ អព្យាកតំ អតីតារម្មណំ ធម្មំ

បដិច្ច អព្យាកតោ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨១៨] ហេតុយា តីណិ អវិតតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្មិ សម្បយុត្តវារម្មិ

បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៨១៩] កុសលោ អតីតារម្មណោ ធម្មោ កុស-

លស្ស អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន

បច្ចយោ ។ អកុសលោ អតីតារម្មណោ ធម្មោ

អកុសលស្ស អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-

ច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ អតីតារម្មណោ

ធម្មោ អព្យាកតស្ស អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស

ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨២០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អវិ-

តតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវំ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកៈ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អតីតារម្មណធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវ
អតីតារម្មណធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
អតីតារម្មណធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ជាអព្យា-
កតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៨១៩] អតីតារម្មណធម៌ ជាកុសល ជាបដ្ឋយ នៃអតីតារម្មណ-
ធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អតីតារម្មណធម៌ ជាអកុសល
ជាបដ្ឋយ នៃអតីតារម្មណធម៌ ជាអកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អតី-
តារម្មណធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបដ្ឋយ នៃអតីតារម្មណធម៌ ជាអព្យាកតៈ
ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨២១] កុសលំ អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[៨២២] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
អវិតតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្មិ សម្បយុត្តវារម្មិ
បដិច្ចវាសទិសំ ។

[៨២៣] កុសលោ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ
កុសលស្ស អនាគតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨២៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
អវិតតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៨២៥] កុសលំ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[៨២៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
អវិតតេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨២១] អនាគតារម្មណាធម៌ (ធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត) ជា កុសល អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណាធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៨២៣] អនាគតារម្មណាធម៌ ជាកុសល ជាបដ្ឋយ នៃអនាគតា- រម្មណាធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៨២៥] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ (ធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន) ជា កុសល អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកំ

សហជាតវាម្បិ សម្បយុត្តវាម្បិ
បដិច្ចវាសនិសំ ។

[៨២៧] កុសលោ បច្ចុប្បន្នាវម្មណោ ធម្មោ
កុសលស្ស បច្ចុប្បន្នាវម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ អកុសលោ បច្ចុប្បន្នាវម្មណោ
ធម្មោ អកុសលស្ស បច្ចុប្បន្នាវម្មណស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អព្យាកតោ បច្ចុប្ប-
ន្នាវម្មណោ ធម្មោ អព្យាកតស្ស បច្ចុប្បន្នាវម្មណស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨២៨] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ ន អវិ-
តតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាវំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកំ

[៨២៩] កុសលំ អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
អកុសលំ អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អដ្ឋ-
ត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកៈ

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៨២៧] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាអកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨២៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកៈ

[៨២៩] អដ្ឋត្តធម៌ (ធម៌ ខាងក្នុង) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អដ្ឋត្តធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតំ អជ្ឈត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អជ្ឈត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៣០] ហេតុយា នវ អវិកតេ នវ ។

សហជាតវារម្យិ សម្បយុត្តវារម្យិ
បដិច្ចវារសទិសំ ។ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៨៣១] កុសលោ អជ្ឈត្តោ ធម្មោ កុស-
លស្ស អជ្ឈត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ តីណិ ។ អកុសលោ អជ្ឈត្តោ ធម្មោ អ-
កុសលស្ស អជ្ឈត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យាកតោ អជ្ឈត្តោ ធម្មោ
អព្យាកតស្ស អជ្ឈត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៨៣២] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អវិ-
កតេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៨៣៣] កុសលំ ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
ពហិទ្ធា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

អជ្ឈត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអជ្ឈត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

[៨៣១] អជ្ឈត្តធម៌ ជាកុសល ជាបដ្ឋយ នៃអជ្ឈត្តធម៌ ជា
កុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អជ្ឈត្តធម៌ ជាអកុសល
ជាបដ្ឋយ នៃអជ្ឈត្តធម៌ ជាអកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។
អជ្ឈត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ជាបដ្ឋយ នៃអជ្ឈត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដោយ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៨៣៣] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាង
ក្រៅ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកំ

អកុសលំ ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ពហិទ្ធា
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អព្យាកតំ
ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ពហិទ្ធា ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៨៣៤] ហេតុយា នវ អវិកតេ នវ ។

សហជាតវារម្បិ សម្មយុត្តវារម្បិ

បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៨៣៥] កុសលោ ពហិទ្ធា ធម្មោ កុសលស្ស
ពហិទ្ធា ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
អកុសលោ ពហិទ្ធា ធម្មោ អកុសលស្ស ពហិទ្ធា
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អព្យា-
កតោ ពហិទ្ធា ធម្មោ អព្យាកតស្ស ពហិទ្ធា ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៣៦] ហេតុយា សត្តំ អារម្មណេ នវ អវិ-
កតេ តេស ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារំ វរំ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកៈ

ធម៌ ខាងក្រៅ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ខាងក្រៅ ជា អព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈត្តិ សម្បយុត្តវារៈត្តិ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៨៣៥] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាកុសល ជាបដ្ឋ័យ នៃធម៌ ខាង ក្រៅ ជាកុសល ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ខាងក្រៅ ជាអកុសល ជាបដ្ឋ័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ជាអកុសល ដោយហេតុ- ប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ខាងក្រៅ ជាអព្យាកតៈ ជាបដ្ឋ័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ជាអព្យាកតៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១៣ ។

ឯបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកំ

[៨៣៧] កុសលំ អដ្ឋត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។

[៨៣៨] ហេតុយា តីណិ អវិភតេ តីណិ ។

[៨៣៩] កុសលំ ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។

[៨៤០] ហេតុយា តីណិ អវិភតេ តីណិ ។

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសនិទស្សនត្តិកំ

[៨៤១] អព្យាកតំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៤២] ហេតុយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

កុសលត្តិកអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ

[៨៣៧] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ (ធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង) ជា កុសល អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៣៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ។

[៨៣៩] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ (ធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ) ជា កុសល អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៤០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ។

ចប់ កុសលត្តិកអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ ។

កុសលត្តិកសនិទស្សនត្តិកៈ

[៨៤១] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ (ធម៌ មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់) ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សន- សប្បដិយធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៤២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ១ ។

កុសលគ្គិកសនិទស្សនគ្គិកំ

សហជាតវារម្យិ បញ្ញាវារម្យិ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៨៤៣] កុសលំ អនិទស្សនអប្បជិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ អនិទស្សនអប្បជិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ អនិទស្សនអប្ប-
 ជិយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនិទស្សនអប្បជិ-
 យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា កុសលំ អនិ-
 ទស្សនអប្បជិយំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អនិទស្ស-
 នអប្បជិយោ ច អព្យាកតោ អនិទស្សនអប្បជិយោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលំ
 អនិទស្សនអប្បជិយំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អនិ-
 ទស្សនអប្បជិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។ អព្យាកតំ អនិទស្សនអប្បជិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អនិទស្សនអប្បជិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៤៤] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អវិ-
 កតេ នវ ។

សហជាតវារម្យិ សម្មយុត្តវារម្យិ
 បញ្ញាវារម្យិ វិត្តាវេតព្វំ ។

កុសលគ្គិកសនិទស្សនគ្គិកំ និដ្ឋិតំ ។

កុសលត្តិកសនិទស្សនត្តិកៈ

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

[៨៤៣] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ (ធម៌ មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិ- យធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ អនិទស្សន- អប្បដិយធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជា កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាកុសលក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាអព្យាកតៈក្តី អាស្រ័យ នូវអនិ- ទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយ- ធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយ- ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨៤៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កុសលត្តិកសនិទស្សនត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

វេទនាត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៤៥] សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អនុក្ខមសុខាយ
វេទនាយ សម្បយុត្តំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនុក្ខ-
មសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៤៦] ហេតុយា ទ្វេ អវិភតេ ទ្វេ ។
សហជាតវារម្បិ សម្បយុត្តវារម្បិ
បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៨៤៧] សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ កុសលោ
ធម្មោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស កុសលស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនុក្ខមសុខាយ
វេទនាយ សម្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ អនុក្ខម-
សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៤៨] ហេតុយា ទ្វេ អវិភតេ ទ្វេ ។
សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

វេទនាត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៤៥] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែន
ជាសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជា
ទុក្ខមិនមែនជាសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៤៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៨៤៧] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌
ជាកុសល ប្រកបដោយវេទនា មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៤៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

វេទនាត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៤៩] សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ អកុសលំ
 ធម្មំ បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អកុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ទុក្ខាយ
 វេទនាយ សម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ទុក្ខាយ
 វេទនាយ សម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អទុក្ខមសុខាយ
 វេទនាយ សម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៥០] ហេតុយា តីណិ អវិភតេ តីណិ ។

សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

[៨៥១] សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អព្យាក-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អទុក្ខមសុ-
 ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៥២] ហេតុយា ទ្វេ អវិភតេ តីណិ ។

វេទនាត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

វេទនាត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៤៩] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែន
ជាសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនមែន
ជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨៥០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់ប្បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៨៥១] ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ
មិនមែនជាសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយវេទនា
មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ។

ចប់ វេទនាត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិបាកត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៥៣] វិចាកធម្មធម្មំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 វិចាកធម្មធម្មោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។

[៨៥៤] ហេតុយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

[៨៥៥] វិចាកធម្មធម្មំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 វិចាកធម្មធម្មោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។

[៨៥៦] ហេតុយា ឯកំ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៨៥៧] វិចាកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច វិចាកោ
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ-
 វិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ វិចាកំ អព្យាកតព្វា នេវ-
 វិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ អព្យាកតព្វា ធម្មំ បដិច្ច
 វិចាកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

វិបាកត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៥៣] ធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៨៥៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ១ ។

[៨៥៥] ធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៨៥៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងបដ្ឋាយទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

[៨៥៧] វិបាកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវវិបាកធម៌ ជា អព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ វិបាកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាវិបាក ជាអព្យាកតៈ ផង មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាអព្យាកតៈ ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

ឧបាទិស្ឋកកុសលត្តិកំ

[៨៥៨] ហេតុយា នវ អវិតតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

វិបាកត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទិស្ឋកកុសលត្តិកំ

[៨៥៩] អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៨៦០] អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៨៦១] ឧចាទិន្ទុចាទានិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច ឧចាទិន្ទុចាទានិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ
អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

ឧបាទិន្ទត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៥៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ វិបាកត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

ឧបាទិន្ទត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៥៩] អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ (ធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបា-
ទាន) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មាន
គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៨៦០] អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវអនុ-
បាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៨៦១] ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ (ធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិ-
លេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយនិងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន)
ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាអព្យាកតៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អនុបាទិន្ទ-
បាទានិយធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌
ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
ចាទិន្នអនុចាទានិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៦២] ហេតុយា នវ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

ឧបាទិន្នត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សង្កិលិដ្ឋត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៦៣] អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ កុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិ-
កំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ទ្វេ ។

[៨៦៤] សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ (ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយនិងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន) ជា អព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មាន គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ ឧបាទិន្ទ្រត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

សង្កិលិដ្ឋត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៦៣] អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអសង្កិលិដ្ឋ- សង្កិលេសិកធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អ- សង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ ដែលមិនសៅហ្មងទាំងមិនប្រកបដោយ សេចក្តីសៅហ្មង) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ២ ។

[៨៦៤] សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ (ធម៌ ដែលសៅហ្មងទាំង ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង) ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវសង្កិលិដ្ឋ- សង្កិលេសិកធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ១ ។

វិតក្កត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៦៥] អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បញ្ច ។

សង្កិលិដ្ឋត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

វិតក្កត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៦៦] សវិតក្កសវិចារំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 សវិតក្កសវិចារោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។ អវិតក្កវិចារមត្តំ កុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ចត្តារិ ។ អវិតក្កអវិចារំ កុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច អវិតក្កអវិចារោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៦៧] ហេតុយា ឯកានុស ។

[៨៦៨] សវិតក្កសវិចារំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 សវិតក្កសវិចារោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

វិតក្កត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៦៥] អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ
នូវអសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

ចប់ សង្កិលិដ្ឋត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

វិតក្កត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៦៦] ធម៌ ជាកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រ-
ព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាកុសល មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ ធម៌ ជាកុសល
មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល មិន
មានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១១ ។

[៨៦៨] ធម៌ ជាអកុសល ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ទាំង
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងវិតក្ក ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អវិតក្កវិចារមត្តំ អកុសលំ
 ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្កសវិចារោ អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៦៩] ហេតុយា បញ្ច ។

[៨៧០] សវិតក្កសវិចារំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 សវិតក្កសវិចារោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា សត្តត្ថិស ។

វិតក្កត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បីតិត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៧១] បីតិសហកតំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិ-
 សហកតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា តីណិ ។ សុខសហកតំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 សុខសហកតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។ ឧបេក្ខាសហកតំ កុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច ឧបេក្ខាសហកតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទស ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រព្រឹត្តទៅ ជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា អកុសល មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៨៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។

[៨៧០] ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រព្រឹត្តទៅ ជាមួយនឹងវិតក្កៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣៧ ។

ចប់ វិតក្កត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

បីតិត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៧១] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា កុសល ប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

បីតិគ្គិកកុសលគ្គិកំ

[៨៧២] បីតិសហគតំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 បីតិសហគតោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា តីណិ ។ សុខសហគតំ អកុសលំ
 ធម្មំ បដិច្ច សុខសហគតោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ឧបេក្ខាសហគតំ
 អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហគតោ អកុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទស ។
 សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៨៧៣] បីតិសហគតំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 បីតិសហគតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា តីណិ ។ សុខសហគតំ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បដិច្ច សុខសហគតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ឧបេក្ខាសហគតំ អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហគតោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទស ។ សព្វត្ថ
 វិត្តារោ ។

បីតិគ្គិកកុសលគ្គិកំ និដ្ឋិតំ ។

បីតិគ្គិកកុសលគ្គិកៈ

[៨៧២] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ជាអកុសល ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មាន
 វារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មាន
 វារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌
 ជាអកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ
 មានវារៈ ១០ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៨៧៣] ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អា-
 ស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១០ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យ
 ទាំងអស់ ។

ចប់ បីតិគ្គិកកុសលគ្គិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទស្សនត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៧៤] នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វំ កុ-
សលំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហា-
តព្វោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
ឯកំ ។

[៨៧៥] ទស្សនេន បហាតព្វំ អកុសលំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច ទស្សនេន បហាតព្វោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ការាយ បហាតព្វំ អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច ការាយ បហាតព្វោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៨៧៦] នេវទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វំ អ-
ព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហា-
តព្វោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
សព្វត្ថ ឯកំ ។

ទស្សនត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

ទស្សនត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៧៤] ធម៌ ជាកុសល ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ និងមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ និងមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

[៨៧៥] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

[៨៧៦] ធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ និងមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអព្យាកតៈ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ និងមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ចប់ ទស្សនត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៧៧] នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វហេតុកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៨៧៨] ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ការាយ បហាតព្វហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ការាយ បហាតព្វហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៧៧៩] នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វហេតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៧៧] ធម៌ ជាកុសល មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល
មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយ
ការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ
មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៨៧៨] ធម៌ ជាអកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល មាន
ហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល មាន
ហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៦ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៨៧៩] ធម៌ ជាអព្យាកតៈ មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះ
ដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអ-
ព្យាកតៈ មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះ
ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ។ មាន
វារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាចយតាមិត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៨០] អាចយតាមី កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អា-
 ចយតាមី កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ។ អបចយតាមី កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អបច-
 យតាមី កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ទ្វេ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៨៨១] អាចយតាមី អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អាចយតាមី អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៨៨២] នេវាចយតាមិណាបចយតាមី អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច នេវាចយតាមិណាបចយតាមី អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អាចយតាមិត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សេក្ខត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៨៣] សេក្ខំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សេក្ខោ
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

អាចយគាមិត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៨០] ធម៌ ជាកុសល ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ ជាកុសល មិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកុសល មិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់ បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៨៨១] ធម៌ ជាអកុសល ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអកុសល ដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋាយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៨៨២] ធម៌ ជាអព្យាកតៈ មិនមែនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង និងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា អព្យាកតៈ មិនមែនដល់នូវការសន្សឹកពូនឡើងនិងមិនមែនជាមិនដល់នូវ ការសន្សឹកពូនឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ អាចយគាមិត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

សេក្ខត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៨៣] សេក្ខធម៌ (ធម៌ជារបស់សេក្ខបុគ្គល) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវសេក្ខធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

បរិក្ខត្តិកកុសលត្តិកំ

នេវសេក្ខានាសេក្ខំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ-
សេក្ខានាសេក្ខោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៨៨៤] នេវសេក្ខានាសេក្ខំ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច នេវសេក្ខានាសេក្ខោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៨៨៥] សេក្ខំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សេ-
ក្ខោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
នវ ។ សព្វត្ថ វិត្តារេតព្វំ ។

សេក្ខត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បរិក្ខត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៨៦] បរិត្តំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ កុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ មហាត្តតំ
កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច មហាត្តតោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អប្បមាលំ កុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច អប្បមាលោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

បរិក្ខត្តិកកុសលត្តិកំ

នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ (ធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល និងមិនមែន
ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌
ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តី
ពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៨៨២] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវនេវ-
សេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។
មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៨៨៥] សេក្ខធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវសេក្ខធម៌ ជា
អព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។ បណ្ឌិត
គប្បីឲ្យពិស្តារ គ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ផងចុះ ។

ចប់ សេក្ខត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

បរិក្ខត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៨៦] បរិក្ខធម៌ (ធម៌មានសភាពតូចឆ្មារ) ជាកុសល អាស្រ័យ
នូវបរិក្ខធម៌ ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មហគ្គ-
តធម៌ (ធម៌ ដល់នូវសភាពធំ) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវមហគ្គតធម៌
ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អប្បមាណធម៌ (ធម៌
ប្រមាណមិនបាន) ជាកុសល អាស្រ័យ នូវអប្បមាណធម៌ ជាកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីពិស្តារ មាន
គ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨៨៧] បរិត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ
ឯកំ ។

[៨៨៨] បរិត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
មហាគ្គតំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច មហាគ្គតោ អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
អប្បមាលំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាលោ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ តេ-
រស ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

បរិត្តត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

បរិត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៨៩] បរិត្តារម្មណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តា-
រម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
មហាគ្គតារម្មណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច មហាគ្គតារម្ម-
ណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អប្បមាលារម្មណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមាលា-
រម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨៨៧] បរិត្តធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

[៨៨៨] បរិត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវបរិត្តធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ មហគ្គតធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវមហគ្គតធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ អប្បមាណធម៌ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវអប្បមាណធម៌ ជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ មានវារៈ ១៣ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ចប់ បរិត្តត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

បរិត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៨៩] កុសលធម៌ ជាបរិត្តារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាបរិត្តារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ កុសលធម៌ ជាមហគ្គតារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាមហគ្គតារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ កុសលធម៌ ជាអប្បមាណារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអប្បមាណារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ហ៊ីនត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៩០] បរិត្តារម្មណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 បរិត្តារម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។ មហាគុតារម្មណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 មហាគុតារម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។ ទ្វេ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៨៩១] បរិត្តារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ប-
 រិត្តារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 យា ។ មហាគុតារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 មហាគុតារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។ អប្បមាលារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បដិច្ច អប្បមាលារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ តីណិ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

បរិត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហ៊ីនត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៩២] មជ្ឈិមំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ បណីតំ
 កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បណីតោ កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ទ្វេ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

ហ៊ីនត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៩០] អកុសលធម៌ ជាបរិវិញ្ញាណម្នាក់ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាបរិវិញ្ញាណម្នាក់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អកុសលធម៌ ជាមហគ្គតារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាមហគ្គតារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៨៩១] អព្យាកតធម៌ ជាបរិវិញ្ញាណម្នាក់ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាបរិវិញ្ញាណម្នាក់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាមហគ្គតារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាមហគ្គតារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអប្បមាណារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអប្បមាណារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ បរិវិញ្ញាណត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

ហ៊ីនត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៩២] កុសលធម៌ ជាកណ្តាល អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាកណ្តាល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ កុសលធម៌ ដ៏ឧត្តម អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដ៏ឧត្តម ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨៩៣] ហីនំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហីនោ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ
ឯកំ ។

[៨៩៤] មជ្ឈិមំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ បណ្ឌិតំ
អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច បណ្ឌិតោ អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ បញ្ច ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

ហីនត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

មិច្ឆត្តត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៩៥] សម្មត្តនិយតំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្ត-
និយតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អនិយតំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ទ្វេ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

[៨៩៦] មិច្ឆត្តនិយតំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨៩៣] អកុសលធម៌ ដ៏ថោកទាប អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ដ៏ថោកទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់ បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៨៩៤] អព្យាកតធម៌ ជាកណ្តាល អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាកណ្តាល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ដ៏ ឧត្តម អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដ៏ឧត្តម ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ- តុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ៥ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ ហ៊ីនត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

មិច្ឆត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៩៥] កុសលធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង អាស្រ័យ នូវកុ- សលធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ កុសលធម៌ មិនទៀង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនទៀង ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់ បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៨៩៦] អកុសលធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង អាស្រ័យ

មគ្គារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ

មិច្ឆត្តនិយតោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។ អនិយតំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ទ្វេ ។
សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៨៩៧] អនិយតំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
យតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
សព្វត្ថ ឯកំ ។

មិច្ឆត្តត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

មគ្គារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ

[៨៩៨] មគ្គារម្មណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គា-
រម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ មគ្គហេតុកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គ-
ហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ មគ្គាធិបតី កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិ-
បតិ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
សត្តរស ។

[៨៩៩] មគ្គារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គា-
រម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។

មគ្គារម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ

នូវអកុសលធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ មិនទៀង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៨៩៧] អព្យាកតធម៌ មិនទៀង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ មិច្ឆត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

មគ្គារម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៨៩៨] កុសលធម៌ ជាមគ្គារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាមគ្គារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ ជាមគ្គហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាមគ្គហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ ជាមគ្គាធិបតិ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាមគ្គាធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១៧ ។

[៨៩៩] អព្យាកតធម៌ ជាមគ្គារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាមគ្គារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

មក្កាធិបតី អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតី អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។ បញ្ច ។
សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

មគ្គារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧប្បន្នត្តិកកុសលត្តិកំ

[៩០០] ឧប្បន្នោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៩០១] ឧប្បន្នោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៩០២] ឧប្បន្នោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

ឧប្បន្នត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អតីតត្តិកកុសលត្តិកំ

[៩០៣] បច្ចុប្បន្នោ កុសលោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឯកំ ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ ជាមគ្គាធិបតិ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាមគ្គាធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ៥ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ មគ្គារម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

ឧប្បន្នត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៤០០] កុសលធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបដ្ឋយ នៃកុសល ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តី ពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៤០១] អកុសលធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបដ្ឋយ នៃ អកុសលធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៤០២] អព្យាកតធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបដ្ឋយ នៃអ- ព្យាកតធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ ឧប្បន្នត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

អតីតត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៤០៣] កុសលធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ជា បច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋយ ទាំងអស់ ។

អតីតារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ

[៩០៤] បច្ចុប្បន្នោ អកុសលោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៩០៥] បច្ចុប្បន្នោ អព្យាកតោ ធម្មោ បច្ចុប្ប-
ន្នស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

អតីតត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អតីតារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ

[៩០៦] អតីតារម្មណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតា-
រម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អនាគតារម្មណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតារម្ម-
ណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
បច្ចុប្បន្នារម្មណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៩០៧] អតីតារម្មណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតា-
រម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អតីតារម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៤០៤] អកុសលធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មាន គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៤០៥] អព្យាកតធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មាន គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ អតីតត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

អតីតារម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៤០៦] កុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត អាស្រ័យ នូវ កុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មាន អារម្មណ៍ជាអនាគត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ជា បច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តី ពិស្តារ មានគ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៤០៧] អកុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត អាស្រ័យ នូវអ- កុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនាគតារម្មណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតា-
 រម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 បច្ចុប្បន្នារម្មណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៩០៨] អតីតារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អតីតារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ អនាគតារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនាគតារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ។ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា តីណិ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

អតីតារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អជ្ឈត្តិកកុសលត្តិកំ

[៩០៩] អជ្ឈត្តំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈត្តោ
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ពហិទ្ធា
 កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

អកុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មាន
អារម្មណ៍ជាអនាគត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសល-
ធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មានអារម្មណ៍
ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តី
ពិស្តារ មានគ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៤០៨] អព្យាកតធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត អាស្រ័យ នូវអព្យា-
កតធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
អព្យាកតធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យា-
កតធម៌ មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មាន
អារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។
សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ អតីតារម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

អជ្ឈត្តត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៤០៩] កុសលធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ខាងក្នុង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ កុសលធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។
សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ

[៩០០] អដ្ឋត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ព-
ហិទ្ធា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។

សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៩០១] អដ្ឋត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ពហិទ្ធា
អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

អដ្ឋត្តត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ

[៩០២] អដ្ឋត្តារម្មណំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អ-
ដ្ឋត្តារម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ទ្វេ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[៩០៣] អដ្ឋត្តារម្មណំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
អដ្ឋត្តារម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ទ្វេ ។

សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៩១០] អកុសលធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ខាង ក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ។ អកុសលធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋិយទាំងអស់ ។

[៩១១] អព្យាកតធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ខាង ក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ។ អព្យាកតធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋិយទាំងអស់ ។

ចប់ អជ្ឈត្តត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៩១២] កុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវ កុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋិយទាំងអស់ ។

[៩១៣] អកុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវ អកុសលធម៌ មានអារម្មណ៍ ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋិយទាំងអស់ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៩១៤] អដ្ឋត្តារម្មណំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អ-
ដ្ឋត្តារម្មណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ទ្វេ ។ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សនិទស្សនត្តិកកុសលត្តិកំ

[៩១៥] អនិទស្សនអប្បដិយំ កុសលំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៩១៦] អនិទស្សនអប្បដិយំ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៩១៧] អនិទស្សនសប្បដិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ អនិទស្សនសប្បដិយំ
អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អ-
ព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៩១៤] អព្យាកតធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវ
អព្យាកតធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ អដ្ឋកថាម្មណត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

សនិទស្សនត្តិកកុសលត្តិកៈ

[៩១៥] កុសលធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៩១៦] អកុសលធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ-
ពាល់ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការ
ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋយ
ទាំងអស់ ។

[៩១៧] អព្យាកតធម៌ មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានការឃើញតែ
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយការឃើញទាំងប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានការឃើញតែប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២

សនិទស្សនត្តិកកុសលត្តិកំ

អនិទស្សនសប្បដិឃំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទ-
ស្សនអប្បដិឃោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា តីណិ អនិទស្សនសប្បដិឃំ អព្យាកតំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិឃោ អព្យាកតោ ច
អនិទស្សនអប្បដិឃោ អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ចត្តារិ អនិទស្សនសប្បដិឃំ អ-
ព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិឃោ អព្យា-
កតោ ច អនិទស្សនអប្បដិឃោ អព្យាកតោ ច
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បញ្ច អនិទស្សន-
សប្បដិឃំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនស-
ប្បដិឃោ អព្យាកតោ ច អនិទស្សនសប្បដិឃោ
អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឆ

សនិទស្សនត្តិកកុសលត្តិកៈ

អព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះ-
 ពាល់ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រ-
 កបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣
 អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
 អព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះ-
 ពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រ-
 កបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៤
 អព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
 អព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះ-
 ពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រ-
 កបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥
 អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
 អព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
 អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៦

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនិទស្សនសប្បដិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ អព្យាកតោ ច អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ អព្យាកតោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អ-
 ព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។
 អនិទស្សនអប្បដិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទ-
 ស្សនអប្បដិយោ អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា សត្ត ។ អនិទស្សនសប្បដិយំ អព្យាកតញ្ច
 អនិទស្សនអប្បដិយំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ស-
 និទស្សនសប្បដិយោ អព្យាកតោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។

[៩១៨] ហេតុយា ឯកវីស អវិតតេ ឯកវីស ។

សហជាតវារម្មិ បញ្ញាវារម្មិ វិត្តាបេតព្វំ ។

សនិទស្សនត្តិកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយការឃើញទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អ-
 ព្យាកតធម៌ មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អព្យាកតធម៌
 មិនមានការឃើញទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
 មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមានការឃើញទាំងមិន
 មានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានការឃើញទាំង
 មិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។
 អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយការឃើញទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អា-
 ស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 ផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានការឃើញទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[៩១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ២១ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ សនិទស្សនត្តិកកុសលត្តិកៈ ។

ចប់ អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន ។

អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុក្ខសហោតុកុកុំ

[៩០៩] ហោតុំ សហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
សហោតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ហោតុំ
សហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ សហោតុកោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ហោតុំ សហោតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច ហោតុ សហោតុកោ ច នហោតុ សហោតុ-
កោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ នហោតុំ
សហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ សហោតុកោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា នហោតុំ សហោតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច ហោតុ សហោតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-
ប្បច្ចយា នហោតុំ សហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ-
សហោតុកោ ច នហោតុ សហោតុកោ ច ធម្មា

អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកសហេតុកទុកៈ

[៧១៧] ធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ជាហេតុ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី ធម៌
មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ជា
ហេតុ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ជាហេតុ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅ
ជាមួយនឹងហេតុក្តី ធម៌មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ហេតុំ សហេតុកកញ្ច នហេតុំ
 សហេតុកកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សហេតុកោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ សហេតុកកញ្ច នហេតុំ
 សហេតុកកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សហេតុកោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ សហេតុ-
 កកញ្ច នហេតុំ សហេតុកកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 សហេតុកោ ច នហេតុ សហេតុកោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧២០] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិកតេ
 នវ ។

[៧២១] ហេតុំ សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 សហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៧២២] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ
 នបច្ឆាជាតេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៧២៣] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយនឹងហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ
ផង មិនមែនជាហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង មិនមែន
ជាហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី មិនមែនជា
ហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុទាំង
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង មិនមែនជាហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧២០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[៧២១] ធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

[៧២២] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ។

[៧២៣] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

ហេតុទុកសហេតុកទុកំ

[៧២៤] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។
សហជាតវារម្បិ បច្ចយវារម្បិ និស្សយវារម្បិ
សំសដ្ឋវារម្បិ សម្បយុត្តវារម្បិ បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៧២៥] ហេតុ សហេតុកោ ធម្មោ ហេតុស្ស
សហេតុកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ហេតុ សហេតុកោ ធម្មោ នហេតុស្ស សហេតុក-
ស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ ស-
ហេតុកោ ធម្មោ ហេតុស្ស សហេតុកស្ស ច ន-
ហេតុស្ស សហេតុស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៧២៦] ហេតុ សហេតុកោ ធម្មោ ហេតុស្ស
សហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ហេតុ សហេតុកោ ធម្មោ នហេតុស្ស សហេតុកស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ សហេតុ-
កោ ធម្មោ ហេតុស្ស សហេតុកស្ស ច នហេតុស្ស
សហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ នហេតុ សហេតុកោ ធម្មោ នហេតុស្ស
សហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

ហេតុទុកសហេតុកទុកៈ

[៧២២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋ-

វារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧២៥] ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមែនជា ហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅ ជាមួយនឹងហេតុផង មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧២៦] ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ធម៌ ជា ហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រ- ព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្ត ទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ផង មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ដោយអារម្មណ- ប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

នហេតុ សហេតុកោ ធម្មា ហេតុស្ស សហេតុ-
 កស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នហេតុ-
 សហេតុកោ ធម្មា ហេតុស្ស សហេតុកស្ស ច ន-
 ហេតុស្ស សហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ ហេតុ សហេតុកោ ច នហេតុ
 សហេតុកោ ច ធម្មា ហេតុស្ស សហេតុកស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ ស-
 ហេតុកោ ច នហេតុ សហេតុកោ ច ធម្មា
 នហេតុស្ស សហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ហេតុ សហេតុកោ ច នហេតុ
 សហេតុកោ ច ធម្មា ហេតុស្ស សហេតុកស្ស ច
 នហេតុស្ស សហេតុកស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ ឧប-
 និស្សយេ នវ អវិកតេ នវ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញារាវំ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ធម៌ មិន
 មែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ
 ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
 នឹងហេតុផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ជាមួយនឹងហេតុក្តី មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី មិនមែនជាហេតុ
 ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រ-
 ព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង មិនមែន
 ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៤២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៤ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
 បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ហេតុទុក្ខសហេតុកុក្ខំ

[៧២៨] ហេតុំ អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន-
ហេតុំ អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អហេតុកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ហេតុំ អហេតុ-
កញ្ច នហេតុំ អហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧២៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
តតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្បិ សម្បយុត្តវារម្បិ

បដិច្ចវាសនិសំ ។

[៧៣០] ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ នហេតុស្ស
អហេតុកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣១] ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ហេតុស្ស អហេ-
តុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ
អហេតុកោ ធម្មោ នហេតុស្ស អហេតុកស្ស ធម្មស្ស

ហេតុទុកសហេតុកុកុក:

[៧២៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។
 ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
 ហេតុ មិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ មិន
 មែនជាហេតុ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមាន
 ហេតុផង មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
 មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៧៣០] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានហេតុ ជាបដ្ឋ័យ នៃធម៌ មិន
 មែនជាហេតុ មិនមានហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៣១] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានហេតុ ជាបដ្ឋ័យ នៃធម៌
 ជាហេតុ មិនមានហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ធម៌ ជាហេតុ មិន
 មានហេតុ ជាបដ្ឋ័យ នៃធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នហេតុ អហេតុកោ
ធម្មោ នហេតុស្ស អហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ
ហេតុស្ស អហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៩៣២] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ចត្តារិ អរិ-
តតេ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញារាវំ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

ហេតុទុកសហេតុកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកហេតុសម្បយុត្តិទុកំ

[៩៣៣] ហេតុំ ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។ ហេតុំ ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
ហេតុំ ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ហេតុ-
សម្បយុត្តោ ច នហេតុ ហេតុសម្បយុត្តោ ច ធម្មា
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ នហេតុំ ហេតុសម្ប-
យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ
មិនមានហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៩៣២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ ហេតុទុកសហេតុកុកុកៈ ។

ហេតុទុកហេតុសម្បយុត្តិទុកៈ

[៩៣៣] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា
ហេតុ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុក្តី មិនមែនជាហេតុ ប្រកប
ដោយហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកប
ដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ

ហេតុទុកហេតុសម្បយុត្តទុក

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ ហេតុសម្ប-
យុត្តញ្ច នហេតុំ ហេតុសម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។

[៩៣៤] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិកតេ នវ ។

[៩៣៥] ហេតុ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស ហេតុសម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[៩៣៦] ហេតុយា តីណិ អវិកតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញារាវំ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៩៣៧] ហេតុំ ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហេតុ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។ នហេតុំ ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
ហេតុំ ហេតុវិប្បយុត្តញ្ច នហេតុំ ហេតុវិប្បយុត្តញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកហេតុសម្បយុត្តទុក:

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុផង មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៩៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៩៣៥] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៩៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

[៩៣៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប- ដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុផង មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុផង ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

[៩៣៨] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ឯកំ អវិ-
កតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្មិ សម្មយុត្តវារម្មិ
បដិច្ចវារសទិសំ វិត្តារេតព្វំ ។

[៩៣៩] ហេតុ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ នហេ-
តុស្ស ហេតុវិប្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៩៤០] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ចត្តារិ អវិ-
កតេ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារំ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

ហេតុទុកហេតុសម្មយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកហេតុសហេតុកទុកំ

[៩៤១] ហេតុំ ហេតុញ្ចេវ សហេតុកញ្ចេវ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ហេតុចេវ សហេតុកោច ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៩៤២] នហេតុំ សហេតុកញ្ចេវ នចហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ សហេតុកោចេវ នចហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ហេតុទុកហេតុសហេតុកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

[៧៣៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

[៧៣៩] ធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៤០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ យ៉ាងណា
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ ហេតុទុកហេតុសម្បយុត្តទុកៈ ។

ហេតុទុកហេតុសហេតុកទុកៈ

[៧៤១] ធម៌ ជាហេតុ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៧៤២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទាំងមិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្ត ទៅជាមួយនឹងហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកហេតុសហេតុកទុកៈ ។

ហេតុទុក្ខនិហោតុសហោតុកុំ

ហោតុទុក្ខនិហោតុសហោតុសម្បយុត្តិទុក្ខំ

[៧៤៣] ហេតុំ ហេតុញ្ចោវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៧៤៤] នហេតុំ ហេតុសម្បយុត្តញ្ចោវ នចហេតុំ
 ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ហេតុសម្បយុត្តោចេវ នចហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ហេតុទុក្ខនិហោតុសហោតុសម្បយុត្តិទុក្ខំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុក្ខនិហោតុសហោតុកុំ

[៧៤៥] នហេតុំ សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហេតុ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៧៤៦] នហេតុំ អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 សព្វត្ថ ឯកំ ។

ហេតុទុក្ខនិហោតុសហោតុកុំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកនហេតុសហេតុកទុក:

ហេតុទុកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក:

[៤៤៣] ធម៌ ជាហេតុ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៤៤៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិន មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់ បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក: ។

ហេតុទុកនហេតុសហេតុកទុក:

[៤៤៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[៤៤៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកនហេតុសហេតុកទុក: ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុកសប្បច្ចយទុកំ

[៧៤៧] ហោតុំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហោតុំ សប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ សប្បច្ច-
 យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ
 សប្បច្ចយញ្ច នហោតុំ សប្បច្ចយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 ហោតុ សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។

[៧៤៨] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិកតេ
 នវ ។

សហជាតវារម្បិ សម្បយុត្តវារម្បិ
 បដិច្ចវាសទិសំ ។

[៧៤៩] ហោតុ សប្បច្ចយោ ធម្មោ ហោតុស្ស
 សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥០] ហោតុយា តីណិ ។
 បញ្ញាវារម្បិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

ហោតុទុកសប្បច្ចយទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកសប្បច្ច័យទុកៈ

[៤៤៧] ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជា មួយនឹងបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ នឹងបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យផង មិនមែនហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង បច្ច័យផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៤៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៤៤៩] ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៥០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ឯបញ្ហាវារៈ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ ហេតុទុកសប្បច្ច័យទុកៈ ។

ហេតុទុកសនិទស្សនទុកំ

ហោតុទុកសង្ខតទុកំ

[៥៥១] ហេតុំ សង្ខតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
សង្ខតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៥២] ហេតុយា នវ អវិកតេ នវ ។ សប្បច្ច-
យទុកសទិសំ ។

ហោតុទុកសង្ខតទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុកសនិទស្សនទុកំ

[៥៥៣] ហេតុំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
នហេតុំ អនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អនិទស្សនោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ អនិ-
ទស្សនញ្ច នហេតុំ អនិទស្សនញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥៥៤] ហេតុយា នវ អវិកតេ នវ ។

សហជាតវារម្បិ បញ្ញាវារម្បិ វិត្តាវេតព្វំ ។

ហោតុទុកសនិទស្សនទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកសនិទស្សនទុកៈ

ហេតុទុកសង្ខតទុកៈ

[៤៥១] ធម៌ ជាហេតុ ដែលបច្ច័យតាក់តែង អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ដែលបច្ច័យតាក់តែង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៥២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ។ (ទុកៈនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងសប្បច្ច័យទុកៈដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកសង្ខតទុកៈ ។

ហេតុទុកសនិទស្សនទុកៈ

[៤៥៣] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានការឃើញ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមានការឃើញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការឃើញ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការឃើញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាហេតុ មិនមានការឃើញ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមានការឃើញផង មិនមែនជាហេតុ មិនមាន ការឃើញផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៥៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ហេតុទុកសនិទស្សនទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុក្ខសប្បដិយទុកំ

[៩៥៥] នហោតុំ សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ
សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៩៥៦] ហោតុំ អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ ហោតុំ
អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ អប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ ហោតុំ អប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច ហោតុ អប្បដិយោ ច នហោតុ អប្បដិយោ
ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ នហោតុំ អប្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ អប្បដិយញ្ច
នហោតុំ អប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ អប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៩៥៧] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិ-
កតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋាន

ហេតុទុក្ខសប្បដិយទុក្ខៈ

[៤៥៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៤៥៦] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ។ ធម៌ ជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ ក្តី មិនមែនជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ ក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៣ ។

[៤៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៤ ។

ហេតុទុក្ខរូបីទុកំ

សហជាតវារម្បិ បញ្ញាវារម្បិ វិត្តាភេតព្វំ ។

ហេតុទុក្ខសប្បដិយទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុក្ខរូបីទុកំ

[៥៥៨] នហេតុំ រូបី ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ រូបី
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

[៥៥៩] ហេតុំ អរូបី ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អរូបី
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ
អរូបី ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អរូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ អរូបិញ្ច នហេតុំ
អរូបិញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អរូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥៦០] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិភតេ
នវ ។

សហជាតវារម្បិ បញ្ញាវារម្បិ វិត្តាភេតព្វំ ។

ហេតុទុក្ខរូបីទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុក្ខរូបីទុក្ខំ

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ហេតុទុក្ខសម្បជ័យទុក្ខៈ ។

ហេតុទុក្ខរូបីទុក្ខៈ

[៤៥៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មាន វារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៤៥៩] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា ហេតុ មិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាហេតុ មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមានរូប ផង មិនមែនជាហេតុ មិនមានរូបផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៦០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ហេតុទុក្ខរូបីទុក្ខៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុកលោកិយទុកៈ

[៩៦១] ហោតុំ លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហោតុំ លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ លោកិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ
 លោកិយញ្ច នហោតុំ លោកិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 ហោតុ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។

[៩៦២] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិភតេ
 នវ ។

សហជាតវារម្យិ បញ្ញាវារម្យិ ឯវំ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៩៦៣] ហោតុំ លោកុត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 លោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហោតុំ លោកុត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ លោកុត្ត-
 រោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ
 លោកុត្តរញ្ច នហោតុំ លោកុត្តរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 ហោតុ លោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកលោកិយទុកៈ

[៤៦១] ធម៌ ជាហេតុ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាហេតុ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាលោកិយផង មិនមែនជាហេតុ ជាលោកិយផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

[៤៦២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត

គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

[៤៦៣] ធម៌ ជាហេតុ ជាលោកុត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាលោកុត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាហេតុ ជាលោកុត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាលោកុត្តរៈ ផង មិនមែនជាហេតុ ជាលោកុត្តរៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកំ

[៩៦៤] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អវិគតេ
នវ ។

សហជាតវារម្មិ សម្មយុត្តវារម្មិ បញ្ញាវារម្មិ
បដិច្ចវារសទិសំ វិត្តាវេតព្វំ ។

ហេតុទុកលោកិយទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកំ

[៩៦៥] ហេតុំ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៦៦] ហេតុយា នវ អវិគតេ នវ ។

សហជាតវារម្មិ បញ្ញាវារម្មិ វិត្តាវេតព្វំ ។

[៩៦៧] ហេតុំ កេនចិនិវិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ កេនចិនិវិញ្ញេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៩៦៨] ហេតុយា នវ អវិគតេ នវ ។ សព្វត្ត
វិត្តាវោ ។

ហេតុទុកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកៈ

[៩៦២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី ប្រហែល
គ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ ហេតុទុកលោកិយទុកៈ ។

ហេតុទុកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកៈ

[៩៦៥] កេនចិវិញ្ញេយ្យធម៌ (ធម៌ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកេនចិវិញ្ញេយ្យធម៌
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៦៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

[៩៦៧] កេនចិនវិញ្ញេយ្យធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកេនចិ-
នវិញ្ញេយ្យធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៦៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់ប្បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុក្ខអាសវំទុក្ខំ

[៩៦៩] ហេតុំ អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អាស-
 វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ អា-
 សវំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ហេ-
 តុ អាសវោ ច នហេតុ អាសវោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ នហេតុំ អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហេតុ អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 ហេតុំ អាសវញ្ច នហេតុំ អាសវញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៧០] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ បញ្ច អវិ-
 តតេ បញ្ច ។

សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

[៩៧១] ហេតុំ នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហេតុំ នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នោអា-
 សវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋាន

ហេតុទុក្ខអាសវៈទុក្ខៈ

[៤៦៩] ធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា
ហេតុ ជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជា
ហេតុ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈក្តី មិនមែន
ជាហេតុ ជាអាសវៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា
ហេតុ ជាអាសវៈផង មិនមែនជាហេតុ ជាអាសវៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៧០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ សេចក្តីពិស្តារ មាន
គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

[៤៧១] ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនអាសវៈ អាស្រ័យ ធម៌ ជា
ហេតុ មិនមែនអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
ហេតុ មិនមែនអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកអាសវសម្បយុត្តទុកំ

ហេតុំ នោអាសវញ្ច នហេតុំ នោអាសវញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។

[៩៧២] ហេតុយា នវ អវិភតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

ហេតុទុកអាសវទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកអាសវសម្បយុត្តទុកំ

[៩៧៣] ហេតុំ អាសវសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អាសវសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៩៧៤] ហេតុយា នវ អវិភតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

[៩៧៥] ហេតុំ អាសវវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អាសវវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៧៦] ហេតុយា នវ អវិភតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

ហេតុទុកអាសវសម្បយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកអាសវសម្បយុត្តទុក

ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ មិនមែន
អាសវៈផង មិនមែនជាហេតុ មិនមែនអាសវៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៧ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកអាសវទុកៈ ។

ហេតុទុកអាសវសម្បយុត្តទុកៈ

[៧៣] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
ជាហេតុ ប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៧ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៧៥] ធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
ជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៧ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកអាសវសម្បយុត្តទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុក្ខអាសវសាសវទុក្ខំ

[៩៧៧] ហោតុំ អាសវញ្ចោវ សាសវញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
ហោតុ អាសវោចេវ សាសវោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោ-
តុប្បច្ចយា ។

[៩៧៨] ហោតុយា បញ្ច អវិភតេ បញ្ច ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

[៩៧៩] ហោតុំ សាសវញ្ចោវ នោចអាសវំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច ហោតុ សាសវោចេវ នោចអាសវោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[៩៨០] ហោតុយា នវ អវិភតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

ហោតុទុក្ខអាសវសាសវទុក្ខំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុក្ខអាសវអាសវសម្បយុត្តទុក្ខំ

[៩៨១] ហោតុំ អាសវញ្ចោវ អាសវសម្បយុត្តញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ អាសវោចេវ អាសវសម្បយុត្តោច
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[៩៨២] ហោតុយា បញ្ច អវិភតេ បញ្ច ។
សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋាន

ហោតុទុក្ខអាសវសាសវទុក្ខៈ

[៤៧៧] ធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
អាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៤៧៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៥ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

[៤៧៩] ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈទាំងមិន
មែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
អាសវៈទាំងមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៤៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ចប់ ហោតុទុក្ខអាសវសាសវទុក្ខៈ ។

ហោតុទុក្ខអាសវអាសវសម្បយុត្តិទុក្ខៈ

[៤៨១] ធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៤៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៥ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ហេតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកំ

[៩៨៣] ហេតុំ អាសវសម្បយុត្តញ្ចេវ ដោចអាស-
វំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អាសវសម្បយុត្តោចេវ ដោចអា-
សវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៨៤] ហេតុយា បញ្ច អវិកតេ បញ្ច ។
សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

ហេតុទុកអាសវអាសវសម្បយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកំ

[៩៨៥] ហេតុំ អាសវិប្បយុត្តំ សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៨៦] ហេតុយា នវ អវិកតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

[៩៨៧] ហេតុំ អាសវិប្បយុត្តំ អនាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អាសវិប្បយុត្តោ អនាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៨៨] ហេតុយា នវ អវិកតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

ហេតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកៈ

[៤៨៣] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយអាសវៈទាំងមិនមែនជា
អាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយអាសវៈទាំងមិនមែន
ជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៤៨៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៥ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកៈ ។

ហេតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកៈ

[៤៨៥] ធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈតែប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយនឹងអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈតែ
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៤៨៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៤៨៧] ធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៤៨៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកអាសវិប្បយុត្តសាសវទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុក្ខកោច្ឆកទុក្ខំ

[៩៨៩] ហោតុំ សញ្ញាជនំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
 ហោតុំ កន្តំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ហោតុំ ឱយំ . . . ។
 ហោតុំ យោកំ . . . ។ ហោតុំ ជីវរណំ ធម្មំ បដិច្ច
 . . . ។ ហោតុំ ឆោបរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 ឆោបរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[៩៩០] ហោតុយា នវ អវិភតេ នវ ។
 សព្វត្ថ កោច្ឆកំ វិត្តាវេតព្វំ ។

ហោតុទុក្ខកោច្ឆកទុក្ខំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុក្ខសារម្មណទុក្ខំ

[៩៩១] ហោតុំ សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 សារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហោតុំ សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ សារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ សា-
 រម្មណញ្ច នហោតុំ សារម្មណញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 សារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៩៩២] ហោតុយា នវ អវិភតេ នវ ។ សព្វត្ថ
 វិត្តាវេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋាន

ហេតុទុក្ខឆតោច្ឆកទុក្ខៈ

[៤៨៩] អាស្រ័យ នូវសំយោជនធម៌ ជាហេតុ . . . ។
អាស្រ័យ នូវគន្ធធម៌ ជាហេតុ . . . ។ ជាឱយៈ ជាហេតុ . . . ។
ជាយោគៈ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវនីវរណធម៌ ជាហេតុ . . . ។
នោបរាមាសធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនោបរាមាសធម៌ ជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៩០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ។ គោច្ឆកៈក្នុងបច្ច័យទាំងពួង បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

ចប់ ហេតុទុក្ខឆតោច្ឆកទុក្ខៈ ។

ហេតុទុក្ខសារម្មណទុក្ខៈ

[៤៩១] សារម្មណធម៌ (ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍)
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសារម្មណធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សារម្មណធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវសារម្មណធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។ សារម្មណធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសារម្មណធម៌
ជាហេតុផង នូវសារម្មណធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៩២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ហោតុទុកចេតសិកទុកំ

[៩៩៣] នហោតុំ អនាវម្ពណំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ
អនាវម្ពណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ឯកំ
សព្វត្ថ ឯកំ ។

ហោតុទុកសារម្មណទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុកចិត្តទុកំ

[៩៩៤] ហោតុំ នោចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ នោ-
ចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[៩៩៥] ហោតុយា នវ អវិកតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

ហោតុទុកចិត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុកចេតសិកទុកំ

[៩៩៦] ហោតុំ ចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
ចេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[៩៩៧] ហោតុយា នវ អវិកតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

[៩៩៨] នហោតុំ អចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហោតុ អចេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
សព្វត្ថ ឯកំ ។

ហោតុទុកចេតសិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកចេតសិកទុកៈ

[៧៧៣] អនារម្មណធម៌ (ធម៌មិនមានអារម្មណ៍) មិនមែនហេតុ អាស្រ័យ នូវអនារម្មណធម៌ មិនមែនហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងបដ្ឋ័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

ចប់ ហេតុទុកសារម្មណទុកៈ ។

ហេតុទុកចិត្តទុកៈ

[៧៧៤] នោចិត្តធម៌ (ធម៌មិនមែនចិត្ត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនោចិត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៧ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចិត្តទុកៈ ។

ហេតុទុកចេតសិកទុកៈ

[៧៧៦] ចេតសិកធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចេតសិកធម៌ ជា ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៧ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[៧៧៨] អចេតសិកធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអចេត- សិកធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មាន វារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចេតសិកទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុកចិត្តសម្បយុត្តទុកំ

[៩៩៩] ហោតុំ ចិត្តសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
ចិត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១០០០] ហោតុយា នវ អវិភតេ នវ ។ សព្វត្ត
វិត្តារោ ។

[១០០១] នហោតុំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហោតុ ចិត្តវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
សព្វត្ត ឯកំ ។

ហោតុទុកចិត្តសម្បយុត្តទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុកចិត្តសំសដ្ឋទុកំ

[១០០២] ហោតុំ ចិត្តសំសដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
ចិត្តសំសដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១០០៣] ហោតុយា នវ អវិភតេ នវ ។ សព្វត្ត
វិត្តារោ ។

[១០០៤] នហោតុំ ចិត្តវិសំសដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហោតុ ចិត្តវិសំសដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
សព្វត្ត ឯកំ ។

ហោតុទុកចិត្តសំសដ្ឋទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកចិត្តសម្បយុត្តទុកៈ

[៧៧៧] ចិត្តសម្បយុត្តធម៌ (ធម៌ប្រកបដោយចិត្ត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[១០០០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

[១០០១] ចិត្តវិប្បយុត្តធម៌ (ធម៌ប្រាសចាកចិត្ត) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តវិប្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចិត្តសម្បយុត្តទុកៈ ។

ហេតុទុកចិត្តសំសដ្ឋទុកៈ

[១០០២] ចិត្តសំសដ្ឋធម៌ (ធម៌ ច្រឡកច្រឡំដោយចិត្ត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តសំសដ្ឋធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[១០០៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

[១០០៤] ចិត្តវិសំសដ្ឋធម៌ (ធម៌ប្រាសចាកការច្រឡកច្រឡំដោយចិត្ត) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តវិសំសដ្ឋធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋាយទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចិត្តសំសដ្ឋទុកៈ ។

ហេតុទុកចិត្តសហភូតិ

ហេតុទុកចិត្តសមុជ្ជានទុកំ

[១០០៥] ហេតុំ ចិត្តសមុជ្ជានំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ-
ចិត្តសមុជ្ជានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០០៦] ហេតុយា នវ អវិតតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

[១០០៧] នហេតុំ នោចិត្តសមុជ្ជានំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ នោចិត្តសមុជ្ជានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ សព្វត្ថ ឯកំ ។

ហេតុទុកចិត្តសមុជ្ជានទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកចិត្តសហភូតិ

[១០០៨] ហេតុំ ចិត្តសហភូតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
ចិត្តសហភូតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០០៩] នហេតុំ នោចិត្តសហភូតំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ នោចិត្តសហភូតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

ហេតុទុកចិត្តសហភូតិ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកចិត្តសហភូតុកៈ

ហេតុទុកចិត្តសមុជ្ជានទុក្ខំ

[១០០៥] ចិត្តសមុជ្ជានធម៌ (ធម៌តាំងឡើងដោយចិត្ត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តសមុជ្ជានធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១០០៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[១០០៧] នោចិត្តសមុជ្ជានធម៌ (ធម៌មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្ត) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនោចិត្តសមុជ្ជានធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចិត្តសមុជ្ជានទុក្ខំ ។

ហេតុទុកចិត្តសហភូតុកៈ

[១០០៨] ចិត្តសហភូតុធម៌ (ធម៌កើតជាមួយនឹងចិត្ត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តសហភូតុធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០០៩] នោចិត្តសហភូតុធម៌ (ធម៌មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនោចិត្តសហភូតុធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចិត្តសហភូតុក្ខំ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុក្ខចិត្តានុបវិវត្តិទុក្ខំ

[១០១០] ហោតុំ ចិត្តានុបវិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
ចិត្តានុបវិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០១១] នហោតុំ នោចិត្តានុបវិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច
នហោតុ នោចិត្តានុបវិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ច-
យា ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

ហោតុទុក្ខចិត្តានុបវិវត្តិទុក្ខំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុក្ខចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុក្ខំ

[១០១២] ហោតុំ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច ហោតុ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហោតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០១៣] នហោតុំ នោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ ធម្មំ
បដិច្ច នហោតុ នោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

ហោតុទុក្ខចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុក្ខំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកចិត្តានុបរិវត្តិទុកៈ

[១០១០] ចិត្តានុបរិវត្តិធម៌ (ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តានុបរិវត្តិធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០១១] នោចិត្តានុបរិវត្តិធម៌ (ធម៌មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនោចិត្តានុបរិវត្តិធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មាន គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចិត្តានុបរិវត្តិទុកៈ ។

ហេតុទុកចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកៈ

[១០១២] ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានធម៌ (ធម៌ច្រឡកច្រឡំនិងតាំង ឡើងដោយចិត្ត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានធម៌ ជា ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០១៣] នោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានធម៌ (ធម៌មិនមែនច្រឡកច្រឡំ និងតាំងឡើងដោយចិត្ត) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនោចិត្តសំសដ្ឋ- សមុដ្ឋានធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានទុកៈ ។

ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកំ

ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូទុកំ

[១០១៤] ហេតុ ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០១៥] នហេតុ នោចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូ
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នោចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកំ

[១០១៦] ហេតុ ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។

ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋាននុបវិវត្តិទុកៈ

ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូទុកៈ

[១០១៤] ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូធម៌ (ធម៌ច្រឡកច្រឡំ តាំងឡើង និងកើតឡើងជាមួយនឹងចិត្ត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១០១៥] នោចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូធម៌ (ធម៌មិនមែនច្រឡកច្រឡំ តាំងឡើង និងកើតឡើងជាមួយនឹងចិត្ត) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនោចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋានសហភូទុកៈ ។

ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋាននុបវិវត្តិទុកៈ

[១០១៦] ចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋាននុបវិវត្តិធម៌ (ធម៌ច្រឡកច្រឡំ តាំងឡើង និងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវចិត្តសំសង្កសមុដ្ឋាននុបវិវត្តិធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

[១០១៧] នហេតុំ នោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុប-
រិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋា-
នានុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

ហេតុទុកចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកអជ្ឈតិកទុកំ

[១០១៨] នហេតុំ អជ្ឈតិកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អជ្ឈតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

ហេតុទុកអជ្ឈតិកទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកឧបាទាទុកំ

[១០២០] ហេតុំ នោឧទានា ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
នោឧទានា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០២១] ហេតុយា នវ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

ហេតុទុកឧបាទាទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

[១០១៧] នោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិធម៌ (ធម៌មិនមែនច្រឡកច្រឡំ តាំងឡើង និងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយ ទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកៈ ។

ហេតុទុកអជ្ឈត្តិកទុកៈ

[១០១៨] អជ្ឈត្តិកធម៌ (ធម៌ខាងក្នុង) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអជ្ឈត្តិកធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[១០១៩] ពាហិរធម៌ (ធម៌ខាងក្រៅ) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ ពាហិរធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

ចប់ ហេតុទុកអជ្ឈត្តិកទុកៈ ។

ហេតុទុកឧបាទាទុកៈ

[១០២០] នោឧបាទាធម៌ (ធម៌មិនមែនឧបាទាន) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនោឧបាទាធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកឧបាទាទុកៈ ។

ហេតុទុកកិលេសគោច្ចកទុក្កំ

ហោតុទុក្កំឧបាទិន្នទុក្កំ

[១០២២] ហេតុំ ឧទាទិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
ឧទាទិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០២៣] ហេតុយា នវ ។ សព្វត្ថ វិត្តារោ ។

[១០២៤] ហេតុំ អនុទាទិដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អនុទាទិដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០២៥] ហេតុយា នវ អវិភតេ នវ ។ សព្វត្ថ
វិត្តារោ ។

ហោតុទុក្កំឧបាទិន្នទុក្កំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុក្កំឧបាទានគោច្ចកទុក្កំ

[១០២៦] ហេតុំ ឧទាទានំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
ឧទាទានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ មេ ។

ហោតុទុក្កំឧបាទានគោច្ចកទុក្កំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុក្កំកិលេសគោច្ចកទុក្កំ

[១០២៧] ហេតុំ កិលេសំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
កិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ មេ ។

ហោតុទុក្កំកិលេសគោច្ចកទុក្កំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកកិលេសគោច្ឆកទុកៈ

ហេតុទុកឧបាទិដ្ឋទុកៈ

[១០២២] ឧបាទិដ្ឋធម៌ (ធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន តណ្ហាជាដើមកាន់យក) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវឧបាទិដ្ឋធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១០២៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

[១០២៤] អនុបាទិដ្ឋធម៌ (ធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន តណ្ហាជាដើមមិនបានកាន់យក) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអនុបាទិដ្ឋធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១០២៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានគ្រប់បដ្ឋ័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកឧបាទិដ្ឋទុកៈ ។

ហេតុទុកឧបាទានគោច្ឆកទុកៈ

[១០២៦] ឧបាទានធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវឧបាទានធម៌ ជា ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ បេ ។

ចប់ ហេតុទុកឧបាទានគោច្ឆកទុកៈ ។

ហេតុទុកកិលេសគោច្ឆកទុកៈ

[១០២៧] កិលេសធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកិលេសធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ បេ ។

ចប់ ហេតុទុកកិលេសគោច្ឆកទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុកបិដ្ឋិទុកំ

[១០២៨] ហោតុំ ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
 ហោតុ ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោ-
 តុប្បច្ចយា នវ ។ ហោតុំ ន ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហោតុ ន ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហោតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០២៩] ហោតុំ ការនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
 ហោតុ ការនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-
 ប្បច្ចយា នវ ។ ហោតុំ ន ការនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហោតុ ន ការនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហោតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០៣០] ហោតុំ ទស្សនេន បហាតព្វហោតុកំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហោតុ ទស្សនេន បហាតព្វហោតុកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា នវ ។ ហោតុំ ន ទស្សនេន ប-
 ហាតព្វហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ ន ទស្សនេន បហា-
 តព្វហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០៣១] ហោតុំ ការនាយ បហាតព្វហោតុកំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហោតុ ការនាយ បហាតព្វហោតុកោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុក្ខបិដ្ឋិទុក្ខ:

[១០២៨] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ ធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជា ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០២៩] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ ធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ជា ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០៣០] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ ធម៌ ដែលមានហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមាន ហេតុមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០៣១] ធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា ជា ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា ជាហេតុ

ហេតុទុកបិដ្ឋិទុកំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។ ហេតុំ ន ការាយ ប-
ហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ន ការាយ បហា-
តព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០៣២] ហេតុំ សវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។
ហេតុំ អវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អវិតក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០៣៣] ហេតុំ សវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
សវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។
ហេតុំ អវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អវិចារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។

[១០៣៤] ហេតុំ សប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច . . .
ហេតុំ អប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ហេតុំ បីតិ-
សហាគតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ហេតុំ ន បីតិសហាគតំ
ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ហេតុំ សុខសហាគតំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច . . . ហេតុំ នសុខសហាគតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។

ហេតុទុកបិដ្ឋិទុក:

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៩ ។ ធម៌ ដែលមាន
ហេតុមិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមាន
ហេតុមិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៩ ។

[១០៣២] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៩ ។ ធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ
មានវារៈ ៩ ។

[១០៣៣] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៩ ។ ធម៌ មិនមានវិចារៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមានវិចារៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ
មានវារៈ ៩ ។

[១០៣៤] អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ជាហេតុ
... អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានបីតិ ជាហេតុ ... ។ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាហេតុ ... អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយបីតិ ជាហេតុ ... ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រកបដោយសុខ ជា
ហេតុ ... អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខ ជាហេតុ ... ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

ហេតុំ ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ហេតុំ ន-
 ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ហេតុំ កា-
 មាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ហេតុំ នកាមាវចរំ ធម្មំ
 បដិច្ច . . . ។ ហេតុំ រូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ហេ-
 តុំ នរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ហេតុំ អរូចាវចរំ
 ធម្មំ បដិច្ច . . . ហេតុំ នអរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
 ហេតុំ បរិយាបន្តំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ហេតុំ អបរិយា-
 បន្តំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ហេតុំ និយ្យានិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច . . . ហេតុំ អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
 ហេតុំ និយតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ហេតុំ អនិយតំ ធម្មំ
 បដិច្ច . . . ។ ហេតុំ សឧត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ហេ-
 តុំ អនុត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ហេតុំ សរណំ ធម្មំ
 បដិច្ច . . . ។

[១០៣៥] ហេតុំ អរណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៣៦] ហេតុយា នវ ។ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

ហេតុទុកបិដ្ឋិទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកា-
 មាវចរ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរ ជាហេតុ
 . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជារូបាវចរ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ មិនមែនជារូបាវចរ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអរូ-
 បាវចរ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអរូបាវចរ
 ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ ជាហេតុ . . .
 អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ជានិយ្យានិកៈ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ ជា
 ហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជានិយតៈ ជាហេតុ . . . អា-
 ស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនិយតៈ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ជាសឧត្តរៈ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនុត្តរៈ ជាហេតុ
 . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាសរណៈ ជាហេតុ . . . ។

[១០៣៥] ធម៌ ជាអរណៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអ-
 រណៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[១០៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។ សេចក្តីពិស្តារ មាន
 គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ ហេតុទុកបិដ្ឋិទុកៈ ។

ហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកំ

សហេតុកទុកហេតុទុកំ

[១០៣៧] សហេតុកំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
ហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
សព្វត្ថ ឯកំ ។

[១០៣៨] សហេតុកំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច សហេ-
តុកោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។

សហេតុកទុកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុសម្បយុត្តិទុកហេតុទុកំ

[១០៣៩] ហេតុសម្បយុត្តំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុសម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ឯកំ ។

[១០៤០] ហេតុសម្បយុត្តំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុសម្បយុត្តោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា នវ ។

ហេតុសម្បយុត្តិទុកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកំ

[១០៤១] ហេតុញ្ជវ សហេតុកញ្ជា ហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុចេវ សហេតុកោច ហេតុ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

ហេតុសហេតុកុកហេតុទុកៈ

សហេតុកុកហេតុទុកៈ

[១០៣៧] ធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ គ្រប់បដ្ឋយទាំងអស់ ។

[១០៣៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។

ចប់ សហេតុកុកហេតុទុកៈ ។

ហេតុសម្បយុត្តិទុកៈហេតុទុកៈ

[១០៣៩] ហេតុធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១០៤០] នហេតុធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវន- ហេតុធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៤ ។

ហេតុសម្បយុត្តិទុកៈហេតុទុកៈ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុសហេតុកុកហេតុទុកៈ

[១០៤១] ហេតុធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

[១០៤២] សហេតុកញ្ជោរ នចហេតុំ នហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច សហេតុកោចេវ នចហេតុ នហេតុ ធម្មោ ឧ-
ប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

ហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកហេតុទុកំ

[១០៤៣] ហេតុញ្ជោរ ហេតុសម្បយុត្តញ្ជោរ ហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[១០៤៤] ហេតុសម្បយុត្តញ្ជោរ នចហេតុំ នហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុសម្បយុត្តោចេវ នចហេតុ នហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

នហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកំ

[១០៤៥] នហេតុសហេតុកំ នហេតុំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច នហេតុសហេតុកោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ នហេតុំ អហេតុកំ នហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ អហេតុកោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

នហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

[១០៤២] នហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុទាំងមិនមែន
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុទាំងមិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

ចប់ ហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកៈ ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តិទុកហេតុទុកៈ

[១០៤៣] ហេតុធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវហេតុធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

[១០៤៤] នហេតុធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

ចប់ ហេតុហេតុសម្បយុត្តិទុកហេតុទុកៈ ។

នហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកៈ

[១០៤៥] នហេតុធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងហេតុ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយនឹងហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ នហេតុធម៌ មិន
មែនជាហេតុទាំងមិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមែនជា
ហេតុទាំងមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

ចប់ នហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកៈ ។

ចូឡន្តរទុក្ខហោតុទុក្ខំ

[១០៤៦] សប្បច្ចយំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច សប្ប-
ច្ចយោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
សប្បច្ចយំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បច្ចយោ នហោតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១០៤៧] សង្ខតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច សង្ខតោ
ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ
នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច សង្ខតោ នហោតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១០៤៨] អនិទស្សនំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
អនិទស្សនំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនោ នហោ-
តុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១០៤៩] សប្បដិយំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច សប្ប-
ដិយោ ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។
សប្បដិយំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ នហោតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អប្បដិយំ
នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បដិយោ នហោតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា នវ ។

ចូឡន្តរទុកហេតុទុកៈ

[១០៤៦] ហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវនហេតុ- ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៤៧] ហេតុធម៌ ដែលបច្ច័យតាក់តែង អាស្រ័យ នូវហេតុ- ធម៌ ដែលបច្ច័យតាក់តែង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុ- ធម៌ ដែលបច្ច័យតាក់តែង អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ដែលបច្ច័យតាក់- តែង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៤៨] ហេតុធម៌ ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជា អនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ជា អនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៤៩] ហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ នហេតុធម៌ មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវនហេតុធម៌ មិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

[១០៥០] អរូបី ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបី ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ រូបី នហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច រូបី នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា នវ ។

[១០៥១] លោកិយំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច លោ-
កិយោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា លោ-
កុត្តរំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច លោកុត្តរោ ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ លោកិយំ
នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច លោកិយោ នហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា លោកុត្តរំ នហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច លោកុត្តរោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា បញ្ច ។

[១០៥២] កេនចិនិញ្ញយ្យំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . .
កេនចិនិញ្ញយ្យំ ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ កេនចិ-
និញ្ញយ្យំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . កេនចិនិញ្ញយ្យំ
នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។

ចូឡន្តរទុកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

[១០៥០] ធម៌ មិនមានរូប ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មានរូប ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មានរូប
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានរូប មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១០៥១] ធម៌ ជាលោកិយ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា
លោកិយ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាលោ-
កុត្តរៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ ធម៌ ជាលោកិយ មិនមែន
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាលោកិយ មិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[១០៥២] អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណ
ណានីមួយ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលបុគ្គលមិនគប្បីដឹង
ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
បុគ្គលគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណានីមួយ មិនមែនជាហេតុ . . . អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ ដែលបុគ្គលមិនគប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណណានីមួយ មិន
មែនជាហេតុ . . . ។

ចប់ ចូឡន្តរទុកហេតុទុកៈ ។

អាសវគោច្ឆកទុកហោតុទុកំ

[១០៥៣] អាសវំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... នោអាសវំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ។ អាសវំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... នោអាសវំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ។

[១០៥៤] សាសវំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... អនាសវំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ។ សាសវំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... អនាសវំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ។

[១០៥៥] អាសវសម្បយុត្តំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... អាសវវិប្បយុត្តំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ។ អាសវសម្បយុត្តំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... អាសវវិប្បយុត្តំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ។

[១០៥៦] អាសវញ្ជោ ភាសវញ្ជោ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ភាសវញ្ជោ នោចអាសវំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ។ អាសវញ្ជោ ភាសវញ្ជោ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ភាសវញ្ជោ នោចអាសវំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ។

អាសវគោច្ឆកទុកហេតុទុកៈ

[១០៥៣] អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអាសវៈ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា
អាសវៈ មិនមែនជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ
មិនមែនជាហេតុ . . . ។

[១០៥៤] អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជា
ហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានអាសវៈ ជាហេតុ . . . ។
អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ . . .
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ . . . ។

[១០៥៥] អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាហេតុ . . .
អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌
ប្រាសចាកអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ . . . ។

[១០៥៦] អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងអាសវៈ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងអាសវៈទាំងមិនមែនជាអាសវៈ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌
ជាអាសវៈទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ . . .
អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈទាំងមិនមែនជាអាសវៈ
មិនមែនជាហេតុ . . . ។

វេទិកាបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

[១០៥៧] អាសវញ្ជោ អាសវសម្បយុត្តញ្ច ហេតុ
ធម្មំ បដិច្ច . . . អាសវសម្បយុត្តញ្ជោ ឆោតអាសវ
ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ អាសវញ្ជោ អាសវសម្ប-
យុត្តញ្ច នហេតុ ធម្មំ បដិច្ច . . . អាសវសម្បយុត្ត
ញ្ជោ ឆោតអាសវំ នហេតុ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។

[១០៥៨] អាសវិប្បយុត្តំ សាសវំ ហេតុ ធម្មំ
បដិច្ច . . . អាសវិប្បយុត្តំ អនាសវំ ហេតុ ធម្មំ
បដិច្ច . . . ។ អាសវិប្បយុត្តំ សាសវំ នហេតុ ធម្មំ
បដិច្ច . . . អាសវិប្បយុត្តំ អនាសវំ នហេតុ ធម្មំ
បដិច្ច . . . ។

អាសវគោត្តកទុកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ឆគោត្តកទុកហេតុទុកំ

[១០៥៩] សញ្ញាជនំ ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
កន្តំ ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ឱយំ ហេតុ ធម្មំ
បដិច្ច . . . ។ យោកំ ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
នីវរណំ ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ឆោបរាមាសំ
ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។

ឆគោត្តកទុកហេតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋាន

[១០៥៧] អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយ
អាសវៈ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈទាំង
មិនមែនជាអាសវៈ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអាសវៈ
ទាំងប្រកបដោយអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌
ប្រកបដោយអាសវៈទាំងមិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ . . . ។

[១០៥៨] អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជាហេតុ . . . អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាក
អាសវៈ មិនមានអាសវៈ ជាហេតុ . . . ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាស
ចាកអាសវៈ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ . . .
អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ មិនមានអាសវៈ មិនមែនជា
ហេតុ . . . ។

ចប់ អាសវគោត្តកទុក្ខហេតុទុក្ខៈ ។

ឆគោត្តកទុក្ខហេតុទុក្ខៈ

[១០៥៩] អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ . . . ។
អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាគន្លុះ . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជា
ឱយៈ . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាយោគៈ . . . ។ អាស្រ័យ
នូវហេតុធម៌ ជានីវរណៈ . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជានោបរា-
មាសៈ . . . ។

ចប់ ឆគោត្តកទុក្ខហេតុទុក្ខៈ ។

ឧបាទានគោច្ឆកទុកហោតុទុកំ

មហាន្តរទុកហោតុទុកំ

[១០៦០] សារម្មណំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . សារម្ម-
 ណំ នហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ឆោចិត្តំ ហោតុំ ធម្មំ
 បដិច្ច . . . ។ ចេតសិកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
 ចិត្តសម្បយុត្តំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ចិត្តសំ-
 សដ្ឋំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ហោ-
 តុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ចិត្តសហកំ ហោតុំ ធម្មំ ប-
 ដិច្ច . . . ។ ចិត្តានុបរិវត្តិ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
 ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ចិត្ត-
 សំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
 ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
 ពាហិរំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ឆោឧទាទា ហោតុំ
 ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ឧទាទិន្នំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . .
 អនុទាទិន្នំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។

មហាន្តរទុកហោតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទានគោច្ឆកទុកហោតុទុកំ

[១០៦១] ឧទាទានំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។

ឧបាទានគោច្ឆកទុកហោតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបាទានគោច្ឆកទុកហេតុទុកៈ

មហាន្តរទុកហេតុទុកៈ

[១០៦០] អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍
 . . . អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ . . . ។
 អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមែនជាចិត្ត . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌
 ជាចេតសិក . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត . . . ។
 អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ច្រឡំក្រឡំដោយចិត្ត . . . ។ អាស្រ័យ នូវ
 ហេតុធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌
 កើតជាមួយនឹងចិត្ត . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
 តាមចិត្ត . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ច្រឡំក្រឡំនិងតាំងឡើង
 ដោយចិត្ត . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ច្រឡំក្រឡំតាំងឡើង
 និងកើតជាមួយនឹងចិត្ត . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ច្រឡំក្រឡំ
 តាំងឡើង និងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជា
 ខាងក្រៅ . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន . . . ។
 អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាឧបាទាន . . . អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជា
 អនុបាទាន . . . ។

ចប់ មហាន្តរទុកហេតុទុកៈ ។

ឧបាទានគោច្ឆកទុកហេតុទុកៈ

[១០៦១] អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាឧបាទាន . . . ។

ចប់ ឧបាទានគោច្ឆកទុកហេតុទុកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

កិលេសគោច្ឆកទុកហោតុទុកំ

[១០៦២] កិលេសំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច ... ។

កិលេសគោច្ឆកទុកហោតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

បិដ្ឋិទុកហោតុទុកំ

[១០៦៣] ទស្សនេន បហាតព្វំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ន ទស្សនេន បហាតព្វំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ការាយ បហាតព្វំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ន ការាយ បហាតព្វំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ទស្សនេន បហាតព្វហោតុកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ន ទស្សនេន បហាតព្វហោតុកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ការាយ បហាតព្វហោតុកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ន ការាយ បហាតព្វហោតុកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ សវិតក្កំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . អវិតក្កំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ សវិចារំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . អវិចារំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ សប្បីតិកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . អប្បីតិកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ បីតិសហកតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នបីតិសហកតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ សុខសហកតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នសុខសហកតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុក្ខទុក្ខប្បដ្ឋាន

កិលេសគោច្ឆកទុក្ខហេតុទុក្ខៈ

[១០៦២] អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាកិលេស ... ។

ចប់ កិលេសគោច្ឆកទុក្ខហេតុទុក្ខៈ ។

បិដ្ឋិទុក្ខហេតុទុក្ខៈ

[១០៦៣] អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ
 ... អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ... ។
 អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ដែលត្រូវលះដោយការវនា ... អាស្រ័យ នូវ
 ហេតុធម៌ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយការវនា ... ។ អាស្រ័យ នូវហេតុ-
 ធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ... អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌
 មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ... ។ អាស្រ័យ នូវហេ-
 តុធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការវនា ... អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌
 មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយការវនា ... ។ អាស្រ័យ នូវហេតុ-
 ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតក្កៈ ... អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមានវិ-
 តក្កៈ ... ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ...
 អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមានវិចារៈ ... ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ... អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមានបីតិ
 ... ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ... អាស្រ័យ នូវ
 ហេតុធម៌ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ ... ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកប
 ដោយសុខ ... អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខ ... ។

បិដ្ឋិទុកហោតុទុកំ

ឧបេក្ខាសហគតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នឧបេក្ខា-
សហគតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ កាមាវចរំ ហោ-
តុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នកាមាវចរំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច
. . . ។ រូចាវចរំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នរូចាវ-
ចរំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ អរូចាវចរំ ហោតុំ
ធម្មំ បដិច្ច . . . នអរូចាវចរំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
បរិយាបន្នំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . អបរិយាបន្នំ ហោតុំ
ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ និយ្យានិកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច
. . . ។ អនិយ្យានិកំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។
និយតំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ អនិយតំ ហោតុំ
ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ សឧត្តរំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . .
អនុត្តរំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ សរណំ ហោតុំ ធម្មំ
បដិច្ច . . . អរណំ ហោតុំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ហោតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ អរណំ នហោតុំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ នហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ច-
យា ។ សព្វត្ថ វិត្តាហោ ។

បិដ្ឋិទុកហោតុទុកំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

បិដ្ឋិទុកហេតុទុកៈ

អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា . . . អាស្រ័យ នូវ
ហេតុធម៌ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌
ជាកាមាវចរៈ . . . អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរៈ . . . ។
អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជារូបាវចរៈ . . . អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិន
មែនជារូបាវចរៈ . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអរូបាវចរៈ . . .
អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ មិនមែនជាអរូបាវចរៈ . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុ-
ធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ . . . អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ . . . ។
អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជានិយ្យានិកៈ . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌
ជាអនិយ្យានិកៈ . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជានិយតៈ . . . ។
អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអនិយតៈ . . . ។ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជា
សឧត្តរៈ . . . អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអនុត្តរៈ . . . ។ អាស្រ័យ
នូវហេតុធម៌ ជាសរណៈ . . . ហេតុធម៌ ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវ
ហេតុធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ នហេតុធម៌
ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវហេតុធម៌ ជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីពិស្តារ មានក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ។

ចប់ បិដ្ឋិទុកហេតុទុកៈ ។

ចប់ អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន ។

ចប់ អនុលោមប្បដ្ឋាន ។

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស ចុទ្ធសមោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋានំ

បរិត្តត្តិកហេតុទុកំ..... ១

បរិត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកំ ៧

ហីនត្តិកហេតុទុកំ..... ១១

មិច្ឆត្តិកហេតុទុកំ ១៤

មគ្គារម្មណត្តិកហេតុទុកំ..... ២១

ឧប្បន្នត្តិកហេតុទុកំ ៣១

អតីតត្តិកហេតុទុកំ ៣៤

អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកំ..... ៣៦

អជ្ឈត្តិកហេតុទុកំ..... ៤០

អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកំ..... ៤៣

សនិទស្សនត្តិកហេតុទុកំ ៤៦

កុសលត្តិកសហេតុកទុកំ..... ៥៣

កុសលត្តិកហេតុសម្បយុត្តទុកំ..... ៥៨

កុសលត្តិកហេតុសហេតុកទុកំ..... ៦៣

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ចុទ្ធសមភាគោ សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

អនុលោមត្តិកទុកប្បដ្ឋាន

បរិត្តត្តិកហេតុទុកៈ.....	១
បរិត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ.....	៧
ហីនត្តិកហេតុទុកៈ.....	១១
មិច្ឆត្តិកហេតុទុកៈ.....	១៤
មគ្គារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ.....	២១
ឧប្បន្នត្តិកហេតុទុកៈ.....	៣១
អតីតត្តិកហេតុទុកៈ.....	៣៤
អតីតារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ.....	៣៦
អជ្ឈត្តិកហេតុទុកៈ.....	៤០
អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកហេតុទុកៈ.....	៤៣
សនិទស្សនត្តិកហេតុទុកៈ.....	៤៦
កុសលត្តិកសហេតុកទុកៈ.....	៥៣
កុសលត្តិកហេតុសម្បយុត្តិទុកៈ.....	៥៨
កុសលត្តិកហេតុសហេតុកទុកៈ.....	៦៣

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
កុសលត្តិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកំ	៦៧
កុសលត្តិកនហេតុសហេតុកទុកំ	៧០
កុសលត្តិកសប្បច្ចយទុកំ	៧៣
កុសលត្តិកសង្ខតទុកំ	៧៦
កុសលត្តិកសនិទស្សនទុកំ	,,
កុសលត្តិកសប្បដិយទុកំ	៧៩
កុសលត្តិករូបីទុកំ	៨១
កុសលត្តិកលោកិយទុកំ	៨៣
កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញយទុកំ	៨៧
កុសលត្តិកអាសវទុកំ	៩០
កុសលត្តិកសាសវទុកំ	៩៣
កុសលត្តិកអាសវសម្បយុត្តទុកំ	៩៦
កុសលត្តិកអាសវសាសវទុកំ	៩៨
កុសលត្តិកអាសវអាសវសម្បយុត្តទុកំ	១០១
កុសលត្តិកអាសវវិប្បយុត្តសាសវទុកំ	១០២
កុសលត្តិកឆគោច្ឆកទុកំ	១០៦
កុសលត្តិកសារម្មណទុកំ	,,
កុសលត្តិកចិត្តទុកំ	១០៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
កុសលត្តិកហេតុហេតុសម្បយុត្តិទុកៈ.....	៦៧
កុសលត្តិកនហេតុសហេតុកទុកៈ.....	៧០
កុសលត្តិកសប្បច្ចយទុកៈ.....	៧៣
កុសលត្តិកសង្ខតទុកៈ.....	៧៦
កុសលត្តិកសនិទស្សនទុកៈ.....	,,
កុសលត្តិកសប្បដិយទុកៈ.....	៧៩
កុសលត្តិករូបីទុកៈ.....	៨១
កុសលត្តិកលោកិយទុកៈ.....	៨៣
កុសលត្តិកកេនចិវិញ្ញយុទុកៈ.....	៨៧
កុសលត្តិកអាសវទុកៈ.....	៩០
កុសលត្តិកសាសវទុកៈ.....	៩៣
កុសលត្តិកអាសវសម្បយុត្តិទុកៈ.....	៩៦
កុសលត្តិកអាសវសាសវទុកៈ.....	៩៨
កុសលត្តិកអាសវអាសវសម្បយុត្តិទុកៈ.....	១០១
កុសលត្តិកអាសវវិប្បយុត្តិសាសវទុកៈ.....	១០២
កុសលត្តិកឆគោច្ឆកទុកៈ.....	១០៦
កុសលត្តិកសារម្មណទុកៈ.....	,,
កុសលត្តិកចិត្តទុកៈ.....	១០៨

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
កុសលត្តិកចេតសិកទុកំ	១១០
កុសលត្តិកចិត្តសម្បយុត្តាទិអដ្ឋទុកំ.....	១១១
កុសលត្តិកអដ្ឋត្តិកទុកំ.....	១១២
កុសលត្តិកឧបាទាទុកំ	១១៤
កុសលត្តិកឧបាទិន្នទុកំ.....	១១៦
កុសលត្តិកឧបាទានគោច្ឆកទុកំ	១១៨
កុសលត្តិកកិលេសទុកំ.....	,,
កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកំ	១១៩
កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋទុកំ	១២២
កុសលត្តិកកិលេសសម្បយុត្តទុកំ.....	១២៤
កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលេសិកទុកំ.....	,,
កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលិដ្ឋទុកំ	១២៦
កុសលត្តិកកិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកំ.....	១២៧
កុសលត្តិកកិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកទុកំ	១២៨
កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វទុកំ	១៣១
កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វទុកំ	១៣៣
កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកំ	,,
កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកំ	១៣៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
កុសលត្តិកចេតសិកទុកៈ.....	១១០
កុសលត្តិកចិត្តសម្បយុត្តាទិអដ្ឋទុកៈ.....	១១១
កុសលត្តិកអជ្ឈត្តិកទុកៈ.....	១១២
កុសលត្តិកឧបាទានទុកៈ.....	១១៤
កុសលត្តិកឧបាទិន្នទុកៈ.....	១១៦
កុសលត្តិកឧបាទានគោច្ឆកទុកៈ.....	១១៨
កុសលត្តិកកិលេសទុកៈ.....	,,
កុសលត្តិកសង្កិលេសិកទុកៈ.....	១១៩
កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋទុកៈ.....	១២២
កុសលត្តិកកិលេសសម្បយុត្តទុកៈ.....	១២៤
កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលេសិកទុកៈ.....	,,
កុសលត្តិកកិលេសសង្កិលិដ្ឋទុកៈ.....	១២៦
កុសលត្តិកកិលេសកិលេសសម្បយុត្តទុកៈ.....	១២៧
កុសលត្តិកកិលេសវិប្បយុត្តសង្កិលេសិកទុកៈ.....	១២៨
កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វទុកៈ.....	១៣១
កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វទុកៈ.....	១៣៣
កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុកៈ.....	,,
កុសលត្តិកភាវនាយបហាតព្វហេតុកទុកៈ.....	១៣៤

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
កុសលត្ថិកសវិតក្កទុកំ	១៣៥
កុសលត្ថិកសវិចារទុកំ	១៣៧
កុសលត្ថិកសប្បីតិកទុកំ	,,
កុសលត្ថិកប្បីតិសហគតាទិត្ថិទុកំ.....	១៤០
កុសលត្ថិកកាមាវចរទុកំ	,,
កុសលត្ថិករូបាវចរទុកំ.....	១៤៣
កុសលត្ថិកអរូបាវចរទុកំ.....	១៤៥
កុសលត្ថិកបរិយាបន្នទុកំ.....	,,
កុសលត្ថិកនិយ្យានិកទុកំ.....	១៤៨
កុសលត្ថិកនិយតទុកំ	១៤៩
កុសលត្ថិកសឧត្តរទុកំ	១៥០
កុសលត្ថិកសរណទុកំ.....	១៥២
វេទនាតិកសរណទុកំ	១៥៤
វិបាកត្ថិកសរណទុកំ	១៥៦
ឧបាទិន្នតិកសរណទុកំ	១៥៨
សង្កិលិដ្ឋតិកសរណទុកំ	១៦០

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
កុសលត្តិកសវិតក្កទុកៈ.....	១៣៥
កុសលត្តិកសវិចារទុកៈ.....	១៣៧
កុសលត្តិកសប្បីតិកទុកៈ.....	,,
កុសលត្តិកប្បីតិសហគតាទិត្តិទុកៈ.....	១៤០
កុសលត្តិកកាមាវចរទុកៈ.....	,,
កុសលត្តិករូបាវចរទុកៈ.....	១៤៣
កុសលត្តិកអរូបាវចរទុកៈ.....	១៤៥
កុសលត្តិកបរិយាបន្នទុកៈ.....	,,
កុសលត្តិកនិយ្យានិកទុកៈ.....	១៤៨
កុសលត្តិកនិយតទុកៈ.....	១៤៩
កុសលត្តិកសឧត្តរទុកៈ.....	១៥០
កុសលត្តិកសរណទុកៈ.....	១៥២
វេទនាតិកសរណទុកៈ.....	១៥៤
វិបាកត្តិកសរណទុកៈ.....	១៥៦
ឧបាទិន្ទត្តិកសរណទុកៈ.....	១៥៨
សង្កិលិដ្ឋត្តិកសរណទុកៈ.....	១៦០

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
វិតក្កត្តិកសរណាទុកំ.....	១៦១
បីតិក្កត្តិកសរណាទុកំ.....	១៦៣
ទស្សនត្តិកសរណាទុកំ.....	១៦៤
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកសរណាទុកំ.....	១៦៥
អាចយគាមិត្តិកសរណាទុកំ.....	១៦៦
សេក្ខត្តិកសរណាទុកំ.....	១៦៨
បរិត្តត្តិកសរណាទុកំ.....	១៦៩
បរិត្តារម្មណត្តិកសរណាទុកំ.....	១៧១
ហីនត្តិកសរណាទុកំ.....	១៧២
មិច្ឆត្តត្តិកសរណាទុកំ.....	១៧៣
មគ្គារម្មណត្តិកសរណាទុកំ.....	១៧៤
ឧប្បន្នត្តិកសរណាទុកំ.....	១៧៥
អតីតត្តិកសរណាទុកំ.....	១៧៦
អតីតារម្មណត្តិកសរណាទុកំ.....	១៧៧
អដ្ឋត្តត្តិកសរណាទុកំ.....	១៧៨
អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកសរណាទុកំ.....	១៧៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
វិតក្កត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៦១
បីតិក្កត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៦៣
ទស្សនត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៦៤
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុក្កត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៦៥
អាចយគាមិត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៦៦
សេក្ខត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៦៨
បរិត្តត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៦៩
បរិត្តារម្មណត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៧១
ហីនត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៧២
មិច្ឆត្តត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៧៣
មគ្គារម្មណត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៧៤
ឧប្បន្នត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៧៥
អតីតត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៧៦
អតីតារម្មណត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៧៧
អជ្ឈត្តត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៧៨
អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកសរណាទុកៈ.....	១៧៩

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា អង្កេ

សនិទស្សនត្តិកសរណេទុកំ ១៨០

អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកវេទនាតិកំ ១៨២

កុសលត្តិកវិបាកត្តិកំ..... ១៨៦

កុសលត្តិកឧបាទិដ្ឋត្តិកំ..... ១៨៨

កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ ១៩២

កុសលត្តិកវិតក្កត្តិកំ ១៩៣

កុសលត្តិកប្បវិធិត្តិកំ ១៩៦

កុសលត្តិកទស្សនត្តិកំ ១៩៨

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ..... ១៩៩

កុសលត្តិកអាចយគាមិត្តិកំ..... ២០០

កុសលត្តិកសេក្ខត្តិកំ..... ២០១

កុសលត្តិកបរិត្តត្តិកំ ២០៣

កុសលត្តិកបរិត្តារម្មណត្តិកំ..... ២០៥

កុសលត្តិកហិនត្តិកំ ២០៧

កុសលត្តិកមិច្ឆត្តិកំ..... ២០៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

សនិទស្សនត្តិកសរណេទុកៈ..... ១៨០

អនុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

កុសលត្តិកវេទនាតិកៈ..... ១៨២

កុសលត្តិកវិបាកត្តិកៈ..... ១៨៦

កុសលត្តិកឧបាទិដ្ឋត្តិកៈ..... ១៨៨

កុសលត្តិកសង្កិលិដ្ឋត្តិកៈ..... ១៩២

កុសលត្តិកវិតក្កត្តិកៈ..... ១៩៣

កុសលត្តិកប្បវិធិត្តិកៈ..... ១៩៦

កុសលត្តិកទស្សនត្តិកៈ..... ១៩៨

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ..... ១៩៩

កុសលត្តិកអាចយគាមិត្តិកៈ..... ២០០

កុសលត្តិកសេក្ខត្តិកៈ..... ២០១

កុសលត្តិកបរិត្តត្តិកៈ..... ២០៣

កុសលត្តិកបរិត្តារម្មណត្តិកៈ..... ២០៥

កុសលត្តិកហីនត្តិកៈ..... ២០៧

កុសលត្តិកមិច្ឆត្តិកៈ..... ២០៩

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
កុសលត្តិកមគ្គារម្មណត្តិកំ.....	២១១
កុសលត្តិកឧប្បន្នត្តិកំ.....	២១២
កុសលត្តិកអតីតត្តិកំ.....	,,
កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកំ.....	,,
កុសលត្តិកអជ្ឈត្តិកំ.....	២១៥
កុសលត្តិកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកំ.....	២១៨
កុសលត្តិកសនិទស្សនត្តិកំ.....	,,
វេទនាតិកកុសលត្តិកំ.....	២២០
វិបាកត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២២២
ឧបាទិទ្ធត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២២៣
សង្កេតវិជ្ជត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២២៤
វិត្តកុត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២២៥
បីតិកុត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២២៦
ទស្សនត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២២៨
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២២៩
អាចយគាមិត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣០

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
កុសលត្តិកមគ្គារម្មណត្តិកៈ	២១១
កុសលត្តិកឧប្បន្នត្តិកៈ	២១២
កុសលត្តិកអតីតត្តិកៈ	,,
កុសលត្តិកអតីតារម្មណត្តិកៈ	,,
កុសលត្តិកអជ្ឈត្តិកៈ	២១៥
កុសលត្តិកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកៈ	២១៨
កុសលត្តិកសនិទស្សនត្តិកៈ	,,
វេទនាតិកកុសលត្តិកៈ	២២០
វិបាកត្តិកកុសលត្តិកៈ	២២២
ឧបាទិទ្ធត្តិកកុសលត្តិកៈ	២២៣
សង្កិលិដ្ឋត្តិកកុសលត្តិកៈ	២២៤
វិត្តក្តត្តិកកុសលត្តិកៈ	២២៥
បីតិត្តិកកុសលត្តិកៈ	២២៦
ទស្សនត្តិកកុសលត្តិកៈ	២២៨
ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកកុសលត្តិកៈ	២២៩
អាចយគាមិត្តិកកុសលត្តិកៈ	២៣០

មាតិកាបញ្ជីនៃ

មាតិកា	អង្កេត
សេក្ខត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣០
បរិត្តត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣១
បរិត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣២
ហីនត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣៣
មិច្ឆត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣៤
មគ្គារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣៥
ឧប្បន្នត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣៦
អតីតត្តិកកុសលត្តិកំ.....	,,
អតីតារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣៧
អជ្ឈត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣៨
អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៣៩
សនិទស្សនត្តិកកុសលត្តិកំ.....	២៤០

អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

ហេតុទុកសហេតុកុកំ.....	២៤៣
ហេតុទុកហេតុសម្បយុត្តទុកំ.....	២៤៨
ហេតុទុកហេតុសហេតុកុកុកំ.....	២៥០

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
សេក្ខត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣០
បរិត្តត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣១
បរិត្តារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣២
ហិនត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣៣
មិច្ឆត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣៤
មគ្គារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣៥
ឧប្បន្នត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣៦
អតីតត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	,,
អតីតារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣៧
អជ្ឈត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣៨
អជ្ឈត្តារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៣៩
សនិទស្សនត្ថិកកុសលត្ថិកៈ.....	២៤០

អនុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកសហេតុកុកៈ.....	២៤៣
ហេតុទុកហេតុសម្បយុត្តិទុកៈ.....	២៤៨
ហេតុទុកហេតុសហេតុកុកៈ.....	២៥០

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
ហេតុទុកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកំ.....	២៥១
ហេតុទុកនហេតុសហេតុកទុកំ.....	,,
ហេតុទុកសប្បច្ចយទុកំ.....	២៥២
ហេតុទុកសង្ខតទុកំ.....	២៥៣
ហេតុទុកសនិទស្សនទុកំ.....	,,
ហេតុទុកសប្បដិយទុកំ.....	២៥៤
ហេតុទុករូបីទុកំ.....	២៥៥
ហេតុទុកលោកិយទុកំ.....	២៥៦
ហេតុទុកកេនចិវិញ្ញយទុកំ.....	២៥៧
ហេតុទុកអាសវទុកំ.....	២៥៨
ហេតុទុកអាសវសម្បយុត្តទុកំ.....	២៥៩
ហេតុទុកអាសវសាសវទុកំ.....	២៦០
ហេតុទុកអាសវអាសវសម្បយុត្តទុកំ.....	,,
ហេតុទុកអាសវវិប្បយុត្តសាសវទុកំ.....	២៦១
ហេតុទុកឆតោច្ចកទុកំ.....	២៦២
ហេតុទុកសារម្មណទុកំ.....	,,

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
ហេតុទុកហេតុហេតុសម្បយុត្តិទុកៈ	២៥១
ហេតុទុកនហេតុសហេតុកទុកៈ	,,
ហេតុទុកសប្បច្ចយទុកៈ	២៥២
ហេតុទុកសង្ខតទុកៈ	២៥៣
ហេតុទុកសនិទស្សនទុកៈ	,,
ហេតុទុកសប្បដិយទុកៈ	២៥៤
ហេតុទុករូបីទុកៈ	២៥៥
ហេតុទុកលោកិយទុកៈ	២៥៦
ហេតុទុកកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកៈ	២៥៧
ហេតុទុកអាសវទុកៈ	២៥៨
ហេតុទុកអាសវសម្បយុត្តិទុកៈ	២៥៩
ហេតុទុកអាសវសាសវទុកៈ	២៦០
ហេតុទុកអាសវអាសវសម្បយុត្តិទុកៈ	,,
ហេតុទុកអាសវវិប្បយុត្តិសាសវទុកៈ	២៦១
ហេតុទុកឆតោច្ចកទុកៈ	២៦២
ហេតុទុកសារម្មណទុកៈ	,,

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
ហេតុទុកចិត្តទុកំ.....	២៦៣
ហេតុទុកចិត្តសិកទុកំ.....	,,
ហេតុទុកចិត្តសម្បយុត្តទុកំ.....	២៦៤
ហេតុទុកចិត្តសំសង្គទុកំ.....	,,
ហេតុទុកចិត្តសម្ពុជានទុកំ.....	២៦៥
ហេតុទុកចិត្តសហភូទុកំ.....	,,
ហេតុទុកចិត្តានុបវិវត្តិទុកំ.....	២៦៦
ហេតុទុកចិត្តសំសង្គសម្ពុជានទុកំ.....	,,
ហេតុទុកចិត្តសំសង្គសម្ពុជានសហភូទុកំ.....	២៦៧
ហេតុទុកចិត្តសំសង្គសម្ពុជានានុបវិវត្តិទុកំ.....	,,
ហេតុទុកអដ្ឋត្តិកទុកំ.....	២៦៨
ហេតុទុកឧបាទានទុកំ.....	,,
ហេតុទុកឧបាទានទុកំ.....	២៦៩
ហេតុទុកឧបាទានគោច្ឆកទុកំ.....	,,
ហេតុទុកកិលេសគោច្ឆកទុកំ.....	,,
ហេតុទុកបិដ្ឋិទុកំ.....	២៧០

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
ហេតុទុកចិត្តទុកៈ.....	២៦៣
ហេតុទុកចិត្តសិកៈ.....	,,
ហេតុទុកចិត្តសម្បយុត្តទុកៈ.....	២៦៤
ហេតុទុកចិត្តសំសង្កទុកៈ.....	,,
ហេតុទុកចិត្តសមដ្ឋានទុកៈ.....	២៦៥
ហេតុទុកចិត្តសហភូទុកៈ.....	,,
ហេតុទុកចិត្តានុបវិវត្តិទុកៈ.....	២៦៦
ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមដ្ឋានទុកៈ.....	,,
ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមដ្ឋានសហភូទុកៈ.....	២៦៧
ហេតុទុកចិត្តសំសង្កសមដ្ឋានានុបវិវត្តិទុកៈ.....	,,
ហេតុទុកអជ្ឈត្តិកទុកៈ.....	២៦៨
ហេតុទុកឧបាទាទុកៈ.....	,,
ហេតុទុកឧបាទិន្នទុកៈ.....	២៦៩
ហេតុទុកឧបាទានគោច្ឆកទុកៈ.....	,,
ហេតុទុកកិលេសគោច្ឆកទុកៈ.....	,,
ហេតុទុកបិដ្ឋិទុកៈ.....	២៧០

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា	អង្កេត
សហេតុកទុកហេតុទុកំ.....	២៧៣
ហេតុសម្បយុត្តទុកហេតុទុកំ	,,
ហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកំ	,,
ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកហេតុទុកំ.....	២៧៤
នហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកំ.....	,,
ចូឡន្តរទុកហេតុទុកំ.....	២៧៥
អាសវគោច្ឆកទុកហេតុទុកំ.....	២៧៧
ឆគោច្ឆកទុកហេតុទុកំ.....	២៧៨
មហន្តរទុកហេតុទុកំ.....	២៧៩
ឧបាទានគោច្ឆកទុកហេតុទុកំ.....	,,
កិលេសគោច្ឆកទុកហេតុទុកំ	២៨០
បិដ្ឋិទុកហេតុទុកំ.....	,,

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
សហេតុកទុកហេតុទុកៈ.....	២៧៣
ហេតុសម្បយុត្តទុកហេតុទុកៈ.....	,,
ហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកៈ.....	,,
ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកហេតុទុកៈ.....	២៧៤
នហេតុសហេតុកទុកហេតុទុកៈ.....	,,
ចូឡន្តរទុកហេតុទុកៈ.....	២៧៥
អាសវគោច្ឆកទុកហេតុទុកៈ.....	២៧៧
ឆគោច្ឆកទុកហេតុទុកៈ.....	២៧៨
មហន្តរទុកហេតុទុកៈ.....	២៧៩
ឧបាទានគោច្ឆកទុកហេតុទុកៈ.....	,,
កិលេសគោច្ឆកទុកហេតុទុកៈ.....	២៨០
បិដ្ឋិទុកហេតុទុកៈ.....	,,

